

**IN DE INGEWANDEN
DER AARDE**

NAAR HET AMERIKAANSCH

VAN

EDGAR RICE BURROUGHS

DOOR

W. J. A. ROLDANUS Jr.

RIJSWIJK (Z.-H.)

BLANKWAARDT & SCHOONHOVEN

PROLOOG.

Wees in de eerste plaats zoo goed te bedenken, dat ik niet verwacht, dat u dit verhaal gelooft. En evenmin zoudt gij u verwonderd hebben, wanneer gij onlangs de scène had medegemaakt, toen ik op mijn laatste uitstapje naar Londen, in gezegende onwetendheid, vroolijk den kern ervan vertelde aan een lid der Royal Geological Society.

Gij zoudt ongetwijfeld gedacht hebben, dat ik op geen afschuwelijker misdaad betrapt was dan het stelen der Kroonjuweelen uit den Tower of het mengen van vergif in de koffie van Zijne Majesteit den Koning.

De geleerde man, in wien ik mijn vertrouwen stelde, bevroor vóór ik er halverwege mede klaar was – dat behoedde hem ervoor, dat hij uit elkaar sprong – en mijn droomen van een eerelidmaatschap, gouden medailles en een nis in den Hall of Fame verdwenen in de koude lucht van zijn Pool-atmosfeer.

Maar ik geloof de geschiedenis en dat zou ook het geval zijn met u en met het geleerde lid der Royal Geological Society, wanneer gij en hij haar gehoord hadt van de lippen van den man, die haar mij verteld heeft. Hadt gij, evenals ik, het vuur der waarheid in die grijze oogen gezien; hadt gij den klank van oprechtheid in die kalme stem gehoord; hadt gij het pathetische van dit alles beseft – dan zoudt gij het ook gelooven. Gij zoudt dan niet het overtuigende bewijs noodig gehad hebben, dat ik gehad heb – het lugubere rhamphorhymchus-achtige wezen, dat hij uit de ingewanden der wereld mede gebracht had.

Ik ontmoette hem heel plotseling, en niet minder onverwacht – op den rand der groote Sahara. Hij stond voor een tent van geitenleer te midden van een boschje dadelpalmen binnen een kleine oase. Daar dichtbij was een Arabische douar van acht of tien tenten.

Ik was uit het Noorden gekomen, om op leeuwen te jagen. Mijn gezelschap bestond uit een dozijn kinderen der woestijn – ik was de eenige blanke. Toen we door het palmenboschje liepen, zag ik den man uit zijn tent komen en strak naar ons kijken. Toen hij ons zag, kwam hij vlug naar me toe.

„Een blanke!” riep hij. „De goede God zij geloofd! Ik heb vier uur naar u staan kijken, tegen alle hoop in hopen, dat het *ditmaal* een blanke zijn zou. Welke datum is het en welk jaar?”

En toen ik het hem gezegd had, begon hij te waggelen, als had hij een klap in zijn gezicht gekregen, zoodat hij de riem van mijn stijgbeugel moest grijpen, om zich te steunen.

„Onmogelijk!” riep hij na een oogenblik. „Onmogelijk! Zeg mij, dat u u vergist of dat u een grapje maakt.”

„Ik zeg u de waarheid, mijn vriend,” antwoordde ik. „Waarom zou ik een vreemde in een zoo eenvoudige zaak als een datum om den tuin leiden?”

Een tijd lang bleef hij zwijgend en met gebogen hoofd staan.

„Tien jaar!” prevelde hij ten slotte. „Tien jaar en ik dacht, dat het er hoogstens één geweest kon zijn!”

Dien avond vertelde hij mij zijn geschiedenis – de geschiedenis, die ik hier zooveel mogelijk in zijn eigen woorden weergeef.

HOOFDSTUK I.

NAAR DE EEUWIGE VUREN.

Ongeveer dertig jaar geleden werd ik in Connecticut geboren. Ik heet David Inner. Mijn vader was een welgesteld mijneigenaar. Op mijn negentiende jaar stierf hij. Al zijn bezittingen zouden bij mijn meerderjarigheid mijn eigendom worden – mits ik de twee jaar, die daarvoor nog verlopen moesten, geheel geven zou aan de groote zaak, die ik zou erven.

Ik deed mijn best om den laatsten wensch van mijn vader te vervullen – niet om de erfenis, maar omdat ik hem liefhad en eerde. Zes maanden zwoegde ik in de mijnen en op de kantoren, want ik wilde alle bijzonderheden der zaak leeren kennen.

Toen vertelde Perry me van zijn uitvinding. Hij was een oude kerel, die het grootste gedeelte van een lang leven gewijd had aan de samenstelling van een mechanischen onderaardschen prospector I). Voor ontspanning studeerde hij in de palaeontologie. Ik bekeek zijn plannen, luisterde naar zijn redevoeringen, bestudeerde zijn model en schoot dan, overtuigd, de noodige gelden voor, om een grooten practischen prospector in elkaar te zetten.

Ik zal niet ingaan op de details der constructie – de

I. Een soort machine, om naar metalen en mineralen te zoeken.

machine ligt ongeveer twee mijl van hier in de woestijn. Morgen wilt u er misschien wel eens heen rijden om ernaar te kijken. In het kort gezegd, is het een stalen cylinder van ongeveer honderd voet lengte en zóó met scharnieren voorzien, dat hij, zoo noodig, door harden rotsgrond kan draaien. Aan het eene einde wordt een reusachtige draaiboer in beweging gebracht door een motor, die volgens Perry op den kubieken inch meer kracht ontwikkelt dan een andere motor op een kubieken voet. Ik herinner me, dat hij steeds beweerde, dat deze uitvinding alleen ons fabelachtig rijk zou maken – we zouden na den succesrijken afloop van onze eerste geheime proefneming het heele ding bekend maken – maar Perry is nooit van dien proeftocht teruggekomen en ik eerst na tien jaar.

Ik herinner me als den dag van gisteren den avond van die gewichtige gelegenheid, waarop we de praktische uitvoerbaarheid van die wonderbaarlijke uitvinding zouden beproeven. Het was tegen middernacht, toen wij naar den hoogen toren gingen, waarin Perry zijn „ijzeren mol”, zooals hij het ding placht te noemen, geconstrueerd had. De groote neus rustte op den grond der vloer. We gingen door de deuren in het buitenomhulsel, deden ze dicht, begaven ons naar de kajuit, die het controleerende mechanisme bevatte en draaiden het electricisch licht op.

Perry onderzocht zijn motor; de groote reservoirs, die de levengevende scheikundige stoffen bevatten, waarmede hij versche lucht moest maken om die, welke wij bij het ademen gebruikten, te vervangen; zijn instrumenten, die de temperatuur, snelheid en afstand aangaven en om de mineralen, waar we door zouden komen, te onderzoeken.

Hij probeerde de stuurinrichting en keek de machtige raderen na, welke aan de reusachtige boor aan de neus van deze vreemde machine haar wonderbaarlijke snelheid overbrachten.

Onze zitplaatsen, waarin we ons met riemen vastmaakten, waren zoo op dwarspijlers aangebracht, dat wij rechtop zouden blijven zitten, zoowel wanneer de machine zich een weg naar beneden baande naar de ingewanden der aarde als wanneer zij horizontaal langs een groote kolenlaag liep, of verticaal weer opsteeg naar de oppervlakte.

Eindelijk was alles gereed. Perry boog zijn hoofd in gebed. Een oogenblik waren wij stil, dan greep de hand van den ouden man den hefboom. Een vreeselijk lawaai onder ons – het reuzengevaarte rilde en sidderde – een vlag van geluid, toen de losse aarde door de holle ruimte tusschen het binnen- en buitenomhulsel vloog om in ons kielzog uitgeworpen te worden. We waren op weg!

Het lawaai was oorverdoovend, de gewaarwording vreeselijk. Meer dan een minuut lang konden we niets anders doen dan ons met de spreekwoordelijke wanhoop van iemand, die verdrinkt, vastklampen aan de leuning van onze slingerende zitplaatsen. Dan keek Perry naar den thermometer.

„Lieve hemel,” riep hij, „dat is onmogelijk – vlug! Wat geeft de afstandsmeter aan?”

Deze en de snelheidsmeter hingen beide aan mijn kant der kajuit en toen ik me omkeerde, om den eerste af te lezen, kon ik Perry zien prevelen.

„Tien graden gestegen – onmogelijk!” En toen zag ik hem zenuwachtig aan de stuurinrichting rukken.

Toen ik eindelijk in het flauwe licht de kleine naald

vond, begreep ik Perry's zichtbare opwinding en zonk mijn hart in mijn schoenen. Maar toen ik sprak, liet ik den angst, die mij niet losliet, niet blijken.

„Het zal een zevenhonderd voet zijn, Perry,” zeide ik, „tegen het oogenblik dat je de machine in horizontale richting hebt.”

„Het zal beter zijn, als je me een handje helpt, jonge vriend,” antwoordde hij, „want ik kan haar niet alleen uit de verticale krijgen. God geve, dat ons beider kracht tegen die taak opgewassen is, want anders zijn we verloren.”

Met eenige moeite wist ik naast den ouden man te komen, zonder er een oogenblik aan te twijfelen of het groote rad zou dadelijk naar de kracht van mijn jonge en stevige spieren luisteren. En dat vertrouwen was niet alleen ijdelheid, want mijn krachtig lichaam was steeds de afgunst en de wanhoop van mijn vrienden geweest. En om dezelfde reden was mijn lichaamskracht zelfs grooter geworden dan de natuur gewild had, daar mijn natuurlijke trots in die kracht mij ertoe gebracht had mijn lichaam en mijn spieren met alle mogelijke middelen te ontwikkelen. Boksen en voetballen had ik van mijn jeugd af aan beoefend.

Dus greep ik met het grootste vertrouwen den grooten stalen rand; maar hoewel ik al mijn kracht aanwendde, bleef mijn poging even succesloos als die van Perry geweest was – het ding wilde niet bewegen – het grimmige, vreeselijke ding, dat ons op den rechten weg naar den dood hield.

Eindelijk gaf ik den vruchtelozen strijd op en ging, zonder een woord te zeggen, naar mijn zitplaats terug. Woorden waren hier niet noodig – tenminste geen woorden, die ik bedenken kon, tenzij Perry wilde

bidden. En ik was er heel zeker van, dat hij het zou willen, want hij liet nooit een gelegenheid voorbijgaan, waarin hij een gebed kon plaatsnemen. Hij bad, wanneer hij 's ochtends opstond; hij bad, vóór hij at; hij bad, wanneer hij er klaar mede was; en vóór hij 's avonds naar bed ging, bad hij weer. En daartusschen in vond hij dikwijls nog gelegenheid om te bidden, zelfs wanneer de aanleiding daartoe voor mijn wereldsche oogen vrij ver gezocht leek – nu hij op het punt was te sterven, wist ik positief zeker, dat ik getuige zijn zou van een ware orgie van gebed – wanneer ik een dergelijke vergelijking voor een zoo plechtige handeling gebruiken mag.

Maar tot mijn verbazing ontdekte ik, dat met den dood voor oogen Abner Perry in een nieuw wezen veranderd was. Van zijn lippen vloeide – niet gebeden – maar een heldere stroom van niet verdiende profane woorden, alle gericht tegen dat koppige stuk niet toegeevende mechaniek.

„Ik zou zoo denken, Perry,” beknorde ik hem, „dat een godsdienstig man als jij in het aangezicht van den dood liever moest bidden dan vloeken.”

„De dood!” riep hij uit. „Jaagt de dood jou angst aan? Die dood beteekent niets, vergeleken bij het verlies, dat de wereld moet lijden. David, begrijp toch, met dezen stalen cylinder hebben we mogelijkheden aangetoond, waarvan de wetenschap nauwelijks gedroomd heeft. We hebben een nieuw principe gevonden en daarmee een stuk staal bezielde met de kracht van tienduizend man. Dat twee levens uitgeblazen zullen worden is niets, vergeleken bij de wereldramp, die in de ingewanden der aarde de ontdekkingen begraaft, welke ik gedaan heb met de succesvolle samen-

stelling van het ding, dat ons nu verder en verder naar de eeuwige centrale vuren brengt.”

Ik beken eerlijk, dat ik voor mij me bezorgder maakte over onze onmiddellijke toekomst dan over het problematieke verlies, dat de wereld misschien op het punt stond te lijden. De wereld wist tenminste niet waarvan zij beroofd werd, terwijl het voor mij een echte en vreeselijke werkelijkheid was.

„Wat kunnen we doen?” vroeg ik, terwijl ik mijn angst onder het masker van een zachte en effen stem verborg.

„We kunnen hier stil houden en den verstikkingsdood sterven, wanneer onze reservoirs leeg zijn,” antwoordde Perry, „of we kunnen verder gaan met de geringe hoop, dat we later den prospector voldoende kunnen laten afwijken uit zijn verticale richting om ons langs den boog van een grooten cirkel te voeren, die ons eventueel aan de oppervlakte terugbrengen moet. Als we erin slagen dat te doen vóór we de hogere inwendige temperatuur bereiken, zullen we zelfs nog kunnen blijven leven. De kans, dat wij slagen zullen, lijkt mij èèn tegen miljoen – anders zullen we moeten sterven.”

Ik keek op den thermometer. Deze wees 110° aan. Terwijl wij praatten, had de sterke ijzeren mol zich over een mijl een weg in de rots van de aardkorst geboord.

„Laten we dan verder gaan,” antwoordde ik. „In dit tempo is het dan gauw afgelopen. Je hebt er nooit op gezinspeeld, dat de snelheid van dit ding zoo groot zou zijn, Perry. Wist je dat niet?”

„Nee. Ik kon de snelheid niet precies becijferen, omdat ik geen instrument had, om de kracht van

mijn motor te meten. Ik had zoo ongeveer berekend, dat we een vijfhonderd yards in het uur zouden afleggen.”

„En we leggen zeven mijl in het uur af,” zeide ik, terwijl ik voortdurend naar den afstandsmeter keek. „Hoe dik is de aardkorst, Perry?” vroeg ik.

„Wat dat betreft, zijn er bijna even veel theorieën als geologen. De een schat die op dertig mijl, omdat de inwendige hitte, toenemend op een schaal van ongeveer één graad op zestig à zeventig voet diepte, voldoende zou zijn op dien afstand de weerbarstigste substanties te smelten. Een ander vindt, dat de verschijnselen van processie het noodig maken, dat de aarde, zoo niet geheel vast, tenminste een korst moet hebben van een dikte van acht honderd tot duizend mijl. Nu weet je het. Je mag zelf kiezen.”

„En als zij bleek vast te zijn?” vroeg ik.

„Per slot van rekening zal het voor ons op hetzelfde neerkomen,” antwoordde Perry. „Op zijn hoogst zal onze benzine ons drie of vier dagen kunnen verder helpen, terwijl onze reservoirs een voorraad hebben voor drie dagen. Geen van beide is dus voldoende om ons veilig door achtduizend mijlen rots naar de antipoden te brengen.”

„Als de korst voldoende dikte heeft, zullen we tot stilstand komen tusschen zes en zevenhonderd mijlen onder de oppervlakte der aarde; maar de laatste honderdvijftig mijl van onzen tocht zullen we lijken zijn. Of vergis ik mij daarin?” vroeg ik.

„Heelemaal niet, David. Ben je bang?”

„Ik weet het niet. Het is allemaal zóó plotseling gekomen, dat ik feitelijk geloof, dat wij geen van beiden de ware verschrikkingen van onze positie beseffen. Ik

besef, dat ik eigenlijk doodsbang moet zijn; maar toch ben ik het niet. Ik veronderstel, dat de schok zóó groot geweest is, dat hij gedeeltelijk onze geestvermogens verstompt heeft.”

Weer keek ik op den thermometer. Het kwik rees minder snel. Het was nu maar 140°, ofschoon we op een diepte van vier mijl gekomen waren. Ik zeide het aan Perry en hij glimlachte.

„We hebben tenminste één theorie vernietigd,” was zijn eenig antwoord en dan begon hij het stuurrad weer uit te vloeken. Ik heb eens een zeeschuimer hooren vloeken, maar zijn krachtigste pogingen zouden die van een recruit geschenen hebben, vergeleken bij Perry's meesterlijke en wetenschappelijke verwenschingen.

Nog eens probeerde ik het rad te bewegen, maar ik had even goed kunnen probeeren, de aarde zelf te draaien. Op mijn aanraden zette Perry den motor af en toen we tot stilstand kwamen, wendde ik al mijn kracht aan in een laatste poging om het ding al was het maar een haarbreedte te bewegen – maar de resultaten waren even gering als toen we in het snelste tempo naar beneden schoten.

Ik schudde droevig mijn hoofd en knikte in de richting van den hefboom. Perry trok dien naar zich toe en weer vloegen we met een vaart van zeven mijl per uur naar beneden, naar de eeuwigheid. Ik zat met mijn oogen als vastgelijmd aan den thermometer en afstandsmeter. Het kwik rees nu heel langzaam, ofschoon zelfs op 145° de hitte bijna ondragelijk was binnen de nauwe grenzen van onze metalen gevangenis.

Omstreeks het midden van den dag, dus twaalf uur na het begin van onzen ongelukkigen tocht, hadden we

ons geboord tot een diepte van 84 mijl, op welk punt het kwik 153° aanwees.

Perry kreeg wat meer hoop, ofschoon ik niet begrijpen kon op welke gronden hij zijn optimisme steunde. Na het vloeken was hij begonnen te zingen – ik voelde, dat de spanning ten slotte haar invloed op zijn geest had laten gelden. Verscheidene uren hadden we niet gesproken, behalve wanneer hij mij van tijd tot tijd vroeg de instrumenten af te lezen en ik hem antwoord gaf. Mijn gedachten werden vervuld met ijdele spijt. Ik herinnerde me talrijke daden uit mijn vroeger leven. Daar was bijvoorbeeld die grap op het gymnasium te Andover, toen Calhoun en ik buskruit in de kachel gestopt – en bijna een der leeraren gedood hadden. En dan – maar waar diende het voor, ik stond op het punt te sterven en voor al deze dingen en verscheidene andere te boeten. De hitte was reeds voldoende om mij een voorproefje te geven van het hiernamaals. Nog een paar graden meer en dan zou ik, dat voelde ik, het bewustzijn verliezen.

„Hoe staan de meters nu, David?” onderbrak Perry mijn sombere overpeinzingen.

„Negentig mijl en 153°,” antwoordde ik.

„Lieve hemel, maar we hebben die dertig-mijltheorie heelemaal omver geworpen!” riep hij blijde uit.

„Daar hebben we een heele boel aan,” bromde ik terug.

„Maar, beste jongen,” ging hij voort, „zegt dat temperatuur aflezen dan heelemaal niets? De laatste zes mijl is het kwik niet gestegen. Denk toch eens goed na, jongen!”

„Ja, dat doe ik,” antwoordde ik, „maar wat voor verschil zal het maken, wanneer onze luchtvoorraad uitgeput is, of de temperatuur 153 Of 153000° is? We zullen

even goed dood zijn en niemand zal het verschil weten.”

Maar ik moet bekennen, dat om de een of andere onverklaarbare reden de stationnair blijvende temperatuur mijn hoop deed opleven. Waar ik op hoopte, zou ik niet hebben kunnen uitleggen en probeerde ik ook niet. Juist het feit van het vernietigen van verscheidene, heel exacte en geleerde wetenschappelijke hypothesen, maakte het duidelijk, dat wij niet weten konden wat in de ingewanden der aarde voor ons lag, en dus konden we blijven hopen, tenminste tot we dood waren – wanneer hoop niet langer noodig zijn zou voor ons geluk. Dat was een logische redeneering en dus klampte ik me daaraan vast.

Op honderd mijl was de temperatuur GEDAALD TOT $152\frac{1}{2}^{\circ}$. Toen ik dat aan Perry zeide, omhelsde hij mij.

Van af dit oogenblik tot twaalf uur van den tweeden dag bleef de temperatuur voortdurend dalen, tot het even onaangenaam koud werd als het daarvoor onverdragelijk heet geweest was. Op een diepte van 240 mijl drongen in onze neusgaten bijna overweldigende ammonia-geuren en was de temperatuur tot TIEN ONDER NUL gedaald! We leden bijna tot twee uur van deze intense en bittere koude, tot we op ongeveer 245 mijl beneden de oppervlakte der aarde in een laag van hard ijs kwamen, toen het kwik snel tot 32° steeg. De volgende drie uur gingen we door tien mijl ijs om daarna weer in een tweede reeks met ammonia doordrenkte lagen te komen, waar het kwik weer tot tien graden onder nul daalde.

Langzaam begon het daarna weer te rijzen tot we overtuigd waren, dat we eindelijk het gesmolten inwendige der aarde naderden. Op vierhonderd mijl had de temperatuur 152° bereikt. Koortsachtig keek ik

naar den thermometer. Langzaam steeg deze. Perry had opgehouden met zingen en bad eindelijk.

Onze verwachtingen hadden zulk een slag gekregen, dat de geleidelijk toenemende hitte voor onze verwrongen phantasie veel grooter scheen dan zij in werkelijkheid was. Het volgend uur zag ik die meedoogenlooze kolom kwik stijgen en stijgen tot zij op 410 mijl 153° aanwees. Nu begonnen we met bijna ademlooze angst den thermometer af te lezen.

153° was de maximum temperatuur boven de ijslaag geweest. Zou zij op dat punt weer blijven staan of haar meedoogenlooze stijging voortzetten? We wisten, dat er geen hoop was, en toch bleven we tegen die feitelijke zekerheid in hopen.

Reeds begonnen de luchttanks leeg te geraken – er was nauwelijks genoeg van de kostbare gassen om ons nog een twaalf uur in het leven te houden. Maar zouden we nog leven, om dat te weten? Het leek ongelooflijk.

Op 420 mijl las ik den thermometer weer af.

„Perry!” schreeuwde ik. „Perry, kerel! Hij daalt. Het is weer 152°.”

„Lieve God!” riep hij uit. „Wat kan dat beteekenen? Kan de aarde bij het middelpunt koud zijn?”

„Ik weet het niet, Perry,” antwoordde ik, „maar Goddank, als ik sterven moet, zal het niet door vuur zijn – dat is het eenige, waar ik bang voor geweest ben. De gedachte aan iedere andere soort dood kan ik onder de oogen zien.”

Dalen, dalen bleef het kwik tot het even hoog stond als het zeven mijl van de oppervlakte der aarde geweest was, en dan drong plotseling het besef tot ons door, dat de dood ons nabij was. Perry kwam het eerst tot het besef. Ik zag hem morrelen met de kleppen, die den

luchttoevoer regelen. En tegelijkertijd voelde ik moeite met het adem halen. Ik werd duizelig, mijn ledematen zwaar.

Ik zag Perry op zijn zitplaats in elkaar zakken. Hij gaf zich een ruk en ging weer rechtop zitten. Dan wendde hij zich tot mij:

„Vaarwel, David,” zeide hij, „ik vermoed, dat dit het einde is.” En dan glimlachte hij en sloot zijn ogen.

„Vaarwel, Perry,” antwoordde ik, terwijl ik ook tegen hem glimlachte. Maar ik schudde die afschuwelijke lethargie van mij af. Ik was heel jong – ik wilde niet sterven.

Een uur lang streed ik tegen den zich wreed omwikkelen dood, die mij van alle kanten omgaf. Eerst merkte ik, dat ik, door hoog in het geraamte boven mij te klimmen, meer van de kostbare, leven gevende elementen kon vinden en gedurende eenigen tijd hielden deze mij op de been. Een uur nadat Perry bewusteloos geworden was, kwam ik eindelijk tot het besef, dat ik dezen ongelijken strijd tegen het onvermijdelijke niet langer voortzetten kon.

Met mijn laatsten flauwen straal van bewustzijn keek ik werktuigelijk naar den afstandsmeter. Zij wees precies vijfhonderd mijl onder het oppervlak der aarde aan – en dan kwam plotseling het groote ding tot stilstand. Het ratelen van rollenden rotsgrond door de holle buis hield op. Het woeste vliegen van de reusachtige boor verried, dat zij vrij in de *lucht* draaide – en dan flitste een andere waarheid door mijn brein. De neus van den prospector was *boven* ons. Langzaam drong het tot mij door, dat zij na het trekken door de ijsslagen boven geweest was. Wij waren in het ijs gekeerd en snelden naar de aardkorst. Den hemel zij dank! We waren gered.

Ik stak mijn neus in de pijp, waardoor monsters genomen moesten worden, terwijl de prospector door de aarde ging, en mijn liefste hoop werd verwezenlijkt – een stroom frissche lucht kwam in de stalen kajuit. De reactie bracht me in een toestand van verstijving en ik verloor het bewustzijn.

HOOFDSTUK II.

EEN VREEMDE WERELD.

Ik was slechts een kort oogenblik bewusteloos, want toen ik naar beneden schoot over de dwarspijl, waaraan ik mij vastgeklampt had, en met een smak op de vloer der kajuit viel, bracht de schok mij weer tot mezelf.

Mijn eerste bezorgdheid gold Perry. Ik schrok bij de gedachte, dat hij op den drempel zelf van redding dood zou kunnen zijn. Ik scheurde zijn hemd open en legde mijn oor op zijn borst. Ik had het kunnen uitschreeuwen van blijdschap – zijn hart klopte heel regelmatig.

In den watertank maakte ik mijn zakdoek nat en sloeg dien eenige malen zacht over zijn voorhoofd en zijn gezicht. Al heel spoedig werd ik voor mijn moeite beloond doordat hij zijn oogleden opensloeg. Een tijdje bleef hij met wijd open en wezenlooze oogen liggen. Dan kwam heel langzaam zijn denkvermogen weer terug en zat hij met een uitdrukking van verbazing op zijn gezicht de lucht op te snuiven.

„David,” riep hij eindelijk uit, „het is lucht, zoowaar als ik leef. Wat – wat beteekent dat? Waar ter wereld zijn wij? Wat is er gebeurd?”

„Het beteekent, dat wij weer aan de oppervlakte der aarde terug zijn, Perry, maar waar weet ik niet. Ik heb de machine nog niet open gemaakt. Ik had het te druk met jou tot het leven terug te brengen. Lieve hemel, kerel, het was op het nippertje, hoor!”

„Zeg je, dat we weer aan de oppervlakte terug zijn, David? Hoe kan dat? Hoe lang ben ik bewusteloos geweest?”

„Niet lang. We zijn in de ijslaag omgekeerd. Herinner je je dat plotselinge schommelen van onze zitplaatsen niet? Daarna is de boor boven in plaats van beneden ons geweest. We hebben het op dat oogenblik niet gemerkt, maar nu herinner ik het me.”

„Bedoel je, dat we in de ijslaag omgekeerd zijn, David? Dat is niet mogelijk. De prospector kan niet draaien, tenzij de neus verzet wordt. Als de neus aan de buitenzijde verzet was – door een te grooten weerstand bijvoorbeeld – dan zou het stuurrad van binnen daarop gereageerd hebben. En het stuurrad heeft zich na ons vertrek niet bewogen, David. Dat weet je.”

Ik wist het; maar we vlogen met onze boor in gewone lucht en groote golven daarvan stroomden de kajuit binnen.

„We hebben in de ijslaag niet kunnen draaien, Perry, dat weet ik even goed als jij,” antwoordde ik, „maar het feit blijft bestaan, dat we het gedaan hebben, want we zijn op het oogenblik weer aan de oppervlakte der aarde en ik ga nu even kijken waar.”

„Wacht liever tot den ochtend, David – het moet nu middernacht zijn.”

Ik keek op den chronometer.

„Half een. We zijn twee-en-zeventig uur onderweg, dus moet het middernacht zijn. Toch ga ik even kijken

naar den gezegenden hemel, dien ik niet had durven hopen nog eens te zullen zien.” En terwijl ik dat zeide, lichtte ik de sluitboomen van de binnendeur op en wierp die open. Er lag een groote hoeveelheid los materiaal in het omhulsel, dat ik met een schop moest verwijderen, om bij de deur in het buitenomhulsel te komen.

Al heel spoedig had ik genoeg aarde en rots op de vloer der kajuit geschept om de deur vrij te krijgen. Perry was vlak achter mij, toen ik die open wierp. De bovenste helft was boven de oppervlakte van den grond. Met een uitdrukking van verbazing keerde ik mij om en keek Perry aan – het was helder daglicht buiten!

„Er schijnt iets te haperen aan onze berekeningen of aan den chronometer,” zeide ik. Perry schudde zijn hoofd – er was een vreemde uitdrukking in zijn oogen.

„Laten we eens verder kijken, David,” riep hij.

Samen stapten we uit en stonden zwijgend te staren naar een landschap, onheilspellend en mooi tegelijk. Voor ons strekte een lage en vlakke kust zich uit naar een kalme zee. Voor zoover het oog reikte, was de oppervlakte van het water beplekt met talloze kleine eilandjes – sommige niets dan een kale granietrots – andere schitterend in de weelderige kleedij van een tropische vegetatie, bezaaid met de pracht van veelkleurige bloemen.

Achter ons rees een donker en onheilspellend woud op van boomenhooge varens, waartusschen de gewonere typen van een oerwoud. Zware klimplanten hingen in groote slingers van boom tot boom, dicht kreupelhout groeide over een verwarde massa gevallen stammen en takken. Op den buitenrand zagen we dezelfde schit-

terende kleurenpracht van talloze bloemen als op de eilanden, maar in de dichte schaduwen leek alles donker en somber als het graf.

En over dit alles goot de middagzon uit een wolkenloozen hemel haar schroeiende stralen.

„Waar ter wereld kunnen we zijn?” vroeg ik.

De eerste oogenblikken antwoordde de oude man niet. Met gebogen hoofd stond hij in diep gepeins verzonken. Maar eindelijk sprak hij.

„David,” zeide hij, „ik ben er niet zoo zeker van, dat wij op de aarde zijn.”

„Wat bedoel je, Perry?” riep ik uit. „Denk je, dat we dood zijn en dat dit de hemel is.”

Hij glimlachte, keerde zich om en wees op de neus van den prospector, die achter ons uit den grond stak.

„Als dat er niet was, David, zou ik misschien gelooven, dat we inderdaad in het land aan gene zijde van den Styx gekomen zijn. De prospector maakt die veronderstelling onhoudbaar – die kan zeker niet naar den hemel gegaan zijn. Maar toch wil ik toegeven, dat wij in een andere wereld zijn dan die, welke wij altijd gekend hebben. Als wij niet *op* de aarde zijn, dan is er alle reden om aan te nemen, dat wij *erin* zijn.”

„We kunnen door de aardkorst gegaan zijn en nu op een tropisch eiland in West-Indië zijn,” opperde ik.

Weer schudde Perry zijn hoofd.

„We zullen kalm moeten afwachten, David,” antwoordde hij. „Maar inmiddels kunnen we de kust wel wat op en neer loopen – misschien vinden we wel een inboorling, die ons op de hoogte brengen kan.”

Terwijl we langs de kust liepen, keek Perry lang en ernstig over het water. Blijkbaar worstelde hij met een moeilijk probleem.

„David,” zeide hij plotseling, „merk je iets ongewoons aan den horizont?”

Terwijl ik keek, begon de verklaring tot mij door te dringen van de reden voor de vreemdheid van het landschap, die mij van den beginne had getroffen als bizar en onnatuurlijk – *er was geen horizont!* Zoover het oog reikte bleef de zee zich uitstrekken en beplekten kleine eilandjes haar – de verst verwijderde waren niet meer dan vlekken; maar verder was steeds weer de zee, tot de indruk, dat je keek naar het verste punt, dat het oog kon peilen, heel krachtig werd – de afstand ging in den afstand verloren. Dat was alles – er was geen afgebakende horizontale lijn.

„Een groot licht begint tot mij door te dringen,” ging Perry, die op zijn horloge keek, voort. „Ik geloof, dat ik het raadsel gedeeltelijk opgelost heb. Het is nu twee uur. Toen we uit den prospector kwamen, stond de zon vlak boven ons. Waar is zij nu?”

Ik keek op en zag, dat de groote schijf nog onbeweeglijk in het midden van den hemel stond. En wat voor een zon! Ik had er daarvoor nauwelijks op gelet. Ruim driemaal zoo groot als de zon, die ik mijn geheele leven gezien had, en schijnbaar zóó dichtbij, dat het zien ervan je de overtuiging opdrong, dat je haar bijna kon aanraken.

„Lieve God, Perry, waar zijn we?” riep ik uit. „Dit alles begint op mijn zenuwen te werken.”

„Ik geloof, dat ik vrij positief kan verzekeren, David,” begon hij, „dat wij –” Maar verder kwam hij niet. Achter ons weerklonk het donderachtigste en ontzagwekkendste geluid, dat ooit in mijn ooren doorgedrongen was. Gelijktijdig keken we om, om den bewerker van dat vreeselijke lawaai te ontdekken.

Had ik nog eenig vermoeden gehad, dat wij op de aarde waren, dan zou wat wij zagen dat totaal vernietigd hebben. Uit het woud kwam een kolossaal beest, dat veel op een beer geleek. Het was zoo groot als de grootste olifant en had zware voorpooten, gewapend met reusachtige klauwen. Zijn neus of snuit hing bijna een voet onder zijn benedenkaak, zoo ongeveer als een rudimentaire slurf. Het reuzelichaam was bedekt met een vacht van dik, ruig haar.

Vreeselijk brullend kwam het met een zwaren, schuifelenden stap op ons af. Ik wilde tegen Perry zeggen, dat het misschien verstandig zijn zou een ander plekje te zoeken – het denkbeeld was blijkbaar reeds eerder bij Perry opgekomen, want hij was al een honderd pas weg en met iedere seconde vergrootten zijn reusachtige sprongen den afstand. Ik had nooit gedacht, dat de oude man nog zoo'n snelheid ontwikkelen kon.

Ik zag, dat hij liep naar een uitspringend gedeelte van het woud, niet ver van de plek, waar wij gestaan hadden, en daar het kolossale dier, welks aanblik hem tot zulk een verbazingwekkende actie had gemagnetiseerd, mij steeds meer naderde, vloog ik Perry na, zij het dan ook in een eenigszins passender tempo. Het was duidelijk, dat het massieve dier, dat ons vervolgde, niet hard kon loopen, zoodat het ééne noodige was, het voldoende voor te blijven, om veilig in een boom te kunnen klimmen vóór het bij ons was.

Ondanks het gevaar, waarin wij verkeerden, moest ik lachen om de zenuwachtige capriolen van Perry, toen hij in een der boomen trachtte te klimmen. De stammen van die boomen waren de eerste vijftien voet kaal – tenminste van die boomen, waarin Perry probeerde

te klauteren, want in de hoogste voelde hij zich blijkbaar het veiligst. Een keer of tien klauterde hij als een groote kat de stammen op, doch slechts om telkens weer op den grond te vallen; bij iedere mislukking keek hij angstig over zijn schouder naar het nader komende dier en stiet hij gillen uit, die de echo's van het grimmige woud wekten.

Eindelijk zag hij een slingerende klimplant ter dikte van een vuist en juist toen ik bij de boomen kwam, klom hij daar als een bezetene hand voor hand in. Hij had bijna den hoogsten tak van den boom, waaraan de plant hing, bereikt, toen zij onder zijn gewicht bezweek en hij vlak voor mij op den grond viel.

Het geval was nu echter niet amusant meer, daarvoor was het dier reeds te dicht bij ons. Ik pakte Perry bij zijn schouder, trok hem op en liep naar een kleineren boom – een, dien hij met zijn armen en beenen omvatten kon. Ik stak hem zoover als ik kon in de hoogte en liet hem dan aan zijn lot over, want een blik over mijn schouder liet mij zien, dat het vreeselijke dier vlak bij mij was.

Alleen het groote lichaam van het dier redde mij. Zijn reusachtige omvang maakte het te langzaam om zich te meten met de behendigheid van mijn jonge spieren en zodoende kon ik opzij springen en achter het dier komen vóór zijn langzaam werkend verstand begreep, dat het zich weer om moest keeren om mij te vervolgen.

De enkele seconden respijt, die dit mij gaf, vonden mij veilig gezeten in de takken van een boom op enkele passen van dien, waarin Perry eindelijk een schuilplaats gevonden had.

Heb ik gezegd: veilig gezeten? Op dat oogenblik dacht ik – en Perry trouwens ook – dat we volkomen

veilig waren. Hij bad, verhief zijn stem in dankzegging voor onze bevrijding en had juist een paean van dankbaarheid opgezonden, dat het dier niet in een boom kon klimmen, toen het zich zonder eenige waarschuwing op zijn reusachtigen staart en achterpooten verhief en op die wijze zijn vreeselijk gewapende pooten tot den tak bracht, waarop we een schuilplaats meenden gevonden te hebben.

Het daarmede gepaard gaande gebrul werd geheel overstemd door Perry's angstgeschreeuw en hij tuimelde bijna halsoverkop in de gapende kaken onder zich, zoo'n haast had hij om den gevaarlijken tak te ontruimen. Met een diepen zucht van oplichting zag ik hem veilig een hooger en tak bereiken.

En toen deed het beest iets wat het bloed in onze aderen opnieuw van schrik deed verstijven. Met zijn krachtige pooten greep het den stam van den boom en trok dien met het geheele gewicht van zijn reusachtige lichaam en de geheele onweerstaanbare kracht van zijn reuzespieren naar zich toe. Langzaam, maar zeker begon de stam zich naar hem toe te buigen. Inch voor inch werkte hij zijn pooten naar boven, toen de boom hoe langer hoe scheever begon te staan. Perry klappertandde van angst. Hooger en hooger klauterde hij in den buigenden en zwaaienden boom. Sneller en sneller boog de top zich naar den grond.

Ik zag nu waarom het groote dier met zulke enorme pooten gewapend was. Het gebruik, dat hij ervan maakte, was precies dat, waarvoor de natuur ze bestemd had. Het trage dier was een planteneter en om dat machtige lichaam te voeden, moesten geheele boomen van hun gebladerte beroofd worden. Maar over die dingen kon ik op dat oogenblik niet verder denken;

al mijn gedachten moest ik concentreeren op een middel om Perry te redden van den dood, die hem van zoo nabij bedreigde.

Daar ik begreep, dat ik het logge dier in de open vlakke makkelijk kon ontloopen, liet ik mij uit mijn bebladerde schuilplaats zakken met de bedoeling de aandacht van het beest lang genoeg af te leiden, om Perry in staat te stellen veilig een grooteren boom te bereiken. Er stonden er vele dicht bij, welke zelfs de vreeselijke kracht van dit titanische monster niet zou kunnen buigen.

Toen ik op den grond was, raapte ik een gebroken tak op uit de verwarde massa, die den jungle-achtigen grond van het woud bedekte, sprong ongemerkt achter den ruigen rug en gaf het dier een geweldigen slag. Mijn plan werkte als tooverkracht. Door de langzaamheid van het beest was ik ertoe gebracht niet zoo'n wonderbaarlijke lenigheid te verwachten als het nu zien liet. Het liet den boom los, ging op alle vier zijn pooten staan en zwaaide tegelijkertijd zijn grooten staart met zulk een kracht, dat ieder been in mijn lichaam gebroken zou zijn, als het mij geraakt had; maar gelukkigerwijze had ik mij omgedraaid om te vluchten op hetzelfde oogenblik, dat ik mijn slag op zijn rug voelde terecht komen.

Toen het mij begon te vervolgen, maakte ik de groote fout langs den rand van het woud te loopen in plaats van naar de open kust te vluchten. In een oogwenk was ik tot mijn knieën weggezakt in de rottende vegetatie en het vreeselijke dier won vlug op mij, terwijl ik in mijn pogingen, om mij eruit te bevrijden, struikelde en viel.

Een gevallen boom gaf mij een oogenblikkelijk voor-

deel, want toen ik daarop klom, kon ik op een anderen eenige passen verderop springen; op die wijze was ik in staat niet in de pap terecht te komen, welke den omringenden grond bedekte. Maar de zigzagweg, welken ik daardoor volgen moest, legde zoo'n handicap op mij, dat mijn vervolger steeds terrein won.

Plotseling hoorde ik van achteren een lawaai van gehuil en scherp, doordringend geblaf. Onwillekeurig keek ik om, om den oorsprong van dat nieuwe en dreigende leven te ontdekken, en wel met het resultaat, dat ik van mijn steunpunt afgleed en weer voorover in de diepe pap terecht kwam.

Mijn mammoth-vijand was nu zóó dicht bij mij, dat ik wist, dat ik het gewicht van een zijner vreeselijke pooten voelen moest vóór ik zou kunnen opstaan, maar tot mijn groote verbazing voelde ik niets. Het huilen en blaffen van het nieuwe element, dat zich in de *melée* gemengd had, scheen nu vlak achter mij zijn middelpunt te hebben en toen ik mij op mijn handen oprichtte en om mij heen keek, zag ik wat den *dyryth*, zooals ik later hoorde, dat het monster heette, van mijn spoor had afgeleid.

Het was omgeven door een troep van een honderd wolfachtige wezens – wilde honden leken het – die grommend en bijtend van alle kanten op het beest aanvielen, zoodat zij hun witte tanden in het langzame monster boorden en weer weg waren, vóór het hen met zijn groote pooten of zwaaienden staart bereiken kon.

Maar dit was niet alles, wat mijn verbaasde oogen aanschouwden. Wauwelend en hakkelend kwam door de lagere takken der boomen een menigte menschachtige wezens, die blijkbaar de honden aanhitsten. In hun uiterlijk geleken zij sprekend op de Afrikaansche Negers.

Hun huidskleur was heel zwart en hun gelaatstrekken deden in alles aan die van het meer geprononceerde Negertype denken, behalve, dat het hoofd vlugger boven de oogen week en zoo goed als geen voorhoofd achterliet. Hun armen waren langer en hun beenen korter in verhouding tot den romp dan bij den mensch en later zag ik, dat hun groote teenen rechthoekig van hun voeten uitstaken – naar ik vermoed ten gevolge van hun verblijf in de boomen. Achter hen sleepten lange staarten, die zij bij het klimmen evenzeer gebruikten als hun handen of voeten.

Ik was weer op den been gekomen zoodra ik zag, dat de wolfshonden den dyryth in bedwang hielden. Bij het zien van mij lieten verscheidene van de woeste dieren het groote monster aan zijn lot over, om met ontbloote tanden naar mij toe te sluipen, en toen ik mij weer omkeerde om naar de boomen te vluchten en een schuilplaats in de lagere takken te zoeken, zag ik een aantal menschen in het gebladerte van den dichtstbijzijnden boom springen.

Tusschen hen en de beesten achter mij was maar weinig keus, maar ik had ten minste het recht twijfel te koesteren omtrent de wijze, waarop deze groteske parodieën op het menschedom mij zouden ontvangen, terwijl ik niet behoefde te twijfelen aan het lot, dat mij onder de grijnzende kaken van mijn wilde vervolgers wachtte.

En dus vloog ik naar de boomen met de bedoeling dien, waarin de mensch-dingen zich ophielden, voorbij te loopen en in een anderen verderop te klimmen; maar de wolfshonden waren vlak achter mij – zóó dicht, dat ik er reeds aan wanhoopte aan hen te ontkomen, toen een der wezens in den boom zich met zijn hoofd voorover naar beneden liet slingeren, zijn staart om

een grooten tak wond, mij onder mijn oksels greep en mij veilig tusschen zijn makkers slingerde.

Daar begonnen zij mij met de grootste opwinding en nieuwsgierigheid te onderzoeken. Zij trokken aan mijn kleeren, mijn haar, mijn vleesch. Zij draaiden me om, om te zien of ik een staart had, en toen zij ontdekten, dat ik niet in het bezit daarvan was, begonnen zij te brullen van het lachen. Hun tanden waren groot, wit en gelijk, behalve de bovensnijtanden, die iets langer waren dan de overige en een klein eindje naar buiten staken, wanneer de mond dicht was.

Toen zij mij eenige oogenblikken bekeken hadden, ontdekte een hunner, dat mijn kleeren geen deel van mij uitmaakten, met het gevolg, dat zij temidden van lachsalvo's het eene kleedingstuk na het andere van mij afrukten. Aapachtig probeerden zij ze zelf aan te trekken, maar hun vernuft was tegen die taak niet opgewassen en dus gaven zij het op.

Inmiddels had ik naar Perry uitgekeken, maar nergens kon ik hem ontdekken, hoewel ik het boschje boomen, waarin hij het eerst een schuilplaats gevonden had, heel goed zien kon. Ik werd zeer aangegrepen door de vrees, dat hem iets overkomen was, en ofschoon ik zijn naam verscheidene malen heel hard riep, volgde er geen antwoord.

Eindelijk het spelen met mijn kleeren moede, gooiden de wezens ze op den grond, grepen me, een aan iederen kant, bij een arm en begonnen in een angstwekkend tempo door de boomtoppen te trekken. Nooit heb ik daarvoor of daarna zoo'n tocht medegemaakt – zelfs nu word ik dikwijls wakker uit een diepen slaap, gekweld door de vreeselijke herinnering aan die afschuwelijke ervaring.

Van boom tot boom sprongen die lenige wezens als vluchtende eekhorentjes, terwijl het koude zweet op mijn voorhoofd parelde, toen ik keek naar de diepten beneden, waarin één enkele misstap van een der twee, die mij vasthielden, mij slingeren zou. Terwijl zij mij voortdroegen, werd mijn geest bezig gehouden door duizenden verbijsterende gedachten. Wat was er van Perry geworden? Zou ik hem ooit terugzien? Wat waren de bedoelingen van deze half-menschelijke dingen, in wier handen ik gevallen was? Waren zij bewoners van dezelfde wereld, waarin ik geboren was? Neen! Dat was onmogelijk! Maar waar was ik dan? Ik had de aarde niet verlaten – dat wist ik zeker. Maar evenmin kon ik de dingen, die ik gezien had, overeenbrengen met het geloof, dat ik nog in de wereld, waarin ik het levenslicht aanschouwd had, was. Met een zucht gaf ik het op.

HOOFDSTUK III.

EEN VERANDERING VAN MEESTERS.

We moeten verscheidene mijlen door het donkere en sombere woud getrokken zijn, toen we plotseling bij een vrij groot dorp kwamen, dat hoog tusschen de takken gebouwd was. Toen we er dicht bij waren, hief mijn escorte een wild geschreeuw aan, dat onmiddellijk van uit het dorp beantwoord werd; een oogenblik later kwam een zwerm wezens van hetzelfde vreemde ras, als die, welke mij gevangen genomen hadden, ons tegemoet. Weer was ik het middelpunt van een luid kakelende menigte. Ik werd her- en derwaarts getrokken. Geknepen, geduwd, gestompt werd ik, tot ik bont en blauw zag, maar toch geloof ik niet, dat hun handelwijze het gevolg was van wreedheid of boosaardigheid – ik was een curiositeit, een nieuw stuk speelgoed en hun kinderlijke geest had het bewijs van al hun zintuigen noodig om het getuigenis van hun oogen te steunen.

Dan sleepten zij mij binnen het dorp, dat uit eenige honderden ruwe schuilplaatsen van twijgen en bladeren bestond, die op de boomtakken steunden. Tusschen de hutten, die hier en daar kromme straten vormden, waren doode takken en de stammen van kleine boomen,

welke de hutten op den eenen boom verbonden met die op de aangrenzende boomen; het geheele netwerk van hutten en paden vormde een vijftig voet boven den grond een bijna stevigen vloer.

Ik vroeg mij af waarom deze lenige wezens verbindingsbruggen tusschen de boomen noodig hadden, maar later, toen ik de bonte verzameling half wilde dieren zag, die zij in hun dorp hielden, begreep ik de noodzakelijkheid voor de paden. Er waren een groot aantal van dezelfde boosaardige wolfshonden, die we bij den dyryth achtergelaten hadden, en vele geitachtige dieren, wier gespannen uiers de reden voor haar aanwezigheid verklaarde.

Mijn bewaker hield stil voor één der hutten, waarin ik geduwd werd; dan hurkten twee der wezens neer voor den ingang – ongetwijfeld om mij te beletten te vluchten, hoewel ik er niet het flauwste begrip van had waarheen ik zou hebben kunnen vluchten.

Nauwelijks was ik binnen de hut of de klank van een bekende stem, die bad, drong in mijn ooren door.

„Perry!” riep ik uit. „Beste, oude Perry! Den hemel zij dank, dat je ongedeerd bent!”

„David! Is het mogelijk, dat je ontkomen bent?” En de oude man waggelde naar mij toe en sloeg zijn armen om mij heen.

Hij had mij voor den dyryth zien vallen en toen was hij gegrepen door een aantal van de aapwezens en door de boomtoppen naar hun dorp gedreven. Zij, die hem gevangen genomen hadden, waren even nieuwsgierig naar zijn vreemde kleedij en met hetzelfde resultaat. Toen we elkaar aankeken, moesten we lachen of we wilden of niet.

„Met een staart, David,” zeide Perry, „zou je een heel mooie aap zijn.”

„Misschien kunnen we er een paar leenen,” antwoordde ik. „Zij schijnen dit seizoen erg in de mode te zijn. Ik ben benieuwd wat die wezens met ons voor hebben. Zij lijken mij niet bepaald wild. Wat denk je dat zij zijn kunnen? Je wou me juist gaan vertellen waar we zijn toen dat groote behaarde fregat op ons afstevende – heb je er heusch eenig vermoeden van?”

„Ja, David; ik weet precies waar we zijn. We hebben een schitterende ontdekking gedaan, mijn jongen! We hebben bewezen, dat de aarde hol is. We zijn heelemaal door haar korst in de binnenwereld gekomen.”

„Perry, je bent gek!”

„Heelemaal niet, David! Tweehonderdvijftig mijl heeft onze prospector ons door de korst onder onze buitenwereld gebracht. Op dat punt heeft hij het middelpunt van aantrekkingskracht van de 500 mijlen dikke korst bereikt. Tot op dat punt waren we gedaald – de richting is natuurlijk heelemaal betrekkelijk. Op het oogenblik, dat onze zitplaatsen draaiden – toen jij geloofde, dat we weer naar boven gingen, passeerden we het middelpunt der zwaartekracht en ofschoon we niet van richting veranderden, bewogen we ons toen toch in werkelijkheid in opwaartsche richting – naar de oppervlakte der binnenwereld. Brengen de vreemde fauna en flora, die we gezien hebben, je niet tot de overtuiging, dat je niet bent in de wereld, waarin je het levenslicht aanschouwd hebt. En de horizon – zou die het vreemde aanzien, dat wij beiden opgemerkt hebben, kunnen bieden, indien we niet op

de binnenoppervlakte van een kring stonden?”

„Maar de zon, Perry!” hield ik vol. „Hoe ter wereld kan de zon door vijfhonderd mijl harde aardkorst schijnen?”

„We zien hier niet de zon der buitenwereld. Het is een andere zon – een totaal andere zon – die haar eeuwige middagschemering op het aangezicht der binnenwereld werpt. Kijk maar, David – als je haar zien kan van den drempel der hut – en je zal zien, dat zij nog precies midden in den hemel staat. We zijn hier verscheidene uren geweest – toch is het nog middag. En trouwens, de zaak is heel eenvoudig, David. Vroeger was de aarde een nevelachtige massa. Zij is afgekoeld en tijdens die afkoeling gekrompen. Ten slotte heeft zich op de buitenoppervlakte een dunne korst van vaste stoffen gevormd; maar binnenin was zij gedeeltelijk gesmolten materie en zeer uitgezette gassen. Wat is er bij het verder afkoelen gebeurd? De middelpuntvliedende kracht slingerde de deeltjes van het nevelachtige centrum naar de korst. Je hebt hetzelfde principe praktisch toegepast gezien bij den modernen roomafscheidmachine. Toen was er nog slechts een kleine oververhitte kern van gasachtige materie over, benevens een groot ledig binnenste, overgebleven door de samenstelling der afkoelende gassen. De uit alle richtingen gelijke aantrekkingskracht van de vaste koers, hield de lichtende kern in het midden van de holle globe. Wat daarvan over is is de zon, die je vandaag gezien hebt – een betrekkelijk klein ding, precies in het middelpunt der aarde. Naar alle deelen van deze binnenwereld zendt zij tegelijk haar voortdurend middag licht en haar schroeiende hitte.

„Deze binnenwereld moet voldoende afgekoeld zijn,

om langen tijd, nadat het boven op de buitenkorst gekomen was, dierlijk leven uit te houden, maar dat dezelfde factoren hier werkzaam geweest zijn, blijkt uit de gelijke vormen van de dierlijke plantenschepping, welke wij reeds gezien hebben. Neem bijvoorbeeld dat groote dier, dat ons aangevallen heeft. Ongetwijfeld een pendant van het Megatherium van de postpliocene periode der buitenkorst, welks fossiel geraamte in Zuid-Amerika gevonden is.

„Maar de groteske bewoners van dit woud?” vroeg ik. „Die hebben toch zeker geen pendant in de geschiedenis der aarde.”

„Wie zal dat zeggen? Zij kunnen den schakel vormen tusschen aap en mensch, waarvan alle sporen verzwolgen zijn door de tallooze aardbevingen welke de buitenkorst geteisterd hebben, of zij kunnen eenvoudig het gevolg zijn van een evolutie langs eenigszins andere lijnen – beide dingen zijn mogelijk.”

Verdere bespiegelingen werden verhinderd door het verschijnen van verschillende aap-dingen voor onze hut. Twee hunner kwamen binnen en trokken ons eruit. De gevaarlijke paden en de omringende boomen waren gevuld met de zwarte aap-mannen, hun vrouwtjes en hun jongen. Geen van die allen droeg een wapen, een sieraad of een kleedingstuk.

„Heel laag op den trap der beschaving,” zeide Perry.

„Precies hoog genoeg om ons het leven zuur te maken,” antwoordde ik. „Wat denk je, dat ze met ons voor hebben?”

We behoefden niet lang te wachten om erachter te komen. Evenals bij onzen tocht naar het dorp werden we door een paar van die krachtige wezens beet gepakt en door de boomtoppen medegevoerd, terwijl voor en

achter ons een kwakende, gichelende bende slanke, zwarte aap-dingen volgde.

Tweemaal stapten mijn dragers verkeerd en mijn hart hield op met kloppen, toen we naar een onmiddellijken dood tusschen het verwarde kreupelhout onder ons stortten. Maar beide malen strekte die lenige, krachtige staarten zich uit en vonden takken, die hen droegen, terwijl zij er niet over schenen te denken mij los te laten. Inderdaad leek het alsof die incidenten voor hen niets meer beteekenden dan het stooten van je teen tegen een steen in de buitenwereld – zij lachten slechts uitbundig en spoedden zich met mij voort.

Eenigen tijd bleven zij in het woud – hoe lang kon ik niet gissen, want ik leerde thans, dat tijd ophoudt een factor te zijn, zoodra de middelen om dien te weten ophouden te bestaan. Onze horloges waren weg en we leefden onder een stationair blijvende zon. Reeds viel het mij moeilijk het tijdsverloop te berekenen, dat verstreken was sedert wij door de korst der binnenwereld gebroken waren. Het konden uren, maar het konden ook dagen zijn – wie ter wereld zou dat kunnen zeggen van een land, waar het altijd middag was! Volgens de zon was er geen tijd verlopen – maar mijn gezond verstand zeide mij, dat wij verscheidene uren in deze vreemde wereld geweest moesten zijn.

Weldra eindigde het woud en kwamen we uit op een vlakte. Op korten afstand voor ons rezen enkele lage, rotsachtige heuvels op. Daarheen joegen onze dragers ons en na korten tijd brachten zij ons door een smallen pas in een klein, rond dal. Daarin daalden wij af, om te werken en weldra waren wij overtuigd, dat wij, als wij niet moesten sterven, om een Roomschen heiligendag te maken, voor het een of ander doeleinde sterven moesten.

De houding van de aap-dingen veranderde zoodra zij de natuurlijke arena in de rotsachtige heuvels betraden. Hun lachen hield op. Grimmige woestheid vertoonde zich op hun dieregezichten – ontbloote tanden bedreigden ons.

We werden in het midden van het apentheater geplaatst – de duizend schepsels vormden een grooten kring om ons heen. Dan werd een wolfshond – *hyaenodon* noemde Perry hem – gehaald en binnen den kring losgelaten. Het lichaam van het dier was even groot als dat van een volwassen mastiff, zijn pooten waren kort en krachtig, zijn kaken breed en sterk. Donker, ruig haar bedekte zijn rug en zijn zijden, terwijl zijn borst en zijn buik heelemaal wit waren. Terwijl het naar ons toe sloop, vormde het een vreeselijken aanblik met zijn opgekrulde lippen, die zijn machtige tanden ontblootten.

Perry lag op zijn knieën te bidden. Ik bukte me en raapte een kleinen steen op. Bij mijn beweging ging het dier wat ter zijde en begon ons te omcirkelen. Blijkbaar was er meer met steenen op hem gegooid. De aap-dingen sprongen op en neer en hitsten het beest met woeste kreten aan, tot het eindelijk, toen het zag, dat ik niet gooide, op ons aanviel.

Tijdens mijn studies te Andover en later te Yale was ik een der eerste in base-ball geweest en dat kwam mij nu goed te pas, want juist op het oogenblik, dat het dier op mij afsprong, slingerde ik met al mijn kracht den steen naar het dier. De steen trof den *hyaenodon* midden op zijn neus, zoodat hij achterover tuimelde.

Op hetzelfde oogenblik rees uit den kring van toeschouwers een gegil en gehuil op, zoodat ik een moment dacht; dat het ondersteboven gooien van hun

kampioen de reden daarvan was, maar al gauw zag ik, dat ik me daarin vergiste. Toen ik rondkeek, zag ik, dat de aap-dingen in alle richtingen naar de omringende heuvels vluchtten, en toen bemerkte ik de ware oorzaak van hun ontsteltenis. Achter hen kwam door den pas, die in het dal leidde, een schaar behaarde mensen – gorilla-achtige wezens, gewapend met speren en bijlen en lange, ovale schilden.

Als daemonen vervolgden zij de aap-dingen en voor hen uit vluchtte, huilend van angst, de hyaenodon, die zijn versuffing te boven was. Langs ons vlogen de vervolgden en de vervolgers en de behaarden gunden ons niet meer dan een vluchtigen blik vóór de arena geheel leeg was van de aap-dingen. Dan wendden zij zich weer tot ons en één, die over hen het bevel scheen te voeren, gaf een teeken, dat wij met hun medegenomen moesten worden.

Toen wij uit het amphitheater in de groote vlakte gekomen waren, zagen wij een karavaan van mannen en vrouwen – menselijke wezens als wij zelf – en voor het eerst vervulde hoop weer mijn hart, dat ik het in de overmaat van mijn geluk wel had kunnen uitschreeuwen. Weliswaar was het een half naakte, woest uitziende menigte; maar zij waren tenminste gevormd als wij zelf – er was niets grotesks of verschrikkelijks aan hen, zooals aan de andere wezens in deze vreemde, lugubere wereld.

Maar toen we dichterbij kwamen, zonk de moed ons weer in de schoenen, want wij zagen, dat de arme ongelukkigen hals aan hals in een lange rij geketend en dat de gorilla-menschen hun bewakers waren. Zonder veel plichtplegingen werden Perry en ik aan het eind der rij geketend, waarna de onderbroken marsch werd voortgezet.

Tot dat oogenblik had de opwinding ons op de been gehouden; maar thans bracht de vervelende eentonigheid van den langen marsch over de door de zon geblakerde vlakke ons al de ellende, welke volgt op lang ontbeerden slaap. Verder en verder strompelden wij onder die onbarmhartige middagzon. Als we vielen, werden we met een scherpe speerpunt opgeduwd. Onze makkers in ketenen strompelden niet. Zij liepen trotsch rechtop. Nu en dan wisselden zij een woord met elkaar in een één-lettergripige taal. Zij schenen tot een adelijk ras te behooren en hadden goedgevormde hoofden en prachtige lichamen. De mannen droegen een langen baard en waren groot en gespierd; de vrouwen, kleiner en gratieuser gevormd, met dik, ravenzwart haar, dat in losse wrongen op haar hoofd was opgemaakt. De gezichten van beide geslachten waren goed geproportionneerd. Zij droegen geen sieraden; maar, naar ik later merkte, was dit het gevolg van het feit, dat men hen van alles, wat van waarde was, beroofd had. Als kleedingstuk hadden de vrouwen een enkel kleed uit een lichtgekleurde, gewerkte huid, welke het meest aan die van een luipaard denken deed. Die droegen zij, òf geheel om het middel opgehouden door een lederen riem, zoodat zij aan één kant gedeeltelijk onder de knie hing, òf over één schouder geslagen. Haar voeten waren geschoeid met uit huiden vervaardigde sandalen. De mannen droegen lendendoeken van de huid van ruige dieren; lange einden hingen voor en achter tot bijna op den grond. Bij sommigen liepen die einden uit in de sterke klauwen van het dier, waarvan de huiden genomen waren.

Onze bewakers, die ik reeds beschreven heb als gorilla-achtige mannen, waren lichter van bouw dan

een gorilla, maar toch krachtige wezens. Hun armen en beenen waren meer als die van mensen gevormd, maar hun lichaam was geheel bedekt met ruig, bruin haar en hun gezichten waren even brutaal als die van de enkele opgezette exemplaren van de gorilla, die ik in de musea gezien heb.

Hun eenige goede trek bestond in de ontwikkeling van het hoofd boven en achter de ooren. In dat opzicht waren zij in het geheel niet minder menselijk dan wij. Zij droeg een soort tunica van lichte stof, die tot de knieën reikte. Daaronder hadden zij een lendendoek van dezelfde stof, terwijl zij aan hun voeten vrij zware sandalen droegen, blijkbaar gemaakt uit de huid van het een -of andere mammoth-dier in deze binnenwereld.

Hun armen en halzen waren omcirkeld door vele sieraden – zilver overheerschte – en op hun tunica's waren de koppen van kruipende dieren in typische en vrij artistieke patronen genaaid. Zij praatten onder elkaar, terwijl zij aan beide kanten van ons voortliepen, maar in een taal, die verschilde van die, welke onze medegevangenen gebruikten. Wanneer zij iets tot de laatsten wilden zeggen, spraken zij wat een derde taal scheen te zijn – zooals ik later hoorde, een bastaardtaal, vrijwel analoog aan het Pedgen-Engelsch van den Chineeschen koelie.

Hoe ver wij liepen, wisten Perry noch ik. Beiden sliepen we een groot gedeelte van den tijd vóór er een halt gecommandeerd werd – toen vielen we neer. Besef van tijd hadden we niet meer. Toen onze tocht begon, stond de zon aan het zenith, toen we halt hielden, wezen onze schaduwen nog naar het voetpunt. Of er een oogenblik of een eeuwigheid van aardischen tijd

verstreek, wie zal het zeggen? Deze tocht kan negen jaar en elf maanden van de tien jaar, die ik in de binnenwereld doorgebracht heb, geduurd hebben, òf hij kan afgelegd zijn in de fractie van een seconde – ik kan het niet zeggen. Maar dit weet ik, dat, nadat u mij gezegd hebt, dat er tien jaar verlopen zijn, sedert ik deze aarde verliet, ik allen eerbied voor tijd verloren heb – ik begin te betwijfelen of zoo iets anders dan in den zwakken, eindigen geest van den mensch bestaat.

HOOFDSTUK IV.

DIAN, DE SCHOONE.

Toen onze bewakers ons uit onzen slaap wekten, voelden we ons zeer opgefrist. Zij gaven ons eten. Het waren reepen gedroogd vleesch, maar het gaf ons nieuw leven en nieuwe kracht, zoodat wij nu ook met opgeheven hoofden liepen en groote stappen namen. Ik deed dat tenminste, want ik was jong en trotsch; maar de arme Perry had een broertje dood aan loopen. Op de aarde had ik hem dikwijls een rijtuig zien aanroepen, om een plein over te steken – nu boette hij daarvoor en zijn oude beenen waggelden, zoodat ik mijn arm om hem heen sloeg en hem gedurende het verdere van die verschrikkelijke tochten half droeg.

Het landschap begon eindelijk te veranderen en we kwamen uit de vlakte door hooge bergen van maagdelijk graniet. Het tropische groen der laaglanden ging over in een ruwere vegetatie, maar zelfs hier openbaarde de uitwerking van voortdurende warmte in licht zich in de reusachtig hooge boomen en in de overdaad van bladeren en bloemen. Kristalheldere stroomen bruisten over hun rotsachtige beddingen, gevoed door de eeuwige sneeuw, die wij ver boven ons konden zien. Boven de besneeuwde hoogten hingen massa's zware wolken.

Deze, zoo legde Perry uit, dienden blijkbaar voor het dubbele doel de smeltende sneeuw aan te vullen en ze tegen de directe stralen der zon te beschermen.

Inmiddels hadden we iets leeren verstaan van de bastaardtaal, waarin onze bewakers ons toespraken, terwijl we ook goede vorderingen maakten in de vrij behoorlijke taal van onze medegevangenen. Onmiddellijk voor mij in de kettinggang liep een jonge vrouw. Drie voet ketting vereenigden ons tot een gedwongen gemeenschap, waarin ik mij tenminste al heel gauw verheugde. Want ik vond in haar een gewillige leerares en van haar leerde ik de taal van haar stam en veel van het leven en de gewoonten der binnenwereld – tenminste van dat gedeelte ervan, het welk zij kende.

Zij vertelde me, dat zij Dian, de Schoone, heette en dat zij behoorde tot den stam van Amoz, die op de klippen woont boven de Darel Az of ondiepe zee.

„Hoe ben je hier gekomen?” vroeg ik.

„Ik vluchtte voor Jubal den Leelijke,” antwoordde zij, alsof dat een heel voldoende verklaring was.

„Wie is Jubal de Leelijke?” vroeg ik. „En waarom vluchtte je voor hem?”

Zij keek me verbaasd aan.

„Waarom loopt een vrouw weg voor een man?” Zij beantwoordde mijn vraag met een wedervraag.

„Waar ik vandaan kom doen zij het niet,” antwoordde ik, „Soms loopen zij hen na.”

Maar zij kon het niet begrijpen. En evenmin kon ik haar ertoe krijgen het feit te begrijpen, dat ik tot een andere wereld behoorde. Zij was er volkomen zeker van, dat de schepping alleen tot doel had haar eigen soort en de wereld, waarin zij leefde, voort te brengen.

„Maar Jubal?” drong ik aan. „Vertel me over hem en

waarom je weggelopen bent, om geketend te worden aan je hals en afgeranseld te worden?”

„Jubal de Leelijke plaatste zijn zegeteeken voor het huis van mijn vader. Het was de kop van een reusachtigen *tandor*. Het bleef daar en er werd geen grooter zegeteeken naast geplaatst. Dus wist ik, dat Jubal de Leelijke komen zou, om mij als zijn vrouw te nemen. Geen andere zoo machtige wilde mij hebben, anders zouden zij een grooter beest gedood en mij daardoor van Jubal afgewonnen hebben. Mijn vader is geen machtig jager. Vroeger was hij het, maar een *sadok* wondde hem en daarna heeft hij nooit meer zijn rechterarm goed kunnen gebruiken. Mijn broer, Dacor de Sterke, was naar het land van Sari gegaan, om voor zichzelf een vrouw te stelen. Dus was er niemand, vader, broeder noch minnaar, om mij van Jubal den Leelijke te redden, en daarom liep ik weg en hield me schuil tusschen de heuvels, die het land van Amoz omzoomen. En daar vonden deze Sagoths mij en namen me gevangen.”

„Wat willen ze met je doen?” vroeg ik. „Waarheen brengen zij ons?”

Weer keek zij mij ongeloovig aan.

„Ik kan bijna gelooven, dat je tot een andere wereld behoort,” zeide zij, „want anders is zoo'n onwetendheid onverklaarbaar. Weet je heusch niet, dat de Sagoths de dienaren van Mahars zijn – de machtige Mahars, die denken, dat zij de meesters zijn van Pellucidar en van alles, wat er op zijn oppervlakte loopt of groeit, of daaronder kruipt of graaft, of zwemt in zijn meren en oceanen, of vliegt door zijn lucht. Straks zal je me nog zeggen, dat je nog nooit van de Mahars gehoord hebt!”

Ik had weinig lust dat te doen en nog verder minachting op te wekken; maar er was geen ander alternatief, als ik meer kennis wilde vergaren, en dus bekende ik eerlijk mijn onwetendheid wat de machtige Mahars betreft. Zij was ten hoogste verbaasd. Maar zij deed haar uiterste best om mij in te lichten, ofschoon veel van wat zij zeide voor mij hetzelfde was als Grieksch voor haar geweest zou zijn. Zij beschreef de Mahars voornamelijk door vergelijkingen. Hierin geleken zij op *thipdars*, daarin op de onbehaarde *lidi*.

Ongeveer alles, wat ik over hen te weten kwam, was, dat zij afschuwelijk leelijk waren en vleugels en zwempooten hadden; dat zij in onder den grond gebouwde steden woonden; dat zij over groote afstanden onder water zwemmen konden; dat zij heel, heel wijs waren. De Sagoths waren hun of- en defensieve wapenen en de rassen zooals zij zelf hun handen en voeten – zij waren de slaven en dienaren, die allen handenarbeid deden. De Mahars waren de hoofden – de hersens – van de binnenwereld. Ik verlangde ernaar dat wonderbaarlijk ras van übermensen te zien.

Perry leerde de taal met mij. Wanneer we stil hielden, deed hij met het gesprek mede, evenals Ghak, de Behaarde, die vlak vóór Dian, de Schoone, geketend was. Voor Ghak liep Hooja, de Sluwe. Hij mengde zich ook soms in het gesprek. Zijn meeste opmerkingen waren gericht tot Dian, de Schoone. Men behoefde geen scherp oog te hebben om te zien, dat hij iets kwaads in den zin had; maar het jonge meisje scheen zijn slechts dun omsluerde avances niet op te merken. Heb ik gezegd dun omsluerd? In Nieuw-Zeeland of Australië, ik weet niet precies meer waar, bestaat een ras van mannen, die hun voorkeur voor de „geliefde huns

harten” te kennen geven door haar met een knods op haar hoofd te slaan. In vergelijking met die methode kon Hooja’s hofmakerij „dun omsluierd” genoemd worden. In den beginne deed zij mij blozen, hoewel ik in verschillende plaatsen toch heel wat gezien heb.

Maar het jonge meisje! Zij was schitterend. Het was makkelijk te zien, dat zij zich ver boven haar tegenwoordige omgeving en gezelschap verheven achtte. Zij praatte met mij en met Perry en met den stillen Ghak, omdat wij eerbiedig tegenover haar waren; maar zij kon Hooja, den Sluwe zelfs niet zien en nog veel minder hem hooren en dat maakte hem woedend. Hij probeerde een der Sagoths over te halen het jonge meisje voor hem in den keten te laten loopen, maar de kerel gaf hem slechts een steek met zijn speer en zeide hem, dat hij het meisje voor zichzelf uitgekozen had – dat hij haar van de Mathars wilde kopen, zoodra zij in Phutra waren. Phutra was, naar het scheen, de stad van onze bestemming.

Nadat we de eerste bergketen over waren, kwamen we langs een zoutmeer, aan welke oppervlakte talloze leelijke dingen zwommen. Robachtige wezens waren het met lange nekken, die zich tien en meer voet boven hun reusachtige lichamen uitstrekten en wier slangachtige koppen gespleten waren door gapende muilen, waarin talloze tanden stonden. Er waren ook groote schildpadden, welke tusschen die andere reptielen rondwaggelden, die volgens Perry de Plesiosauri der Lia’s waren. Ik twijfel niet aan die bewering – zij hadden feitelijk alles kunnen zijn.

Dian vertelde me, dat het *tandorazes* of zeetandors waren en dat de andere en gevaarlijker kruipende dieren, die nu en dan uit de diepte oprijzen, om met

hun te vechten, *azdyryths* waren of *zeedyryths* – Perry noemde ze *Ichthyosauri*. Zij geleken op een walvisch met den kop van een alligator.

Van het weinige geologie, dat ik op school geleerd had, was mij niet veel bijgebleven – ongeveer alles, wat ik mij ervan herinnerde, was een indruk van afschuw, dien de illustraties van gerestaureerde voorhistorische monsters op mij gemaakt hadden. Maar toen ik deze gladde, glanzende lichamen in het zonlicht glinsteren zag, wanneer zij, terwijl zij hun reusachtige koppen schudden, uit den oceaan oprezen; toen ik het water onder hun kronkelende lichamen zag weggrollen in miniatuur-watervallen, wanneer zij, nu even aan de oppervlakte, dan weer half ondergedompeld, her- en derwaarts gleden; toen ik ze met open muilen, sissend en snuivend in hun titanische en eindelooze gevechten zag – toen besepte ik hoe onbeteekenend 's menschen armzalige en zwakke phantasie is, vergeleken bij het ongelooflijk genie der Natuur.

En Perry! Hij was totaal overbluft. Hij zeide het zelf.

„David,” merkte hij op, nadat we langen tijd langs dat afschuwelijke meer geloopt hadden, „ik heb veel in de geologie gestudeerd en ik dacht, dat ik geloofde wat ik onderwees; maar nu zie ik in, dat ik het niet geloof – dat het voor den mensch onmogelijk is dergelijke dingen te gelooven, tenzij hij ze met zijn eigen oogen ziet. We houden de dingen voor vaststaande misschien, omdat ze ons telkens en telkens weer verteld worden en wij geen reden hebben om ze af te keuren – zooals godsdiensten bijvoorbeeld, maar wij gelooven ze niet, we denken alleen, dat we het doen. Als je ooit in de buitenwereld terugkomt, zal je ondervinden, dat de geologen en palaeontologen je het eerst

voor een leugenaar zullen uitmaken, want zij weten, dat er nooit zulke wezens, als zij „gerestaureerd” hebben, bestaan. Het is heel mooi ze te *phantaseeren* als bestaande in een ver imaginair tijdvak – maar nu? Bah!”

Bij de volgende rust slaagde Hooja, de Sluwe, erin genoeg slaphangende ketens te vinden, die hem in staat stelden vrij dicht bij Dian te komen. Wij stonden allen, en toen hij naar het meisje toekwam, keerde zij hem op zoo echt aardsch-vrouwelijke manier den rug toe, dat ik een glimlach nauwelijks onderdrukken kon; maar de glimlach speelde niet lang om mijn lippen, want op hetzelfde oogenblik viel Hooja’s hand op den blooten arm van het meisje en rukte hij haar ruw naar zich toe.

Ik was toen nog niet bekend met de gewoonten en maatschappelijke ethiek, die in Pellucidar gold; maar ook zonder dat, had ik den smeekenden blik, welken het jonge meisje mij uit haar prachtige oogen toewierp, niet noodig om mijn volgende daad te influenceeren. Ik wachtte niet om te overwegen wat de bedoeling van den Sluwe was; neen in plaats daarvan gaf ik hem, vóór hij haar met zijn andere hand beetpakken kon, een „rechtschen” op de punt van zijn kaak, die hem achterover deed vallen.

Een gejuich rees op uit de gevangenen en de Sagothes, die getuigen geweest waren van het korte drama; niet, zooals ik later hoorde, omdat ik als kampioen van het jonge meisje was opgetreden, maar voor de kranige en volgens hen verbazingwekkende methode, waardoor ik Hooja geveld had.

En het jonge meisje? Eerst keek zij mij met groote verwonderde oogen aan, toen liet zij haar hoofd zakken,

haar gezicht half afgewend, en kleurde een teere blos haar wangen. Een oogenblik bleef zij zoo zwijgend staan en dan hief zij haar hoofd op en keerde zij mij haar rug toe, zooals zij Hooja gedaan had. Enkele gevangenen lachten en ik zag het gezicht van Ghak, den Behaarde, heel dreigend worden, terwijl hij mij onderzoekend aankeek. En Dian's wangen werden plotseling van rood doodsbleek.

Onmiddellijk daarna zetten we onzen tocht voort en hoewel ik besepte, dat ik Dian, de Schoone, in een of ander opzicht beleedigd had, kon ik haar niet overhalen met mij te praten, opdat ik zou kunnen hooren waarin ik misdreven had – in werkelijkheid had ik even goed tegen een sphinx kunnen spreken. Tenslotte liet mijn eigen dwaze trots zich gelden en belette mij verdere pogingen te doen en op deze wijze werd een vriendschap, die, zonder dat ik het wist, veel voor mij was gaan beteekenen, afgebroken. Daarna beperkte ik mijn gesprek tot Perry. Hooja hernieuwde zijn avances niet en evenmin waagde hij zich in mijn nabijheid.

Weer werd de eentonige en schijnbaar eindelooze tocht een volmaakte nachtmerrie van verschrikkingen voor mij. Hoe duidelijker het besef tot mij doordrong, dat de vriendschap van het jonge meisje zooveel voor mij beteekend had, des te meer begon ik die te missen en des te onoverkomelijker werd de hinderpaal van dwazen trots. Maar ik was heel jong en wilde Ghak niet naar de verklaring vragen, die hij zeker zou kunnen geven en die alles weer in orde had kunnen maken.

Onderweg en tijdens de rust weigerde Dian hardnekkig notitie van mij te nemen – wanneer haar blikken in mijn richting afdwaalden, keek zij over of langs mij heen. Eindelijk werd ik wanhopig en besloot

ik mijn zelfrespect aan den kapstok te hangen en haar te vragen mij te zeggen hoe ik haar beleedigd had en hoe ik dat weer goed maken kon. Ik nam mij voor dat bij de eerstvolgende rust te doen. We naderden een tweeden bergketen en toen we erbij kwamen, gingen we, in plaats dien langs een hoogen pas over te trekken, een grooten natuurlijken tunnel in – een reeks labyrinth-achtige grotten, donker als de Onderwereld.

De bewakers hadden geen toortsen of ander licht. Inderdaad hadden we, sedert we in Pellucidar waren, geen kunstlicht of teeken van vuur gezien. In een land van eeuwigdurenden middag heeft men boven den grond geen licht noodig; maar toch verbaasde het mij, dat zij niets hadden om deze donkere, onderaardsche gangen te verlichten. Dus kropen we heel langzaam voort met veel struikelen en vallen.

Er werd nu meer rust gehouden, maar ik wilde niet met Dian praten vòòr ik aan de uitdrukking van haar gezicht zou kunnen zien hoe zij mijn excuses opnam. Eindelijk verried een zwakke glans, dat we het einde van den tunnel naderden, waarvoor ik innig dankbaar was. Bij een plotselingen bocht stonden we in het volle licht der middagzon.

Doch daarmee kwam een besef van wat voor mij een wezenlijke catastrofe beteekende – Dian was weg en met haar een half dozijn andere gevangenen. De bewakers zagen het ook en hun woede was vreeselijk om te zien. Hun bestiale gezichten werden tot de duivelachtigste uitdrukkingen verwrongen, terwijl zij elkaar verantwoordelijk stelden voor het verlies. Ten slotte vielen zij op ons aan en sloegen ons met hun speren en bijlen. Zij hadden er reeds twee aan het hoofd van den keten gedood en zouden waarschijnlijk alle

overigen hetzelfde lot hebben doen ondergaan, toen hun leider ten slotte een einde maakte aan het vreeselijk bloedbad. Nooit in mijn leven was ik getuige geweest van een zoo vreeselijke uitbarsting van dierlijke woede – ik dankte God, dat Dian niet tot degenen behoord had, die haar moesten dulden.

Van de twaalf gevangenen, die voor mij geketend waren, was er om de andere een bevrijd, te beginnen met Dian, Hooja was weg, Ghak was er nog. Wat kan het beteekenen? Hoe was het gebeurd? De hoofdman der bewakers stelde een onderzoek is. Weldra ontdekte hij, dat de ruwe sloten, welke de halsboeien op hun plaats gehouden hadden, op handige wijze met een puntig voorwerp waren opengemaakt.

„Hooja, de Sluwe,” prevelde Ghak, die nu voor mij liep. „Hij heeft het meisje genomen, dat jij niet hebben wou,” ging hij voort, terwijl hij me aankeek.

„Dat ik niet hebben wou!” riep ik uit. „Wat bedoel je?”

Een oogenblik nam hij mij onderzoekend op.

„Ik heb getwijfeld aan je verhaal, dat je tot een andere wereld behoort,” zeide hij eindelijk, „maar toch kan je onbekendheid met de gewoonten van Pellucidar niet op andere gronden verklaard worden. Weet je werkelijk niet, dat je Dian, de Schoone, beleedigd hebt en hoe?”

„Ik weet het niet, Ghak,” antwoordde ik.

„Dan zal ik het je zeggen. Wanneer een man van Pellucidar tusschenbeide komt tusschen een anderen man en de vrouw, dien de andere man zou willen hebben, behoort de vrouw aan den overwinnaar. Dian, de Schoone, behoort jou toe. Je hadt haar moeten opeischen of vrij laten. Hadt je haar hand genomen, dan zou dat een bewijs geweest zijn, dat je haar tot vrouw

wilde hebben; hadt je haar hand boven haar hoofd opgeheven en dan weer laten vallen, dan zou dat een bewijs geweest zijn, dat je haar niet tot vrouw wenschte en dat je haar van alle verplichtingen tegenover jou ontsloeg. Door geen van beide te doen heb je haar de grootste belediging aangedaan, die een man een vrouw aandoen kan. Nu is zij je slavin. Geen man zal of mag haar op eervolle wijze tot vrouw nemen, tenzij hij je eerst in een gevecht overwonnen heeft, en mannen kiezen geen slavinnen tot vrouw – tenminste de mannen van Pellucidar niet.”

„Ik wist het niet, Ghak,” riep ik uit. „Ik wist het niet. Voor heel Pellucidar zou ik Dian, de Schoone, niet door een woord, een blik of een daad hebben willen beledigen. Ik wil niet, dat zij mijn slavin is. Ik wil haar niet als mijn – ”, maar ik hield op. Het visioen van dat zachte en onschuldige gezicht zweefde voor mij te midden van de zachte misten der phantasie en waar ik op het oogenblik geloofde, dat ik slechts hing aan de herinnering van een kalme vriendschap, die ik verloren had, scheen het mij nu toe, dat het disloyaliteit tegenover haar geweest zou zijn, gezegd te hebben, dat ik Dian, de Schoone, niet als mijn vrouw wilde hebben. Ik had aan haar slechts gedacht als aan een welkome vriendin in een vreemde, wreede wereld. Zelfs nu geloofde ik niet, dat ik haar liefhad.

Ik geloof, dat Ghak de waarheid meer in mijn gelaatsuitdrukking dan in mijn woorden gelezen moet hebben, want hij legde zijn hand op mijn schouder.

„Man van een andere wereld,” zeide hij, „ik geloof je. Lippen kunnen liegen, maar wanneer het hart door de oogen spreekt, spreekt het slechts de waarheid. Je hart heeft tot mij gesproken. Ik weet nu, dat het niet in

je bedoeling gelegen heeft Dian, de Schoone, te beledigen. Zij behoort niet tot mijn stam; maar haar moeder is mijn zuster. Zij weet het niet – haar moeder werd gestolen door Dian's vader, die met vele anderen van den stam van Amoz kwam, om met ons om onze vrouwen te vechten – de mooiste vrouwen van Pellucidar. Toen was haar vader koning van Amoz en haar moeder was de dochter van den koning van Sari – dien ik, zijn zoon, opgevolgd heb. Dian is de dochter van koningen, ofschoon haar vader niet langer koning is, sedert de sadok hem wondde en Jubal, de Leelijke, hem het koningschap ontrukte. Door haar afkomst werd de belediging, die je haar aandeedt, in de oogen van allen, die het zagen, nog veel grooter. Zij zal je die nooit vergeven.”

Ik vroeg Ghak of er geen manier bestond, waarop ik het jonge meisje kon bevrijden van de schande, die ik onwetend over haar gebracht had.

„Als je haar ooit nog vindt, ja,” antwoordde hij. „Eenvoudig in tegenwoordigheid van anderen haar hand boven haar hoofd heffen en weer te laten vallen is voldoende haar te bevrijden; maar hoe zal jij haar ooit vinden, jij, die zelf gedoemd bent tot een leven van slavernij in de begraven stad Phutra?”

„Is er geen kans op ontvluchten?” vroeg ik.

„Hooja, de Sluwe, is ontvlucht en heeft de anderen met zich genomen,” antwoordde Ghak. „Maar er zijn geen donkere gangen meer op den weg naar Phutra, en eenmaal daar is het niet zoo makkelijk – de Mahars zijn heel wijs. Zelfs wanneer men uit Phutra vlucht, zijn de thipdars er nog – zij zouden je vinden en dan – Ghak huiverde. „Nee, je zult nooit aan de Mahars ontsnappen.”

Het was een vroolijk vooruitzicht. Ik vroeg Perry wat hij erover dacht; maar hij haalde slechts zijn schouders op en ging verder met een langdradig gebed, waarmede hij sedert eenigen tijd bezig was. Hij placht te zeggen, dat het eenige goede van onze gevangenschap de vele tijd was, dien hij nu had voor het improviseeren van gebeden – het werd een manie bij hem. De Sagoths waren begonnen notitie te nemen van zijn gewoonte om gedurende geheele marschen te declameeren. Een hunner vroeg hem wat hij zeide – tegen wien hij sprak. Deze vraag bracht mij op een denkbeeld; dus antwoordde ik vóór Perry iets zeggen kon.

„Stoor hem niet,” zeide ik. „Hij is een heel heilig man in de wereld, waaruit wij komen. Hij spreekt tot geesten, die je niet kunt zien – stoor hem niet, anders zullen zij uit de lucht op je springen en je vierendeelen – zoo.” En ik sprong met een luid „Boe!”, dat hem achteruit deed deinzen, naar den grooten bruut.

Ik nam een groot risico op mij, dat besepte ik, maar als wij eenig voordeel konden trekken uit Perry's onschuldige manie, dan wilde ik dat nu trekken, terwijl de tijd er rijp voor was. De Sagoths behandelden ons den verderen tocht met in het oog loopenden eerbied en vertelden het over aan hun meesters, de Mahars.

Kort na dit intermezzo bereikten we de stad Phutra. De ingang ertoe werd aangegeven door twee hoge torens van graniet, die een groot aantal treden beheerschten, welke naar de begraven stad leidden. Sagoths stonden hier op schildwacht zoowel als bij een honderd of meer andere torens, die over een groote vlakte verspreid waren.

HOOFDSTUK V.

SLAVEN.

Toen we de breede trap afdaalden, die naar de hoofdstraat van Phutra leidde, zag ik voor het eerst het domineerende ras der binnenwereld. Onwillekeurig deinsde ik terug, toen een der schepsels naar ons toe kwam, om ons te inspecteeren. Een leelijker iets zou moeilijk te phantaseeren zijn. De almachtige Mahars van Pellucidar zijn groote reptielen, zes à acht voet lang, met lange, smalle koppen en groote ronde oogen. Hun snavelachtige bekken zijn bezet met scherpe, witte tanden en de ruggen van hun hagedisachtige lichamen zijn van af hun nekken tot het einde van hun lange staarten gerand tot beenige knobbels. Hun pooten zijn voorzien van drie zwemteenen, terwijl van de voorpooten vleezige vleugels, die juist voor de achterpooten aan hun lichamen vastgehecht zitten, uitsteken, met een hoek van 45° en verscheidene voeten boven hun lichaam in scherpe punten eindigen.

Ik keek naar Perry, toen het dier langs mij kwam, om hem te bekijken. De oude man staarde met groote, verbaasde oogen naar het afschuwelijke wezen. Toen het verder liep, wendde hij zich tot mij.

„Een rhamphorhynchus uit het Middel-Olithische tijdvak, David. Maar, goede genade, hoe reusachtig!

De grootste overblijfselen, die wij ooit ontdekt hebben zijn niet grooter dan een gewone kraai.”

Terwijl wij verder door de hoofdstraat van Phutra liepen, zagen we ettelijke duizenden op die wijze komen en gaan, om hun dagelijksch werk te verrichten. Zij schonken slechts weinig aandacht aan ons. Phutra is onder den grond aangelegd met een regelmatigheid, die op merkwaardige ingenieursbedrevenheid wijst. Zij is uit harde kalksteenlagen opgetrokken. De straten zijn breed en alle twintig voet hoog. Op bepaalde plaatsen steken pijpen of buizen door het dak van die ondergrondsche stad en brengen door middel van lenzen of reflectors het zonlicht, verzacht en verspreid over, om, wat anders een Stygische duisternis zijn zou, te verdrijven. Op dezelfde wijze wordt lucht binnengebracht.

Perry en ik werden met Ghak naar een groot openbaar gebouw gebracht, waar een der Sagoths, die onze bewaking gevormd hadden, aan een Maharbeambte de omstandigheden, waaronder wij gevangen genomen waren, uitlegde. De methode van gedachtenwisseling tusschen die twee was in zooverre merkwaardig, dat er geen woord gesproken werd. Zij gebruikten een soort teekentaal. Zooals ik later te weten komen zou, hadden de Mahars geen ooren en ook geen gesproken taal. Onderling wisselden zij van gedachten, door middel van wat Perry zegt, dat een zesde zintuig zijn moet, dat een vierde dimensie kent.

Ik heb hem nooit heelemaal begrepen, hoewel hij het mij bij verschillende gelegenheden probeerde uit te leggen. Ik opperde telepathie, maar hij zeide, dat het geen telepathie was, daar zij slechts in elkanders aanwezigheid van gedachten konden wisselen en niet op dezelfde wijze met de Sagoths of

de andere inwoners van Pellucidar praten konden.

„Wat zij doen,” zeide Perry, „is hun gedachten in de vierde afmeting projecteeren, wanneer zij merkbaar worden voor het zesde zintuig van dengene, die naar hen luistert. Druk ik me duidelijk uit?”

„Heelemaal niet, Perry,” antwoordde ik. Hij schudde wanhopig zijn hoofd en ging weer aan zijn werk. Zij hadden ons opgedragen een groote collectie Maharische litteratuur van een appartement naar een ander te brengen en die op planken te rangschikken. Ik opperde tegen Perry, dat wij in de openbare bibliotheek van Phutra waren, maar later, toen hij den sleutel voor hun schrijftaal begon te ontdekken, verzekerde hij mij, dat wij de oude archieven van het ras transporteerden.

Gedurende die periode waren mijn gedachten voortdurend met Dian, de Schoone, vervuld. Ik was natuurlijk blij, dat zij aan de Mahars was ontsnapt en ook aan het lot, dat haar te wachten gestaan zou hebben bij den Sagoth, die bedreigd had haar bij onze aankomst in Phutra te koopen. Ik vroeg me dikwijls af of het kleine troepje vluchtelingen achterhaald was door de bewakers, die teruggegaan waren om hen te zoeken. Soms was ik het niet met mezelf eens of ik niet gelukkiger geweest zou zijn, als ik wist, dat Dian hier in Phutra was, dan te moeten denken, dat zij overgeleverd was aan de genade van Hooja, den Sluwe.

Ghak, Perry en ik spraken dikwijls met elkaar over een ontvluchting, maar de Sariër was zóó hardnekkig in zijn levenslang geloof, dat niemand – behalve dan door een wonder – aan de Mahars kon ontsnappen, dat we van hem niet veel hulp behoefden te verwachten – hij behoorde tot degenen, die wachten tot het wonder tot hem komt.

Op mijn aanraden maakten Perry en ik enkele zwaarden uit stukken ijzer, die wij tusschen eenigen rommel in de cellen, waarin wij sliepen, vonden, want wij genoten bijna onbeperkte vrijheid van beweging en handelen binnen het gebouw, dat ons aangewezen was. Zóó groot was het aantal slaven, die voor de bewoners van Phutra arbeidden, dat niemand onzer met werk overladen was; en ook waren onze meesters niet onvriendelijk voor ons.

We verborgen onze nieuwe wapens onder de huiden, die onze bedden waren, en toen kwam Perry op de gedachte bogen en pijlen te maken – wapens, die in Pellucidar blijkbaar onbekend waren. Vervolgens kwamen de schilden; maar ik vond het makkelijker die te stelen van de muren der buitenste wachtkamer van het gebouw.

We hadden die voorbereidende maatregelen voor onze bescherming, wanneer we Phutra verlaten zouden hebben, gereed, toen de Sagoths, die uitgezonden waren, om de ontvluchte gevangenen weer te vatten, met vier hunner, waaronder Hooja, terugkwamen, Dian en twee anderen waren hun ontsnapt. Het toeval wilde, dat Hooja in hetzelfde gebouw als wij opgesloten werd. Hij vertelde aan Ghak, dat hij Dian of de anderen, nadat hij ze in den donkeren tunnel bevrijd had, niet meer gezien had. Hij had niet het flauwste vermoeden wat er van hen geworden was – zij konden nog rondzwerven, verdwaald in den labyrinth-achtigen tunnel, als zij niet van honger omgekomen waren.

Ik maakte me nu nog ongeruster over het lot van Dian en op dat oogenblik kwam, geloof ik, voor het eerst het besef tot mij, dat mijn gevoel voor het jonge meisje door iets meer dan vriendschap ingegeven werd.

Zoolang ik niet sliep, was zij voortdurend het onderwerp van mijn gedachten en wanneer ik sliep, was haar lief gezicht geen oogenblik uit mijn dromen. Meer dan ooit was ik besloten de Mahars te ontvluchten.

„Perry,” zeide ik tegen den ouden man, „al moet ik iederen inch van de miniatuur-wereld doorzoeken, ik moet Dian, de Schoone, vinden en de belediging, die ik haar onwetend heb aangedaan, goed maken.” Dat was het excuus, dat ik voor Perry maakte.

„Miniatuurwereld!” hoonde hij. „Je weet niet wat je zegt, jongen.” En hij liet mij een kaart van Pellucidar zien, die hij onlangs onder de manuscripten, welke hij aan het rangschikken was, ontdekt had.

„Kijk,” zeide hij, „dit is blijkbaar water en dat alles land. Zie je de algemeene configuratie van de twee area's? Waar de oceanen op de buitenwereld zijn, is hun land. Deze betrekkelijk kleine oppervlakten oceaen, volgen de algemeene lijnen van de vastelanden der buitenwereld.

„We weten, dat de korst van den aardbol 500 mijl dik is; dan moet de binnendiameter van Pellucidar 7000 mijl zijn en de oppervlakte 165.480.000 vierkante mijl. Drie vierden daarvan is land. Onze eigen wereld omvat slechts 53.000.000 vierkante mijlen land, terwijl de verdere oppervlakte met water bedekt is. We hebben hier dus de vreemde anomalie van een grootere wereld binnen een kleinere!

„Waar zou je in het groote Pellucidar je Dian willen zoeken? Hoe zou je zonder sterren of maan of veranderende zon haar kunnen vinden, zelfs als wist je waar ze gevonden zou kunnen worden?”

Tegen die redeneering viel niets in te brengen. Zij benam mij den adem bijna; maar ik voelde toch, dat

mijn besluit om het te probeeren des te sterker werd.

„Als Ghak met ons mee wil gaan, kunnen we het misschien doen,” opperde ik.

Perry en ik zochten hem op en stelde hem de vraag op den man af.

„Ghak,” zeide ik, „we zijn vastbesloten uit deze slavernij te ontluchten. Wil je met ons medegaan?”

„Zij zullen ons laten achtervolgen door de Thipdars,” zeide hij, „en dan zullen we gedood worden; maar –” hij aarzelde – „ik zou die kans wel willen wagen, als ik dacht te kunnen ontsnappen en naar mijn eigen volk terugkeeren.

„Zou je den weg naar je eigen land kunnen terugvinden?” vroeg Perry. „En zou je David kunnen helpen bij het zoeken naar Dian?”

„Ja.”

„Maar hoe zou je door een vreemd land kunnen trekken zonder hemellichamen of een kompas, om je te leiden?”

Ghak wist niet wat Perry met hemellichamen of een kompas bedoelde, maar hij verzekerde ons, dat men iederen man van Pellucidar geblinddoekt naar het uiterste hoekje van de wereld kon brengen en dat deze dan toch in staat zou zijn weer langs den kortsten weg naar zijn eigen huis te gaan. Hij scheen het heel dwaas te vinden, dat wij er iets wonderbaarlijks in zagen. Perry zeide, dat het een soort instinct moest zijn zooals sommige soorten duiven hebben. Ik wist het natuurlijk niet, maar het bracht mij op een denkbeeld.

„Dus dan zou Dian direct den weg naar haar eigen volk gevonden kunnen hebben?” vroeg ik.

„Zeker,” antwoordde Ghak, „tenzij een groot roofdier haar gedood heeft.”

Ik was ervoor dadelijk een poging te wagen, maar zoowel Perry als Ghak rieden mij aan op een gunstige gelegenheid te wachten, die ons tenminste eenige kans op succes gaf. Ik begreep niet welke gunstige gelegenheid zich zou kunnen voordoen in een land van voortdurend daglicht, waar de inwoners geen vaste uren om te slapen hadden. Trouwens, ik ben er zeker van, dat enkele Mahars nooit slapen, terwijl andere met lange tusschenpoozen in de donkere schuilhoeken onder hun woningen kruipen en daar een slaaperiode doormaken. Perry zegt, dat, als een Mahar drie jaar wakker blijft, hij den te kort gekomen slaap inhaalt door een dommeling van een jaar. Dat mag alles waar zijn, maar ik heb er slechts drie zien slapen en het zien van die drie gaf mij een ingeving voor een middel om te ontvluchten.

Ik was ver beneden de niveaus, waarin wij, slaven, verondersteld werden te blijven – mogelijk vijftig voet onder de hoofdverdieping van het gebouw – aan het zoeken geweest tusschen een netwerk van gangen en appartementen, toen ik plotseling op drie Mahars stiet, die op een bed van huiden lagen. Eerst dacht ik, dat zij dood waren, maar daarna overtuigde hun regelmatige ademhaling mij van mijn dwaling. Als een flits kwam de gedachte in mij op van de prachtige gelegenheid, welke deze slapende reptielen aanboden als een middel, om aan de waakzaamheid van onze meesters en de Sagoths te ontsnappen, gebruik te maken.

Ik haastte mij terug naar Perry, die geheel verdiept was in een vochtigen stapel nietszeggende hieroglyphen, en legde hem mijn plan uit. Tot mijn verbazing had hij er een afschuw van.

„Het zou een moord zijn, David,” riep hij uit.

„Een moord, om een reptiel te doden?” vroeg ik verbaasd.

„Hier zijn geen monsters, David,” antwoordde hij. „Hier zijn zij het domineerende ras – zijn wij de ‚monsters’. In Pellucidar heeft de evolutie zich langs andere lijnen bewogen dan op de buitenwereld. Daar hebben vreeselijke natuurschokken de bestaande soort telkens weer vernietigd – zonder dat feit zou thans een monster van het Saurozoïsche tijdvak op onze eigen wereld heerschen. We zien hier wat heel goed in onze eigen geschiedenis gebeurd zou kunnen zijn, wanneer de omstandigheden geweest waren zooals zij hier geweest zijn.

„Het leven in Pellucidar is veel jonger dan in de buitenwereld. Hier heeft de mensch eerst een stadium bereikt, analoog aan het Steenen Tijdperk van de geschiedenis onzer eigen wereld, maar gedurende tallooze millioenen jaren hebben deze reptielen voortgang gemaakt. Mogelijk heeft het zesde zintuig, dat zij, naar ik zeker weet, bezitten, hun een overzicht gegeven over de andere en vreeselijker gewapende van hun soortgenooten; maar dat zullen we misschien nooit weten. Zij zien op ons neer zooals wij neerzien op de beesten der velden, en ik zie uit hun geschreven geschiedboeken, dat andere rassen van Mahars van menschen leven – zij houden ze in groote kudden zooals wij vee houden. Zij fokken ze zeer zorgvuldig en wanneer zij goed vet zijn, slachten zij ze en eten ze op.”

Ik huiverde.

„Wat is daar voor verschrikkelijks aan, David?” vroeg de oude man. „Zij begrijpen ons niet beter dan wij de lagere dieren van onze eigen wereld begrijpen. Ik heb hier heel geleerde verhandelingen gelezen over

de vraag of *gilaks*, dat is mensen, een middel van gedachtenwisseling hebben. De eene schrijver beweert, dat wij zelfs niet redeneeren – dat iedere handeling van ons mechanisch of instinctief is. Het domineerende ras van Pellucidar, David, heeft nog niet geleerd, dat menschen onderling van gedachten wisselen of redeneeren. Omdat wij niet van gedachten wisselen op dezelfde wijze als zij, kunnen zij zich niet indenken, dat wij überhaupt van gedachten wisselen. Zoo redeneeren wij ook met betrekking tot de beesten van onze eigen wereld. Zij weten, dat de Sagoths een spreektaal hebben, maar toch kunnen zij die niet begrijpen en evenmin hoe die zich manifesteert, aangezien zij geen gehoororganen hebben. Zij gelooven, dat de bewegingen der lippen alleen de beteekenis te kennen geven. Dat de Sagoths met ons van gedachten kunnen wisselen is voor hen onbegrijpelijk.

„Ja, David,” eindigde hij, „de uitvoering van jouw plan zou een moord met zich medebrengen.”

„Goed, Perry,” antwoordde ik, „dan zal ik een moordenaar worden.”

Hij wist mij ertoe te brengen het plan nog eens zorgvuldig te overwegen en drong, om de een of andere voor mij toentertijd niet duidelijke reden aan, op een uitgewerkte beschrijving van de appartementen en gangen, die ik juist doorzocht had.

„Ik vraag me af, David,” zeide hij eindelijk, „of we, wanneer je besloten bent je wild plan uit te voeren, niet te gelijker tijd iets kunnen doen van werkelijk en eeuwigdurend voordeel voor het menschelijk ras van Pellucidar. Luister. Ik heb uit deze archieven der Mahars zeer verrassende dingen geleerd. Opdat je in staat zal zijn mijn plan op de juiste waarde te

schatten, zal ik je in het kort een overzicht der geschiedenis van het ras geven.

„Eenmaal waren de mannetjes oppermachtig, maar eeuwen geleden hebben de vrouwtjes geleidelijk de macht aan zich getrokken. In verdere eeuwen hebben zich geen belangrijke veranderingen in het ras der Mahars voltrokken. Het bleef vooruitgaan onder de intelligente regeering der vrouwen. De wetenschap maakte groote vorderingen. Dit geldt speciaal voor de wetenschappen, die wij kennen als biologie en rasverbetering. Ten slotte verkondigde een wetenschappelijk gevormde vrouw het feit, dat zij een methode ontdekt had, waardoor eieren bevrucht zouden kunnen worden door een chemisch middel, nadat zij gelegd waren.

„Wat gebeurde er? Onmiddellijk hield de noodzakelijkheid voor mannetjes om te bestaan op – het ras hing niet langer van hen af. Meer eeuwen verliepen, totdat we op dit oogenblik een ras vinden, dat uitsluitend uit vrouwtjes bestaat. Maar de voornaamste quaestie schuilt hierin: het geheim van die chemische formule wordt door één enkel ras Mahars bewaard. Het is in de stad Phutra, en als ik mij niet sterk vergis, meen ik uit je beschrijving van de gewelven, waar je vandaag geweest bent, te moeten opmaken, dat het in den kelder van dit gebouw verborgen ligt.

„Om twee redenen verbergen zij het en bewaren zij het naijverig. In de eerste plaats, omdat het leven zelf van het ras der Mahars ervan afhangt, en in de tweede plaats om het feit, dat, als het publiek eigendom was zooals in den beginne, zóó velen ermede zouden experimenteren, dat het gevaar voor overbevolking zeer ernstig worden zou.

„David, als wij vluchten en tegelijkertijd het groote

geheim medenemen kunnen, wat zullen we dan niet voor het menschenras in Pellucidar gedaan hebben!”

Alleen de gedachte daaraan reeds overweldigde mij. Wat, wij beiden zouden het middel zijn, om de menschen der binnenwereld op hun rechtmatige plaats tusschen de geschapen wezens te brengen. Alleen de Sagoths zouden dan tusschen hen en de volkomen suprematie staan, en ik was er lang niet zeker van, dat de Sagoths al hun macht te danken hebben aan de grootere intelligentie der Mahars – ik kan niet gelooven, dat deze gorilla-achtige beesten de geestelijk meerderen van het menschelijk ras van Pellucidar waren.

„Wat, Perry,” riep ik uit, „jij en ik kunnen een geheele wereld ontginnen. Samen kunnen we de menschenrassen uit de duisternis der onwetendheid brengen in het licht van vooruitgang en beschaving. Met één stap kunnen we ze uit het Steenen Tijdvak in de twintigste eeuw overplaatsen. Het is wonderbaarlijk.”

„David,” zeide de oude man, „ik geloof, dat God ons juist voor dat doel hierheen gezonden heeft – het zal mijn levenswerk zijn hun Zijn woord te leeren – hen te leiden in het licht van Zijn Genade, terwijl wij hun harten en handen oefenen in de wegen van cultuur en beschaving.”

„Je hebt gelijk, Perry,” zeide ik, „en terwijl jij hun leert bidden, zal ik hun leeren vechten en samen zullen wij een ras van menschen maken, dat voor ons beiden een eer zal zijn.”

Ghak was even vóór we ons gesprek beëindigden, binnengekomen en wilde nu weten waarom we zoo opgewonden waren. Perry vond het beter hem niet te veel te vertellen en daarom zeide ik hem alleen, dat ik

een plan voor ontvluchting had. Toen ik het hem uitgelegd had, scheen hij er even veel afschuw voor te voelen als Perry; doch om een andere reden. De Behaarde overwoog slechts het vreeselijke lot, dat ons te wachten stond, als we ontdekt werden; maar ten slotte wist ik hem te overtuigen mijn plan als het eenig uitvoerbare te aanvaarden, en toen ik hem verzekerd had, dit ik er alle verantwoordelijkheid voor op mij nemen zou, als wij gevangen genomen werden, stemde hij tegen zijn zin toe.

HOOFDSTUK VI.

HET BEGIN DER VERSCHRIKKING.

In Pellucidar is het den eenen tijd van den dag even goed als den anderen. Er waren geen wachten om onze poging tot vlucht te maskeeren. Alles moest bij helder daglicht gebeuren – alles, behalve het werk, dat ik in het vertrek onder het gebouw doen moest. Dus besloten we ons plan onmiddellijk uit te voeren, opdat de Mahars, die het mogelijk maakten, niet vóór ik bij hen was, wakker zouden worden; maar teleurstelling was ons deel, want nauwelijks hadden wij de hoofdverdieping, op weg naar de gewelven daar onder bereikt, of wij ontmoetten zich voortspoedende benden slaven, die voortgedreven werden onder een sterke bewaking van Sagoths.

Andere Sagoths vlogen her- en derwaarts op zoek naar andere slaven en zoodra wij ons lieten zien, werden we in de rijen geduwd en medegenomen.

Wat het doel of het karakter van dien algemeene uittocht was, wisten we niet; maar door de rijen der gevangenen liep al heel spoedig het gerucht, dat twee ontvluchte slaven weer gevangen genomen waren – een man en een vrouw – en dat wij getuigen moesten zijn van hun bestraffing, want de man had een Sagoth ge-

dood, die behoorde tot het detachement, dat hen vervolgd en achterhaald had.

Bij het bericht klopte mijn hart in mijn keel, want ik wist zeker, dat die twee tot hen behoorden, die met Hooja, den Sluwe, in den donkeren tunnel ontsnapt waren, en dat Dian de vrouw moest zijn. Ghak en Perry dachten hetzelfde.

„Kunnen we niets doen, om haar te redden?” vroeg ik aan Ghak.

„Niets,” antwoordde hij.

We liepen langs den propvollen hoofdweg, waarbij de bewakers ongewoon ruw tegen ons optraden, alsof ook wij betrokken waren in den moord op hun makker. De bedoeling was een voorbeeld voor alle andere slaven te stellen wat betreft het gevaar en de nutteloosheid om te ontvluchten, en de noodlottige gevolgen van het vermoorden van een meerdere, en dus stel ik mij voor, dat de Sagoths zich volkomen gerechtigd achtten het geheele proces zoo onaangenaam en pijnlijk mogelijk voor ons te maken.

Zij prikten ons met hun speren en sloegen ons met hun bijlen bij de minste en ook wel bij heelemaal geen provocatie. Het was een hoogst onaangenaam half uur, dat wij doormaakten, vóór wij ten slotte door een lagen ingang in een reusachtig gebouw gedreven werden, waarvan het midden een groote arena vormde. Aan drie zijden omgaven banken deze open ruimte en langs de vierde waren groote steenen opgestapeld, die in terugwijkende rijen tot het dak oprezen.

In den beginne kon ik de bedoeling van die reusachtigen stapel steenen niet begrijpen, tenzij zij als een ruwe en schilderachtige achtergrond dienen moesten voor de tooneelen, welke in de arena ervoor opge-

voerd werden; maar dan, toen de houten banken bijna vol slaven en Sagoths waren, ontdekte ik het doel der steenen, want toen begonnen de Mahars in de omheinde ruimte te komen.

Zij liepen door de arena naar de rotsen aan de tegenovergestelde zijde, waar zij hun vleermuisachtige vleugels uitstrekten, boven den hoogen muur vlogen, en zich op de steenen neerzetten. Dit waren de gereserveerde plaatsen, de loges voor de uitverkorenen.

Daar het reptielen zijn, is de ruwe oppervlakte van een steen voor hen wat pluche en fluweel voor ons is. Hier lagen zij lui met hun leelijke oogen te knippen en ongetwijfeld in hun zesde-zintuig-vierde-afmeting-taal met elkaar te praten.

Voor het eerst zag ik hun koningin. Zij verschilde van de andere in geen enkel opzicht, dat voor mijn aardse oogen waarneembaar was: alle Mahars zijn voor mij precies gelijk; maar toen zij, nadat de rest van haar vrouwelijke onderdanen haar steenen gevonden hadden, de arena doorschreed, werd zij voorafgegaan door een twintigtal reusachtige Sagoths, de grootsten, die ik ooit gezien had, terwijl aan beide kanten naast haar een groote thipdar waggelde en achter haar nog een twintig Sagoths kwamen.

Bij de barrière klauterden de Sagoths met echt aapachtige lenigheid den steilen kant op, terwijl achter hen de koningin zich met haar twee verschrikkelijke draken naast zich op haar vleugels verhief en zich precies in het midden op den grootsten steen neerliet. Hier hurkte zij neer, een zeer afstootende en onoogelijke koningin, ofschoon ongetwijfeld even zeker van haar schoonheid en van haar goddelijk recht om te

heerschen als de meest trotsche monarch der buitenwereld.

En dan hield de muziek op – muziek zonder geluid! De Mahars kunnen niet hooren, dus waren de trommels en pijpen en hoorns van aardsche orkesten onbekend onder hen. Het „orkest” bestaat uit een twintig of meer Mahars. Het liep naar het midden der arena, waar de andere op de rotsen het zien konden, en daar speelde het vijftien of twintig minuten.

Hun spel bestond in het zwaaien van hun staarten en het bewegen van hun koppen in een regelmatige opeenvolging van bewegingen, die resulteerden in een cadence, welke het oog der Mahars blijkbaar even zeer streelt als de cadence van onze eigen instrumentale muziek onze ooren streelt. Na het einde van het eerste stuk gaven de Mahars op de rotsen de eerste teekenen van geestdrift, welke ik bij het domineerende ras van Pellucidar gezien had. Zij sloegen haar groote vleugels op en neer en ranselden haar rotsachtige zitplaatsen met haar machtige vleugels, tot de grond ervan trilde. Vervolgens begon het orkest een nieuw stuk en was alles weer stil als het graf. Dit was een groot voordeel van Mahar-muziek – als je een stuk, dat gespeeld werd, niet mooi vindt, was alles, wat je te doen hadt, je oogen te sluiten.

Toen het orkest zijn repertoire uitgeput had, vloog het op en zette zich boven en achter de koningin op de rotsen. Vervolgens kwam de clou van den dag. Een man en een vrouw werden door een paar Sagoths de arena ingeduwd. Ik boog mij voorover, om de vrouw goed op te nemen – tegen alle hoop in hopen, dat het zou blijken, dat zij Dian, de Schoone, niet was. Een tijdje stond zij met haar rug naar mij toe

en het zien van het dikke ravenzwarte haar, dat hoog op haar hoofd opgemaakt was, vervulde mij met vrees.

Dan werd een deur in een zijde van den arenamuur geopend, om een groot, ruig, stierachtig wezen door te laten.

„Een Bos,” fluisterde Perry opgewonden. „Zijn soort zwierf eeuwen en eeuwen geleden op de buitenkorst rond met den holenbeer en den mammoth. We zijn een miljoen jaar teruggevoerd naar de kindsheid van een planeet, David. Is het niet wonderbaarlijk?”

Doch ik zag slechts het ravenzwarte haar van een half naakt meisje, mijn hart kromp ineen bij den aanblik van haar en ik had geen oog voor de wonderen der natuurlijke historie. Zonder Perry en Ghak zou ik in de arena gesprongen zijn en het lot gedeeld hebben, dat dien kostbaren schat van het Steenen Tijdperk wachtte.

Bij het hooren van den Bos – of zooals men hem in Pellucidar noemt, *thag*, werden twee speren aan de voeten der gevangenen in de arena geslingerd. Het kwam mij voor, dat een proppenschieter evenveel uitwerking gehad zou hebben tegen het machtige monster als deze armzalige wapenen.

Toen het, brullend en in den grond klauwend, de twee naderde, werd een tweede deur vlak onder ons opengezet; daaruit kwam het vreeselijkste gebrul, dat ooit in mijn ooren doorgedrongen was. In den beginne kon ik het beest, dat die vreeselijke uitdaging liet hooren, niet zien, maar het lawaai deed de twee slachtoffers zich plotseling met een schrik omkeeren, en toen zag ik het gezicht van het jonge

meisje – het was Dian niet! Ik had kunnen huilen van geluk.

En thans, terwijl die twee versteend van angst daar stonden, zag ik het dier, dat dit vreeselijke geluid uitgestooten had, naderbij sluipen. Het was een groote tijger – een als die, welke, toen de wereld jong was, in de oerjungles op den Bos joegen. In omvang en teekening deed hij sterk denken aan de mooiste Bengaalsche tijgers van onze eigen wereld. Maar toch waren de kleuren scherper. Het felle geel had iets schreeuwends; het wit was als eiderdons; het zwart glanzend als de fijnste anthraciet, terwijl de vacht lang en ruig als van een berggeit was. Dat het een mooi dier is, valt niet tegen te spreken, maar het was even woest als mooi. Het is niet het gewone lid van zijn soort, die op menschen jaagt – dat doen zij alle; maar zij bepalen zich niet tot menschen alleen, want er is geen vleesch of visch in Pellucidar, dat zij niet met smaak zullen verorberen in de voortdurende pogingen, die zij doen, om hun groot lichaam van voldoende voedsel te voorzien, ten einde hun machtige spieren te onderhouden.

Aan den eenen kant van het veroordeelde paar brulde en naderde de thag, aan den anderen kant sloop *tarag* met opengesperde muil en kwijlende tanden naar hen toe.

De man greep de speren en gaf er een aan de vrouw. Bij het hooren van het gebrul van den tijger stiet de stier een geloei uit, dat aanzwol tot een oorverdoovend lawaai. Nooit in mijn leven heb ik zoo'n helsch lawaai gehoord als deze twee dieren maakten, en te denken, dat dit alles verloren ging voor de afschuwelijke reptielen, voor wie dit schouwspel in elkaar gezet was!

De thag viel nu van den eenen en de tarag van den anderen kant aan. De twee kleine dingen, die tusschen hen in stonden, schenen reeds verloren, maar op hetzelfde oogenblik, dat de dieren vlak bij hun waren, greep de man de vrouw bij haar arm en sprongen beiden naar één kant, terwijl de woeste monsters als locomotieven met elkander in botsing kwamen.

Er volgde een heftige strijd, welke wat woestheid en krachtvertoon betreft, alle phantasie of beschrijving te boven gaat. Telkens weer slingerde de kolossale stier den reusachtigen tijger hoog in de lucht, maar telkens wanneer de groote kat weer op den grond kwam, hernieuwde hij den aanval met schijnbaar onverminderde kracht en toegenomen woede.

Een tijd lang deden de man en de vrouw niets anders dan den twee dieren uit den weg blijven, maar ten slotte zag ik ze van elkaar gaan en ieder afzonderlijk naar een der strijders sluipen. De tijger zat nu op den breedten rug van den stier en klampte zich met zijn krachtige tanden vast in den grooten nek, terwijl zijn lange, sterke klauwen de zware huid in stukken en flarden rukten.

Een oogenblik stond de stier van pijn en woede te loeien en te trillen; zijn gespleten hoeven waren ver van elkaar; zijn staart zwiepte boosaardig van den eenen naar den anderen kant; dan begon hij door de arena te hollen in een wanhopige poging om zijn verscheurenden berijder van zich af te werpen. Slechts op het uiterste nippertje wist het meisje het gewonde dier te ontwijken.

Al zijn pogingen om zich van den tijger te bevrijden schenen vruchteloos, totdat hij zich in zijn radeloosheid

op den grond wierp en heen en weer begon te rollen. Dit scheen den tijger zoo te benauwen, dat hij losliet, waarop de groote thag, vlug als een kat, weer opstond en zijn hoorns diep in de buik van den tarag begroef, zoodat hij hem aan den grond der arena nagelde.

De groote kat klauwde over den ruigen kop tot oogen en ooren eraf waren en niets meer dan een paar reepen bloederig vleesch op den schedel overbleef. Toch stond door al die pijn van die vreeselijke afstraffing heen de thag roerloos zijn vijand aan den grond te boren; dan mengde de man, die inzag, dat de blinde stier de minst te vreezen tegenstander was, zich in het gevecht en joeg zijn speer door het hart van den tijger.

Toen het woeste klauwen van het dier ophield, hief de stier zijn bebloeden kop op en liep met een vreeselijk geloei blindelings de arena door. Met groote sprongen kwam hij regelrecht op den muur af, waar wij zaten en dan bracht het toeval hem met één van zijn machtige sprongen over den afsluitboom tusschen de slaven en Sagoths vlak voor ons.

Zijn bebloede horens van den eenen naar den anderen kant zwaaiend, baande het dier zich een breed pad naar onze zitplaatsen. Voor hem vochten slaven en gorilla-menschen als krankzinnigen om aan de bedreiging van den doodstrijd van het beest te ontkomen.

Zonder verder aan ons te denken, voegden onze bewakers zich bij hen, die naar de uitgangen vluchtten. Perry, Ghak en ik raakten gescheiden in den chaos, welke eenige oogenblikken heerschte.

Ik liep naar rechts en ging door verscheidene uit-

gangen, welke vol waren met de door angst dolle menigte, die vocht om te vluchten. Men zou gedacht hebben, dat een kudde thags achter hen losgelaten was in plaats van één enkel blind en stervend dier; maar dat is de uitwerking van paniek op een menigte.

HOOFDSTUK VII.

VRIJHEID.

Eenmaal uit den weg van het dier, was ik niet langer bang, maar tegelijkertijd greep een andere emotie mij aan – de hoop op ontvluchting, die de gedemoraliseerde toestand der bewakers op dat oogenblik mogelijk maakte.

Ik dacht aan Perry en zonder de hoop, dat ik zijn bevrijding beter zou kunnen bewerkstelligen, als ik zelf vrij was, zou ik de gedachte aan vrijheid dadelijk van mij gezet hebben. Nu haastte ik mij naar rechts en zocht een uitgang, waarheen geen Sagoths vluchtten, en eindelijk vond ik die – een lage, smalle opening, die in een donkere gang leidde.

Zonder te denken aan mogelijke gevolgen, sprong ik in de schaduw van den tunnel en tastte mij door de donkerte een weg. Het lawaai van het amphitheater was zwakker en zwakker geworden tot nu alles om mij heen stil was als het graf. Flauw licht filterde van boven door enkele ventilatie- en lichtkokers, maar het was nauwelijks voldoende, om mijn menschenoogen in staat te stellen de duisternis te overwinnen, en dus was ik gedwongen me met de grootste voorzichtigheid te bewegen en steeds mijn hand langs den muur te houden.

Omzichtig kroop ik de trap op naar het einde van den tunnel; naar buiten kijkend, zag ik de uitgestrekte vlakte van Phutra voor mij. De talrijke hoge graniettorens, welke de verschillende ingangen der onderaardsche stad aangeven, stonden alle voor mij – achter mij strekte de vlakte zich onafgebroken tot de nabije heuvels uit. Ik was dus aan gene zijde der stad weer aan de oppervlakte gekomen en mijn kansen op ontvluchting schenen sterk gerezen.

Mijn eerste opwelling was op de donkerte te wachten alvorens een poging te wagen, om de vlakte over te steken, zoo diepingeworteld zijn denkgewoonten; maar plotseling herinnerde ik mij den eeuwigen middag, waarin Pellucidar baadt, en glimlachend stapte ik in het daglicht.

Weelderig gras groeit tot het middel op Phutra's vlakte – het weelderige bloesemende gras der binnenwereld, waarvan ieder sprietje voorzien is met een klein, fijngepunt bloempje – schitterende, kleine sterretjes van afwisselende kleur, die in het groen tintelen, om nog een charme te meer te geven aan het lugubere, maar toch mooie landschap.

Maar toen was de eenige aanblik, die mij aantrok, de heuvels, waarin ik een schuilplaats hoopte te vinden, en dus haastte ik mij voort, de myriaden schoonheden onder mijn snelle voeten vertrappend. Perry zegt, dat de aantrekkingskracht op de oppervlakte der binnenwereld minder is dan op die der buitenwereld. Hij heeft me dat alles uitgelegd, maar ik ben nooit sterk geweest in dergelijke dingen, dus is mij veel daarvan ontschoten. Doch hoe dit ook zij, het is mij altijd voorgekomen alsof ik me met grootere snelheid en lenigheid bewoog in Pellucidar dan op de buiten-

oppervlakte – er was een zekere luchtige lichtheid van stap, die aangenaam aanded, en een gevoel van lichamelijke onbevangenheid, dat ik slechts vergelijken kan met dat, hetwelk men nu en dan in dromen heeft.

Toen ik Phutra's met bloemen bezaaide vlakte overstak scheen ik te vliegen, hoewel ik niet weet hoeveel van dat gevoel te danken was aan Perry's hypothese en hoeveel aan de werkelijkheid. Hoe meer ik aan Perry dacht, des te minder behagen schepte ik in mijn pas herkrege vrijheid. Er kon voor mij in Pellucidar geen vrijheid zijn, tenzij ik die deelde met den ouden man, en slechts de hoop, dat ik een middel vinden zou om zijn bevrijding te bewerkstelligen, weerhield mij ervan naar Phutra terug te keeren.

Hoe ik Perry helpen moest kon ik mij nauwelijks voorstellen, maar ik hoopte, dat toevallige omstandigheden het probleem voor mij zouden oplossen. Het was echter heel duidelijk, dat weinig minder dan een wonder mij zou kunnen helpen, want wat kon ik, naakt en ongewapend, in deze vreemde wereld doen. Het viel zelfs te betwijfelen of ik naar Phutra terug zou kunnen komen, wanneer ik eenmaal aan gene zijde van de vlakte was, en zelfs al was dat mogelijk, welke hulp zou ik dan nog aan Perry kunnen brengen, onverschillig hoever ik afdwaalde.

Hoe langer ik over het geval dacht, des te hopeloozer scheen het mij toe, maar toch bleef ik hardnekkig naar de heuvels loopen. Achter mij was geen spoor van achtervolging te zien; voor mij zag ik geen levend wezen. Het was alsof ik door een doode en vergeten wereld ging.

Ik had natuurlijk geen flauw besef hoe lang het duurde voor ik het einde der vlakte bereikte; maar eindelijk kwam ik in de heuvels, terwijl ik een mooien

kleinen canon volgde in de richting der bergen. Naast mij dartelde een lachend beekje, dat zich op zijn luidruchtigen weg voortspoedde naar de stille zee. In de rustiger stilstaande plekken ervan ontdekte ik vele visschen, naar schatting van een pond of vier vijf. In uiterlijk, behalve wat grootte en kleur betreft, deden zij denken aan de walvisschen van onze eigen zeeën. Terwijl ik naar hun spelen stond te kijken, zag ik niet alleen, dat zij hun jongen zoogden, maar ook dat zij nu en dan oprezen tot de oppervlakte, zoowel om adem te halen, als om zich te voeden met bepaalde grassen en een vreemde, vuurroode varen, die op de rotsen vlak boven de waterlijn groeide.

Deze laatste gewoonte gaf mij de gelegenheid om een van die plantenetende cetaceeën – zoo noemde Perry ze – te vangen en een zoo goed mogelijk maal van die ruwe, warmbloedige visch te maken; ik was inmiddels eraan gewend geraakt voedsel in zijn natuurlijken staat te eten, ofschoon ik de oogen en ingewanden steeds nog liet liggen tot groot genoeg van Ghak, aan wien ik die delicatessen steeds gaf.

Neerknielend naast het beekje, wachtte ik tot een van die rose miniatuur-walvisschen naar boven kwam, om te knabbelen aan de lange grassprietten, die over het water hingen, en toen sprong ik als het echte roofdier, dat de mensch eigenlijk is, op mijn slachtoffer en stilde mijn honger, terwijl het dier zich nog kronkelde om te ontkomen.

Dan dronk ik uit de heldere beek en zette, nadat ik mijn handen en mijn gezicht gewasschen had, mijn vlucht voort. Boven de bron der beek vond ik een ruwen weg naar den top van een langen bergrug. Aan gene zijde daarvan was een steile helling naar den

oever van een stille binnensee, op welke kalme oppervlakte verscheidene mooie eilanden lagen.

Het was een prachtig uitzicht en daar er geen mensch of dier, dat mijn pas herwonnen vrijheid zou kunnen bedreigen, te zien was, liet ik mij over den rand van den bergrug zakken en gleed en viel half in het verrukkelijke dal, waarvan de aanblik alleen reeds een schuilplaats van rust en vrijheid te bieden scheen.

De zacht glooiende kust, waarlangs ik liep, was dicht bezaaid met vreemd gevormde, gekleurde schelpen. Terwijl ik zoo voortliep, moest ik me of ik wilde of niet vergelijken met den eersten mensch dier andere wereld, zóó volkomen was de eenzaamheid, die mij omringde, zoo primair en onaangeraakt waren de maagdelijke wonderen en schoonheden dezer jonge natuur.

Ik voelde mij als een tweeden Adam, die zich een eenzamen weg baande door de jeugd van een wereld, zoekend naar mijn Eva, en bij die gedachte rees voor mijn geestesoog de teere omtrek op van een prachtig gelaat, bekroond door een lossen wrong prachtig, ravenzwart haar.

Onder het loopen hield ik mijn oogen strak gevestigd op de kust, zoodat ik eerst, toen ik erbij gekomen was, datgene ontdekte, wat mijn geheelen mooien droom van eenzaamheid en veiligheid en vrede en oerbezit verstoorde. Het was een uitgehold stuk hout, dat op het zand getrokken was; aan het einde lag een ruwe pagaai.

Ik voelde nog den schok, die mij wekte tot wat ongetwijfeld een nieuwe vorm van gevaar zou blijken, toen ik uit de richting van den bergrug het neervallen van losse steenen hoorde; ik keek in die richting en zag een grooten koperkleurigen man, die vlug op mij toeliep.

In de haast, waarmede hij kwam, lag genoeg dreigends, dat ik het bijkomende bewijs van een zwaaiende speer en een gemeen kijkend gezicht niet noodig had, om mij te waarschuwen, dat ik niet in een veilige positie verkeerde; maar waarheen te vluchten was inderdaad een netelige vraag.

De snelheid, waarover de kerel beschikte, scheen de mogelijkheid, om hem op de open kust te ontvluchten, buiten te sluiten. Er was slechts één enkel alternatief – de ruwe boot – en met een snelheid, die de zijne evenaarde, duwde ik het ding in zee, gaf er, toen het vlot was, een laatsten duw aan en klom er in.

Een kreet van woede steeg op uit de keel van den eigenaar der primitieve boot en een oogenblik later millimeterde een zware speer met een steenen punt mijn schouder en vloog in de boeg van het schuitje. Toen greep ik de pagaai en zette met koortsachtige haast het onhandige, wiebelende ding af op de oppervlakte der zee.

Een achterwaartsche blik deed mij zien, dat de koperkleurige man mij nagesprongen was en mij nu, snel zwemmend, achtervolgde. Zijn breede slagen maakten den afstand tusschen ons weldra kleiner, want met de mij totaal onbekende boot, welke hardnekkig in iedere richting wou, behalve die, welke ik wilde volgen, kwam ik slechts heel langzaam vooruit.

Ik was een honderd meter van de kust toen duidelijk bleek, dat na nog een zestal slagen mijn achtervolger den achterstevan moest grijpen. In mijn zenuwachtige wanhoop boog ik mij in een poging om te ontkomen, over den grootvader van alle riemen en toch won de koperkleurige reus steeds meer en meer terrein.

Zijn hand reikte naar den achtersteven, toen ik een tanig, kronkelend lichaam uit de diepten òpschieten zag. De man zag het ook en de uitdrukking van angst, die zich over zijn gelaat vertoonde, verzekerde mij, dat ik me voor hem niet verder beangst behoefde te maken, want de vrees voor een zekeren dood was in die uitdrukking te lezen.

En dan kronkelden zich om hem de groote, slijmerige schubben van een afschuwelijk monster van die voorhistorische diepte – een reusachtige zeeslang met dichtbetande kaken en een gespleten tong, met uitpuilende oogen en beenige uitsteeksels op kop en snuit, die korte, dikke hoorns vormden.

Terwijl ik naar dezen hopeloozen strijd keek, ontmoetten mijn oogen die van den ten doode gedoemden man en ik zou er een eed op hebben durven doen, dat ik in de zijne een uitdrukking van radeloos smeeken zag. Maar of dit nu werkelijk het geval was of niet, een plotseling medelijden voor den armen kerel doorsidderde mij. Hij was toch een medemensch en het feit, dat hij mij misschien met het grootste genoegen gedood zou hebben, wanneer hij mij te pakken gekregen had, werd vergeten nu hij in zoo'n kritieken toestand verkeerde.

Werktuigelijk had ik opgehouden met roeien, toen de slang opgeschoten was, om mijn achtervolger aan te vallen, zoodat de boot nog dicht naast die twee dreef. Het monster scheen slechts met zijn slachtoffer te spelen, vóór het zijn vreeselijke kaken om hem sloot en meetrok naar zijn donker hol onder de wateroppervlakte, om hem te verslinden. Het groote, slangachtige lichaam kronkelde zich om zijn buit vast en los. De boosaardig gapende kaken haptten naar het gezicht

van het slachtoffer. De gespleten tong schoot bliksemsnel in en uit over de koperkleurige huid.

Moedig streed de reus voor zijn leven; hij sloeg met zijn steenen bijl tegen de beenachtige wapenrusting, die het afschuwelijke lichaam bedekte, maar wat de verwondingen betreft, die hij het dier aanbracht, had hij even goed met zijn bloote hand kunnen slaan.

Eindelijk kon ik het niet langer uithouden werkeloos toe te zien hoe een medemensch door dit afzichtelijke reptiel tot een afschuwelijken dood gemarteld werd. In den voorsteven stak de speer, welke mij nageworpen was door hem, dien ik plotseling verlangde te redden.

Ik rukte die los, ging rechtop in de wiemelende boot staan en joeg het wapen met al de kracht van mijn twee armen recht in de gapende muil van de zeeslang.

Met een luid gesis liet het dier zijn prooi los, om zich tegen mij te keeren, maar de speer, die in zijn strot stak, belette hem mij te omvatten, ofschoon het in zijn dolle pogingen, om mij te bereiken, mijn boot bijna omsloeg.

HOOFDSTUK VIII.

DE MAHAR TEMPEL.

De inboorling klom, blijkbaar ongedeerd, vlug in de boot, greep met mij de speer en hielp het tot woede geprikkelde monster van ons af te houden. Bloed uit het gewonde dier kleurde nu het water om ons rood en weldra bleek uit de zwakker wordende stuiptrekkingen, dat ik het dier een doodelijke wonde toegebracht had. Dan hielden zijn pogingen, om bij ons te komen, heelemaal op; dan keerde het zich op zijn rug en was dood.

En toen drong plotseling het besef tot mij door in welke een precairen toestand ik mij gebracht had. Ik was geheel in de macht van den wilde, wiens boot ik gestolen had. Nog steeds de speer stevig vasthoudend, keek ik hem in zijn gezicht, om te zien, dat hij mij goed opnam; zoo bleven we eenige minuten staan, beiden het wapen krampachtig omvat houdend, terwijl we elkaar in stomme verbazing aanstaarden.

Wat in hem omging weet ik niet, maar mij beheerschte slechts de vraag wanneer de kerel de vijandelijkheden weer beginnen zou.

Eindelijk zeide hij iets tegen me, maar in een taal, die ik niet verstond. Ik schudde mijn hoofd om hem te kennen te geven, dat ik hem niet begreep, terwijl ik

hem tevens iets in de bastaardtaal, welke de Sagoths in hun omgang met de menschelijke slaven der Mahars gebruiken.

Tot mijn groote blijdschap verstond hij die en antwoordde hij mij in hetzelfde jargon.

„Waarom houdt je mijn speer vast?” vroeg hij.

„Alleen om je te beletten mij daarmede te doorsteken,” antwoordde ik.

„Dat zal ik niet doen, want je hebt pas mijn leven gered.” En met die woorden liet hij de speer los en hurkte neer op den bodem der boot.

„Wie ben je?” ging hij voort. „En uit welk land kom je?”

Ik ging ook zitten, legde de speer tusschen ons in en trachtte hem uit te leggen hoe ik in Pellucidar kwam, want het viel hem even moeilijk het verhaal, dat ik hem deed, te begrijpen of te gelooven, als ik vrees, dat het voor u op de buitenoppervlakte is om in het bestaan der binnenwereld te gelooven.

Hem scheen het belachelijk toe zich voor te stellen, dat er ver beneden zijn voeten een andere wereld was, bevolkt met wezens, gelijk aan hem zelf, en hij lachte er hartelijk om als bewijs hoe anders hij erover dacht. Maar zoo is het altijd geweest. Dat, wat nooit binnen den gezichtskring van onze jammerlijk kleine wereldervaring gekomen is, kan niet bestaan – onze eindige geest kan dat niet begrijpen wat misschien niet bestaat in overeenstemming met de omstandigheden, welke heerschen op den buitenkant van het onbeteekenende korreltje stof, dat wij zoo trotsch de Wereld noemen.

Dus gaf ik het op en vroeg hem omtrent hem zelf. Hij antwoordde, dat hij een Mezop was en Ja heette.

„Wie zijn de Mezops?” vroeg ik. „Waar wonen zij?”

Hij keek mij verbaasd aan.

„Ik zou inderdaad gaan gelooven, dat je tot een andere wereld behoort,” zeide hij, „want wie uit Pellucidar kan zoo onwetend zijn! De Mezops wonen op de eilanden der zeeën. Voor zoover ik weet wonen nergens anders Mezops en wonen er geen anderen dan Mezops op de eilanden, maar in verwijderde landen kan het natuurlijk anders zijn. Dat weet ik niet. In ieder geval is het voor deze en de dichtstbijzijnde zeeën waar, dat alleen menschen van mijn ras op de eilanden wonen.

„We zijn visschers, ofschoon ook groote jagers, die dikwijls op het vasteland het wild gaan zoeken, dat op alle eilanden, behalve de grootste, schaarsch is. En we zijn krijgers ook,” voegde hij er trotsch aan toe. „Zelfs de Sagoths der Mahars zijn bang voor ons. Vroeger, toen Pellucidar pas bestond, plachten de Sagoths ons gevangen te nemen om slaven van ons te maken zooals ze met de andere mannen van Pellucidar doen; van vader op zoon wordt bij ons overgeleverd, dat dit zoo is; maar wij vochten zóó wanhopig en doodden zóóveel Sagoths en wie van ons gevangen genomen werden doodden zooveel Mahars in hun eigen steden, dat zij eindelijk inzagen, dat het beter was ons met rust te laten. En later kwam de tijd, dat de Mahars te vadzig werden om, behalve voor tijdverblijf, hun eigen visch te vangen, en toen hadden zij ons noodig, om in hun behoeften te voorzien, waarom er tusschen hen en ons een wapenstilstand gesloten werd. Nu geven zij ons sommige dingen, die wij niet kunnen maken, in ruil voor de visch, die wij vangen, en leven de Mezops en Mahars in vrede.

„De voornamen komen zelfs naar onze eilanden. Daar, ver van de spiedende oogen van hun eigen Sa-

goths, voeren zij de godsdienstige riten uit in de tempels, die zij met onze hulp gebouwd hebben. Als je onder ons woont, zal je ongetwijfeld de manier van hun aanbedding zien, die heel vreemd is en zeer onaangenaam voor de slaven, die zij medebrengen om er deel van uit te maken.”

Terwijl Ja vertelde, had ik een uitstekende gelegenheid, om hem wat beter op te nemen. Hij was een flinke kerel van een zes en een halven voet, goed ontwikkeld en koperrood als onze eigen Noord-Amerikaansche Indianen, aan wie hij ook door zijn gelaatstreken eenigszins denken deed. Hij had de arendsneus, zooals men die bij velen van de hooge stammen aantreft, de vooruitstekende wangbeenderen en zwart haar en zwarte oogen; maar zijn mond en zijn lippen waren beter gevormd. Alles bijeen genomen was Ja een imponeerende en knappe verschijning en hij sprak ook goed, zelfs in de ongelukkige hulptaal, die we gedwongen waren te gebruiken.

Tijdens ons gesprek had Ja de pagaai genomen en joeg de boot met krachtige slagen naar een groot eiland, dat ongeveer een halve mijl van het vasteland lag. De behendigheid, waarmede hij zijn primitieve en onhandige schuit bewoog, wekte mijn diepste bewondering op, te meer daar het mij zoo kort tevoren zoo jammerlijk mislukt was.

Toen we bij de mooie, vlakke kust kwamen, sprong Ja eruit en ik volgde zijn voorbeeld. Samen trokken we de boot vrij ver in de boschjes, die aan gene zijde van het strand groeiden

„We moeten onze cano's verbergen,” legde Ja uit, want de Mezops van Luana zijn altijd in oorlog met ons en zouden ze stelen, als zij ze vonden.” En hij

knikte in de richting van een eiland verder in zee en op een zóó grooten afstand, dat het slechts een stip geleek, die in den verren hemel hing. De opwaartsche welving der oppervlakte van Pellucidar openbaarde voortdurend het onmogelijke aan de verbaasde oogen der gewone aardbewoners. Land en water opwaarts te zien welven in de verte en te voelen, dat zeeën en bergen direct boven je hoofd hangen, vereischt zulk een omkeer in je aperceptievermogens, dat je er bijna verbijsterd door wordt.

Zoodra we den cano verstopt hadden ging Ja den jungle in en kwam dan uit op een smal, maar goed zichtbaar pad, dat zich in alle richtingen kronkelde, zooals dat bij alle wegen van alle primitieve volkeren is, doch er was één bijzonderheid aan dit Mezop-pad, dat het, zooals ik later merkte, onderscheidde van alle andere paden, die ik op of buiten de aarde gezien heb.

Het placht, eenvoudig en duidelijk, voort te loopen, om plotseling te eindigen in het midden van een verwarden jungle; dan placht Ja onmiddellijk op zijn stappen terug te gaan, in een boom te springen, daardoor naar den anderen kant te klimmen, zich op een gevallen stam te laten vallen, over laag kreupelhout te springen en weer terecht te komen op een goed pad, dat hij over een korten afstand volgde, om dan weer direct terug te gaan tot na een mijl of korter dit nieuwe pad even plotseling en geheimzinnig eindigde als het eerste deel.

Toen de bedoeling van dit merkwaardige stelsel tot mij doordrong, moest ik, of ik wilde of niet, de aangeboren scherpzinnigheid van de oude voorvaderen der Mezops bewonderen, die dit nieuwe systeem ontdekt hadden om hun vijanden het spoor bijster te doen

worden, of hen op te houden en te belemmeren in hun pogingen, om hen naar hun diep begraven steden te volgen.

Aan u van den buitenwereld zal dit misschien een langzame en kronkelende methode van reizen door den jungle schijnen; maar behoorde gij thuis in Pellucidar, dan zoudt gij beseffen, dat tijd, waar geen tijd bestaat, geen factor is. Zóó labyrintachtig zijn de kronkelingen van die paden, zóó verschillend de verbindende schakels en de afstanden, die men moet teruggaan, dat een Mezop reeds dikwijls geheel volwassen is vóór hij zelfs die, welke van zijn eigen stad naar de zee leiden, goed kent.

In werkelijkheid bestaat drie vierden der opvoeding van de jonge manlijke Mezops in het zich vertrouwd maken met die boschwegen en de ontwikkeling van een volwassene wordt grootendeels bepaald naar het aantal paden, die hij op zijn eigen eiland kan volgen. De vrouwen leeren ze nooit, daar zij van af haar geboorte tot aan haar dood nooit haar geboortedorp verlaten, behalve als zij tot echtgenootte genomen worden door een man uit een ander dorp of in den oorlog door de vijanden van haar stam gevangen genomen worden.

Na ongeveer vijf mijl door den jungle gegaan te zijn, kwamen we plotseling in een groote open ruimte, in het midden waarvan een zoo vreemd uitziend dorp als men zich denken kan, stond.

Groote boomen waren vijftien à twintig voet boven den grond afgekapt en op de toppen daarvan kringvormige woningen van dooreengestregelde en met modder bepleisterde woningen gebouwd. Boven ieder balachtig huis stond een soort gesneden beeld, dat,

zoals Ja mij uitlegde, de identiteit van den eigenaar aangaf.

Horizontale spleten, zes inches hoog en twee of drie voet breed, dienden, om licht en lucht door te laten. De ingang naar de huizen vormden kleine openingen in de stammen der boomen en vandaar door middel van primitieve ladders door de holle stammen naar de kamers boven. De huizen varieerden in grootte van twee tot verscheidene vertrekken. Het grootste, waar ik in geweest ben, bevatte twee verdiepingen en acht appartementen.

Om het geheele dorp heen, tot aan den jungle toe, lagen prachtig bebouwde velden, waarop de Mezops koren, vruchten en groenten, die zij noodig hadden, kweekten. Vrouwen en kinderen waren in die tuinen aan het werk, toen wij er door liepen, om naar het dorp te gaan. Bij het zien van Ja groetten zij eerbiedig, maar aan mij schonken zij niet de minste aandacht. Onder hen en bij den buitenrand van de bebouwde oppervlakte stonden vele krijgers. Ook dezen groetten Ja door met de punten van hun speren naar den grond vlak voor zich te wijzen.

Ja bracht mij naar een groot huis in het midden van het dorp – het huis met de acht vertrekken – nam mij daarin mede en gaf me te eten en te drinken. Daar ontmoette ik zijn vrouw, een knap jong meisje met een baby in haar armen. Ja vertelde haar hoe ik zijn leven gered had, en daarna was zij heel hartelijk en gastvrij voor mij en stond mij zelfs toe het kleine hoopje mensch vast te houden, dat eenmaal, naar Ja me vertelde, zou heerschen over den stam, want Ja was, naar het scheen, het hoofd der gemeenschap.

We hadden gegeten en gerust en ik had geslapen,

tot groot vermaak van Ja, want het scheen, dat hij dit zelden, zoo ooit, deed, en toen stelde de koperkleurige man mij voor met hem te gaan naar den tempel der Mahars, die niet ver van zijn dorp lag.

„Er wordt gedacht, dat wij er niet komen,” zeide hij, „maar de Mahars kunnen niet hooren, en als wij ons uit het gezicht houden, behoeven zij niet te weten, dat wij er geweest zijn. Ik voor mij haat ze en heb dat altijd gedaan, maar de andere opperhoofden van het eiland vinden het beter, dat wij de vriendschappelijke betrekkingen, die tusschen de twee rassen bestaan, blijven handhaven; anders zou ik niets liever willen dan mijn krijgers aan te voeren tegen die afschuwelijke wezens en ze uit te roeien – Pellucidar zou prettiger zijn om in te wonen, als zij niet bestonden.”

Ik was het volkomen met Ja eens, maar het scheen, dat het een moeilijke zaak zou zijn het domineerende ras van Pellucidar uit te roeien. Aldus pratend volgden we het ingewikkelde pad naar den tempel, dien wij vonden in een kleine open ruimte, omgeven door reusachtige boomen, gelijk aan die, welke tijdens het koolhoudende tijdvak in de buiten wereld gegroeid moeten hebben.

Hier was een reusachtige tempel van gehouwen rotssteen, gebouwd in den vorm van een ruw ovaal met een rond dak, waarin verscheidene openingen waren. In de zijkanten van het gebouw waren geen deuren of ramen zichtbaar en deze waren niet noodig ook, behalve één ingang voor de slaven, daar, zooals Ja uitlegde, de Mahars in en uit hun tempel vlogen en dus het gebouw door de openingen in het dak binnen gingen en verlieten.

„Maar,” voegde Ja eraan toe, „er is een ingang dicht

bij de basis, waarvan zelfs de Mahars niets weten. Kom,” en hij bracht mij over de open plek naar een stapel losse rotsblokken die tegen den voet van den muur lagen. Hier verwijderde hij een paar groote steenen, waardoor een kleine opening zichtbaar werd, die regelrecht in het gebouw leidde, zoo scheen het tenminste, ofschoon ik, toen ik Ja volgde, mij in een nauwe, buitengewoon donkere plek bevond.

„We zijn binnen den buitenmuur,” zeide Ja. „Hij is hol. Volg mij op den voet.”

De roode man tastte zich enkele passen een weg en begon dan een primitieven ladder te beklimmen, gelijk aan dien, welke van den grond naar de bovenverdiepingen van zijn huis leidt. We klommen ongeveer veertig voet, toen het binnengedeelte der ruimte tusschen de muren lichter begon te worden, en dan kwamen we tegenover een opening in den binnenmuur, die ons een onbelemmerd uitzicht gaf op het geheele inwendige van den tempel.

De benedenverdieping was een reusachtige tank met helder water, waarin talrijke afzichtelijke Mahars lui op en neer zwommen. Kunstmatige eilanden van granietrots plekten in deze kunstmatige zee en op verscheidene ervan zag ik mannen en vrouwen, zooals ik zelf ben.

„Wat doen die menschelijke wezens hier?” vroeg ik.

„Wacht maar, dan zal je het zien,” antwoordde Ja. „Zij moeten een hoofdrol spelen in de plechtigheden, die na de aankomst der koningin beginnen. Je mag dankbaar zijn, dat jij niet aan dezelfde kant van den muur bent als zij.”

Nauwelijks had hij dit gezegd of we hoorden boven ons een luid wiekgeklap en een oogenblik later vloog

een lange stoet der vreeselijke reptielen van Pellucidar langzaam en majestueus door de groote centrale opening in het dak en cirkelde statig den tempel rond.

Eerst kwamen er verscheidene Mahars en dan minstens twintig ontzag inboezemende pterodactylen – thipdars, zooals zij in Pellucidar genoemd worden. Achter hen volgde de koningin, geflankeerd door andere thipdars, precies als toen zij in het amphitheater te Phutra gekomen was.

Driemaal cirkelden zij om het inwendige van de ovale ruimte, om zich ten slotte neer te zetten op de vochtige, koude steenen, die den buitenrand der poel omzoomen. In het midden van één kant was de grootste steen gereserveerd voor de koningin en hierop nam zij plaats, omgeven door haar vreeselijke lijfwacht.

Allen bleven, na zich neergelaten te hebben, verscheidene minuten stil liggen. Men had kunnen denken, dat zij in gebed verzonken waren. De arme slaven op de miniatuur-eilandjes keken met groote oogen naar de afschuwelijke wezens. De mannen stonden voor het meerendeel rechtop en wachtten met over elkaar geslagen armen op hun vonnis; maar de vrouwen en kinderen klampten zich aan elkaar vast en verborgen zich achter de mannen. Die holbewoners van Pellucidar zijn een flink, kranig ras en als onze voorouders zijn geweest als zij, dan is het menschelijk ras der buitenwereld er in den loop der eeuwen eerder op achteruit dan vooruit gegaan.

Nu bewoog de koningin zich. Zij hief haar leelijken kop op en keek rond; dan kroop zij heel langzaam naar den rand van haar troon en liet zich geruischloos in het water vallen. Zij zwom den langen vijver op en neer, bij de uiteinden omkeerend, zooals gij zeehonden in

hun kleine vijvers hebt zien omkeeren: draaiend op hun ruggen en onder de oppervlakte duikend.

Dichter en dichter bij het eiland kwam zij, tot zij eindelijk stil bleef liggen voor het grootste, dat vlak tegenover haar troon was. Haar afzichtelijken kop uit het water oplichtend, richtte zij haar groote, ronde oogen op de slaven. Zij waren dik en glanzend, want zij waren uit een verafgelegen Mahar-stad gebracht, waar menschelijke wezens in kudden gehouden, gefokt en gemest worden, zooals wij runderen fokken en mesten.

De koningin richtte haar blik op een gezette jonge maagd. Haar slachtoffer probeerde zich af te wenden, verborg haar gezicht en haar handen en knielde neer achter een vrouw; maar het reptiel staarde met zulk een strakheid, dat ik er een eed op had durven doen, dat haar blik door de vrouw heen drong, om ten slotte in haar hersens te komen.

Langzaam begon de kop van het reptiel zich heen en weer te bewegen, maar de oogen hielden geen moment op zich naar het angstige meisje te richten, dat er dan op begon te reageeren. Zij keerde haar groote, door vrees beangstigde oogen op de Mahar koningin, stond langzaam op en liep dan, als voortgetrokken door een ongeziene macht, als in een trance regelrecht in de richting van het reptiel.

Tot den rand van het water kwam zij en zij hield zelfs niet op, maar stapte in de ondiepte naast het kleine eiland. Verder liep zij naar de Mahar, die nu langzaam achteruit ging, als wilde zij haar slachtoffer medenemen. Het water rees tot de knieën van het jonge meisje en nog liep zij verder, als geketend door dat hongerige oog. Nu reikte het water tot haar middel; nu tot haar oksels. Haar makkers op het eiland volgden in afschuw

het tooneel, niet bij machte haar verdoemenis, waarin zij een voorloopster der hunne zagen, af te wenden.

De Mahar liet zich nu zinken tot slechts de lange bovensnavel en de oogen boven de oppervlakte van het water uitstaken; het jonge meisje was nu tot vlak bij de muil van het gedrocht gekomen.

Nu was het water tot boven haar mond en neus gekomen – haar oogen en haar voorhoofd waren alles, wat nog zichtbaar was – toch liep zij de zich terugtrekkende Mahar na. De kop der koningin verdween langzaam onder de oppervlakte en dien volgden de oogen van haar slachtoffer – slechts een flauwe rimpel verwijdde zich naar den oever, om aan te geven waar de twee verdwenen waren.

Een tijd lang was alles stil in den tempel. De slaven waren roerloos van angst. De Mahars keken naar de oppervlakte voor het weer boven komen van haar koningin en weldra stak zij aan het eene einde van den vijver langzaam haar kop weer op. Zij kwam naar de oppervlakte terug, haar oogen strak voor zich uit gericht, zooals zij geweest waren, toen zij het hulpeloze meisje naar haar verdoemenis trok.

En toen zag ik tot mijn groote verbazing het voorhoofd en de oogen van de maagd langzaam uit de diepten komen, den blik van het reptiel volgend precies als toen zij onder de oppervlakte verdwenen was. Verder en verder kwam het meisje tot zij weer in water stond, dat nauwelijks tot haar knieën reikte, en ofschoon zij lang genoeg onder geweest was om driemaal verdronken te zijn, was er geen enkele aanwijzing, behalve haar druipend haar, dat zij ook maar even ondergedompeld was.

Telkens en telkens weer leidde de koningin het meisje in en uit de diepten, tot het lugubere van alles zóó op mijn zenuwen begon te werken, dat ik in den vijver had kunnen springen, om het meisje te redden, als ik me niet krachtig bedwongen had.

Eenmaal bleven zij veel langer onder dan te voren en toen zij weer aan de oppervlakte kwamen, zag ik tot mijn grooten afschuw, dat een der armen van het jonge meisje weg was – geheel afgebeten bij den schouder – maar het arme kind gaf geen enkel bewijs, dat zij pijn voelde; slechts scheen de angst in haar strakke oogen intenser geworden te zijn.

De volgende maal, dat zij boven kwamen, was de tweede arm verdwenen en dan de borsten en dan een deel van het gezicht – het was afschuwelijk. De arme schepsels op de eilanden, die hun lot afwachtten, trachtten hun oogen met hun handen te bedekken, om het vreeselijk schouwspel niet te zien; maar nu zag ik, dat ook zij onder de hypnotische betoovering van de reptielen waren, zoodat zij slechts neervallen konden met hun blikken strak gericht op het verschrikkelijk tooneel, dat zich voor hen afspeelde.

Ten slotte bleef de koningin heel lang onder water en toen zij weer tevoorschijn kwam, was zij alleen en zwom slaperig naar haar rotsblok. Zoodra zij daarop was, scheen dat een signaal voor de andere Mahars om zich in het water te laten glijden, en toen begon op grooten schaal een herhaling van de afschuwelijke vertooning.

Slechts de vrouwen en de kinderen vielen ten prooi aan de Mahars – zij waren de zwaksten en tenersten – en toen zij haar honger naar menschen vleesch

gestild hadden (sommige verslonden twee of drie slavinnen), waren er nog slechts een twintigtal volwassen mannen over; ik dacht, dat zij om de een of andere reden gespaard zouden blijven; maar dit was allesbehalve het geval, want toen de laatste Mahar naar haar steen kroop, sprongen de thipdars in de lucht, cirkelden den tempel éénmaal om en schoten dan, sissend als stoommachines, op de overblijvende slaven neer.

Hier was geen hypnotisme – alleen de eenvoudige brute woestheid van het roofdier, dat zijn vleesch uit elkaar rukt, verscheurt en verslindt, maar in zooverre was het minder afschuwelijk dan de lugubere methode der Mahars. Tegen het oogenblik, dat de thipdars den laatsten slaaf verslonden hadden, lagen alle Mahars op haar steenen te slapen; een oogenblik later keerden de groote pterodactylen naar hun post naast de koningin terug en waren ook weldra in een diepe sluimering verzonken.

„Ik dacht, dat Mahars zelden of liever nooit sliepen,” zeide ik tegen Ja.

„Zij doen in dezen tempel veel, dat zij elders niet doen,” antwoordde hij. „Men gelooft, dat de Mahars van Phutra geen menschenvleesch eten, maar toch worden hier slaven bij duizenden gebracht en bijna altijd zal je Mahars aanwezig vinden, om ze te verslinden. Ik veronderstel, dat zij haar Sagoths niet hier brengen, omdat zij zich voor haar praktijken schamen, die, naar men veronderstelt, slechts onder de minst ontwikkelden van haar ras heerschen; maar ik zou mijn cano tegen een gebroken pagaai willen verwedden, dat iedere Mahar menschenvleesch eet, als zij het krijgen kunnen.”

„Waarom zouden zij er bezwaar tegen hebben menschenvleesch te eten, als het waar is, dat zij ons als lagere dieren beschouwen?”

„Niet omdat zij ons als haar gelijken beschouwen, veronderstelt men, dat zij met minachting neerzien op haar, die ons vleesch eten,” antwoordde Ja, „doch alleen omdat wij warmbloedige dieren zijn. Zij zouden er niet aan denken het vleesch van een thag, dat wij als een delicatessen beschouwen, te eten evenmin als ik eraan denken zou een slang te eten. In werkelijkheid is het moeilijk uit te leggen waarom dat gevoel onder hen moet bestaan.”

„Ik ben benieuwd of zij één slachtoffer overgelaten hebben,” zeide ik, terwijl ik ver leunde uit de opening in den rotsmuur, om den tempel beter te kunnen overzien. Vlak onder mij spoelde het water tegen den kant zelf van den muur, daar er hier geen rotsblokken waren zooals op verscheidene andere plekken.

Mijn handen rustten op een klein stuk graniet, dat een deel van den muur vormde, en mijn geheele gewicht daarop bleek te zwaar daarvoor. Het gleed weg en ik schoot voorover. Er was niets om mij aan vast te grijpen ten einde mij te redden en ik viel halsoverkop in het water.

Gelukkig was de vijver op dat punt diep en werd ik niet gewond door den val, maar toen ik weer aan de oppervlakte kwam, was mijn geest vervuld met de verschrikkingen van mijn positie bij de gedachte aan het vreeselijk lot, dat mij wachtte, wanneer de blikken der reptielen vallen zouden op het wezen, dat haar sluimering gestoord had.

Zoolang als ik kon, bleef ik onder, snel zwemmend in de richting der eilanden, opdat ik mijn leven zoo lang

mogelijk zou kunnen rekken. Eindelijk was ik gedwongen naar boven te komen, om adem te halen, en toen ik een angstigen blik wierp in de richting van de Mahars en de thipdars, zag ik bijna tot mijn verbijstering, dat er geen enkele meer was op de rotsen, waar ik ze het laatst gezien had, en ook toen ik verder rondkeek, kon ik er geen ontdekken.

Een oogenblik was het mij onmogelijk dit te verklaren, tot ik besepte, dat de reptielen, die doof waren, niet in haar slaap gestoord konden zijn door het leven, dat ik gemaakt had, toen ik in het water viel, en dat, daar er in Pellucidar niet zoo iets als tijd is, niet te zeggen was, hoe lang ik onder water gebleven was. Het was moeilijk te trachten dit naar aardschen maatstaf te berekenen, maar toen ik het wilde doen, begon ik te beseffen, dat ik een seconde, of een maand, of in het geheel niet onder geweest was. Gij hebt geen flauw idee van de vreemde tegenstrijdigheden en onmogelijkheden, welke voorkomen, wanneer alle methoden om den tijd, zooals wij dien op aarde kennen, te meten, niet bestaan.

Ik was op het punt mezelf geluk te wenschen met het wonder, dat mij voor het oogenblik gered had, toen de herinnering aan de hypnotische krachten der Mahars mij vervulde met de vrees, dat zij haar lugubere kunst zóó op mij uitoefenden, dat ik me slechts inbeelde alleen in den tempel te zijn. Bij die gedachte brak het koude zweet mij uit, en toen ik uit het water op een der kleine eilandjes klom, trilde ik als een blad – gij kunt u den vreeselijken afschuw niet voorstellen, welken alleen de gedachte aan die afzichtelijke Mahars van Pellucidar den menschelijken geest inboezemt, en te voelen, dat gij in haar macht zijt – dat zij je

onder water meetrekken en verslinden! Het is afschuwelijk.

Maar zij kwamen niet en ten slotte kwam ik tot de conclusie, dat ik inderdaad alleen in den tempel was. Hoe lang ik alleen zou blijven was de volgende vraag, die in mij opkwam, toen ik nogmaals zenuwachtig rondzwom, om een middel tot ontsnapping te zoeken.

Verscheidene malen riep ik Ja, maar hij moest weggegaan zijn, toen ik naar beneden plofte, want ik kreeg geen antwoord op mijn roepen. Ongetwijfeld was hij even zeker geweest omtrent mijn lot, toen hij mij uit onze schuilplaats zag tuimelen, als ik het zelf geweest was, en had hij zich uit vrees, dat hij ook ontdekt zou worden, uit den tempel en naar zijn dorp teruggehaast.

Ik wist, dat er een ingang naar het gebouw zijn moest naast de openingen in het dak, want het was niet aan te nemen, dat de duizenden slaven, die hier gebracht werden, om de Mahars te voeden, door de lucht gebracht zouden worden, en dus bleef ik doorzoeken tot dat ik eindelijk beloond werd door het vinden van verscheidene losse granietblokken in het metselwerk aan het einde van den tempel.

Een kleine krachtsinspanning bleek voldoende om genoeg van die steenen te verwijderen, om mij in staat te stellen daardoor in de open ruimte te komen, en een oogenblik later had ik mij over de tusschenliggende vlakke naar den dichten jungle gehaast.

Hier viel ik hijgend en bevend op het dichte gras onder de reuzeboomen, want ik voelde, dat ik uit de diepten van mijn eigen graf, uit de grijnzende kaken des doods ontsnapt was. Welke gevaren er in dezen eiland-

jungle verborgen lagen, er kon er geen zoo vreeselijk zijn als die, waaraan ik juist ontkomen was. Ik wist, dat ik den dood dapper genoeg onder de oogen kon zien, als hij slechts kwam in den vorm van een bekend beest of mensch – alles, behalve de afzichtelijke en lugubere Mahars.

HOOFDSTUK IX.

HET AANGEZICHT DES DOODS.

Van uitputting moet ik in slaap gevallen zijn. Toen ik wakker werd, voelde ik mij vreeselijk hongerig, en nadat ik eenigen tijd naar vruchten gezocht had, liep ik door den jungle, om de kust te vinden. Ik wist, dat het eiland niet zoo groot was of ik zou de zee makkelijk kunnen vinden, als ik me slechts in een rechte lijn bewoog, maar nu deed zich de moeilijkheid voor, dat er geen manier was, waarop ik koers zou houden, daar de zon natuurlijk vlak boven mijn hoofd was en de boomen zoo dicht op elkaar stonden, dat ik geen ver verwijderd punt voor mij zien kon, dat mij in een rechte lijn als gids zou kunnen dienen.

Ik moet een heelen afstand afgelegd hebben, daar ik viermaal at en tweemaal sliep vóór ik bij de zee kwam; mijn blijdschap bij het zien daarvan werd nog grootelijks verhoogd door het vinden van een cano, die verborgen was tusschen het kreupelhout, waardoor ik mij, even vóór ik de kust bereikte, een weg gebaad had.

Ik kan u verzekeren, dat ik niet veel tijd noodig had, om het vaartuig in het water te trekken en het ver van den oever af te stooten. Mijn ervaring met Ja had mij geleerd, dat ik, als ik weer een cano wilde stelen, vlug

zijn moest en zoo gauw mogelijk ver buiten het bereik van den eigenaar komen.

Ik moest aan de andere zijde van het eiland gekomen zijn dan die, waar Ja en ik aan land gegaan waren, want het vasteland was nergens te zien. Langen tijd roeide ik de kust rond vóór ik in de verte het vasteland zag. Bij het zien daarvan zette ik onmiddellijk koers erheen, want ik had reeds lang besloten naar Phutra terug te gaan en mij aan te melden, opdat ik weer bij Perry en Ghak, den Behaarde, zou kunnen zijn.

Ik voelde, dat het dwaas van me was getracht te hebben alleen te ontvluchten, vooral met het oog op het feit, dat onze plannen reeds goed overwogen waren, om met elkaar een poging tot vrijheid te wagen. Natuurlijk besepte ik, dat de kansen op succes van onze voorgenomen poging inderdaad gering waren, maar ik wist, dat ik nooit zonder Perry, zoolang hij leefde, van mijn vrijheid zou kunnen genieten en ik had ondervonden, dat de waarschijnlijkheid, dat ik een middel vinden zou, om hem te redden, nog minder dan gering was.

Was Perry dood geweest, dan zou ik graag mijn kracht en mijn verstand gemeten hebben tegen de wilde en primaire wereld, waarin ik mij bevond. Ik zou in een rotsachtig hol in afzondering hebben kunnen wonen tot ik een middel gevonden had, om mij te voorzien van de ruwe wapens uit het Steenen Tijdvak, en dan gaan zoeken naar haar, wier beeld de voortdurende metgezel van mijn wakende uren en de geliefde gestalte van mijn droomen geworden was.

Maar voor zoover ik wist, leefde Perry nog, en het was mijn plicht en mijn wensch weer bij hem te zijn, opdat we de gevaren en wisselvalligheden van de vreemde wereld, die wij ontdekt hadden, zouden kun-

nen deelen. En ook Ghak, de groote, ruige kerel, had een plaats in ons beider hart gevonden, want hij was in hart en nieren een man en een koning.

Het toeval bracht mij naar het strand zelf, waarop ik Ja's cano ontdekt had, en even later kroop ik den steilen oever op, om naar de vlakke van Phutra terug te gaan. Maar mijn moeilijkheden begonnen, toen ik de cañon aan gene zijde van den top betrad, want hier zag ik, dat er verscheidene samenkwamen op het punt, waar ik de waterscheiding overtrok, en ik kon mij onmogelijk herinneren welken ik doorgegaan was, om bij den pas te komen.

Het was heelemaal een quaestie van toeval en dus trok ik dien in, welke het makkelijkst begaanbaar scheen, maar daarin maakte ik dezelfde fout, die velen onzer maken bij het kiezen van het pad, waarlangs wij den loop van ons leven zullen volgen, en leerde ik opnieuw de waarheid inzien, dat het niet altijd het beste is de lijn met den minsten tegenstand te volgen.

Tegen den tijd, dat ik achtmaal gegeten en tweemaal geslapen had, was ik overtuigd, dat ik op het verkeerde pad was, want tusschen Phutra en de binnensee had ik heelemaal niet geslapen en slechts eenmaal gegeten. Op mijn schreden terug te keeren naar den top der waterscheiding en den tweeden cañon in te gaan leek mij de eenige oplossing, maar een plotselinge verbreding van den cañon scheen mij te kennen te geven, dat deze weldra in een vlak land zou overgaan, waarom ik besloot nog een eindje door te loopen alvorens om te keeren.

De volgende bocht van den canon bracht mij bij de uitmonding en voor mij zag ik een smalle vlakke, die naar een oceaon leidde. Rechts van mij liep de kant

van den cañon door tot den rand van het water, terwijl de vallei links van mij lag en de voet daarvan langzaam glooiend afliep naar de zee, waar zij een breede, vlakke kust vormde.

Boschjes vreemde boomen beplekten het landschap hier en daar bijna tot het water toe en weelderig gras en varens groeiden er tusschen. Door de natuur der vegetatie kreeg ik de zekerheid, dat het land tusschen den oceaan en de heuvels moerassig was, hoewel het vlak voor mij droog genoeg scheen tot aan de zandstrook, die de rusteloze wateren bespoelden.

Nieuwsgierigheid drong mij tot de kust te gaan, want het tooneel was schitterend. Toen ik langs de diepingroeiende en verwarde vegetatie van het moeras kwam, meende ik links van mij een beweging in de varens te zien, maar hoewel ik een oogenblik bleef staan om te kijken, werd deze niet herhaald; mocht er zich iets verborgen houden, dan konden in ieder geval mijn oogen het dichte gebladerte niet doordringen, om het te onderscheiden.

Dan stond ik op de kust uit te kijken over de groote en eenzame zee, over welker oppervlakte zich nog geen menschelijk wezen gewaagd had, om te ontdekken welke vreemde en geheimzinnige landen aan gene zijde daarvan lagen of wat haar onzichtbare eilanden aan rijkdommen en avonturen bevatten. Welke wilde rassen, welke woeste en formidabele beesten keken op datzelfde oogenblik naar het spelen der golven op de kust aan de overzijde! Hoe ver strekte zij zich uit? Perry had mij verteld, dat de zeeën van Pellucidar in vergelijking met die op de buitenoppervlakte klein waren, maar zelfs al was dat zoo, dan nog zou zij zich over duizenden mijlen kunnen uitstrekken. Gedurende tal-

looze eeuwen had zij haar talloze mijlen kust bespoeld en toch was zij heden nog onbekend, behalve dan de kleine strook, die zichtbaar was van haar stranden.

De betoovering van bespiegelingen had zich van mij meester gemaakt. Het was, alsof ik teruggevoerd was naar den geboortetijd van onze eigen buitenwereld, om, eeuwen vóór de mensch die overgestoken had, haar landen en zeeën te aanschouwen. Hier was een nieuwe wereld, geheel onberoerd. Zij riep mij als het ware om haar te onderzoeken. Ik droomde van de opwindende avonturen, die voor mij lagen, als Perry en ik slechts aan de Mahars konden ontsnappen, toen iets, een zacht geluid achter mij, geloof ik, mijn aandacht trok.

Toen ik omkeek, sloegen romantiek, avonturen en ontdekkingen in het abstracte op de vlucht voor de verschrikkelijke belichaming van alle drie in concreten vorm, die ik op mij af zag komen.

Een groot, slijmerig amphibie was het met een padachtig lichaam en de machtige kaken van een alligator. Zijn reusachtig corpus moet tonnen gewogen hebben, en toch bewoog het zich snel en stil naar mij toe. Aan de eene zijde was de klip, die van den cañon naar de zee liep, aan de andere het moeras, waaruit het gedrocht naar mij toe geslopen was, achter mij de onbevaren zee en voor mij in het midden van het smalle pad, dat naar de veiligheid leidde, deze massa van vreeselijk en dreigend vleesch.

Een enkele blik op het dier was voldoende, om mij te vergewissen, dat ik stond tegenover een van die lang reeds uitgestorven, voorhistorische wezens, wier fossiele overblijfselen in de buitenwereld tot in het

triassische tijdperk gevonden was: een reusachtig labyrinthodon. En daartegenover stond ik nu ongewapend en, op een lendendoek na, even naakt als ik ter wereld gekomen was. Ik kon mij indenken hoe mijn eerste voorvader zich gevoeld moet hebben op dien voorhistorischen ochtend, toen hij voor het eerst den stamvader zag van het dier, dat mij nu naast de rusteloze, geheimzinnige zee in het nauw bracht.

Ongetwijfeld was hij eraan ontsnapt, want anders zou ik niet in Pellucidar of elders geweest zijn, en ik wenschte op dat oogenblik, dat hij mij de verschillende eigenschappen had gegeven, welke ik vermoed, dat ik van hem overgeërfd heb, de specifieke toepassing van het instinct van zelfbehoud, die hem redde van het lot, dat thans zoo dichtbij voor mij opdoemde.

Redding zoeken in het moeras of in den oceaan zou gelijk gestaan hebben met het springen in een leeuwenkuil om een daarbuiten te ontvluchten. De zee en het moeras waren ongetwijfeld vol van die machtige, vleeschetende gedrochten, en zelfs al was dat niet het geval, dan zou het exemplaar, dat mij nu bedreigde, mij met groot gemak in de zee of het moeras vervolgen.

Er scheen niets anders over te blijven dan kalm te blijven staan en het einde af te wachten. Het labyrinthodon kwam nu langzamer naderbij. Het scheen te beseffen, dat vluchten onmogelijk voor mij was, en ik had er een eed op durven doen, dat zijn groote, met tanden bezaaide kaken grinnikten van pret over mijn kritieke positie of was het bij voorbaat in blijde afwachting van het sappige hapje, dat tusschen die vreeselijke tanden weldra pulp zou zijn?

Het dier was een vijftig voet van mij af, toen ik uit de richting der klip links van mij een stem tot mij hoorde roepen. Ik keek op en zou van verrukking hebben kunnen schreeuwen bij het zien van wat mijn oogen aanschouwden, want daar stond Ja zenuwachtig te wuiven en te beduiden, dat ik naar den voet der klip moest loopen.

Ik geloofde niet, dat ik aan het monster, dat mij tot zijn ontbijt uitverkoren had, zou ontkomen, maar ik zou tenminste niet alleen sterven. Menschenoogen zouden mijn dood zien. Het was een schrale troost, vermoed ik, maar toch kreeg ik er mijn gemoedsrust door terug.

Hard loopen scheen belachelijk, speciaal naar die sterke en onbeklimbare klip, maar toch deed ik het en onder het loopen zag ik Ja, lenig als een aap, langs den steilen rotswand naar beneden klauteren. Hij hield zich vast aan kleine vooruitstekende punten en de taaie slingerplanten, die hier en daar wortel geschoten hadden.

Het labyrinthodon dacht blijkbaar, dat Ja kwam, om zijn portie menschevleesch te verdubbelen; dus maakte hij geen haast om mij naar de klip te vervolgen en dat andere lekkere hapje weg te jagen. In plaats daarvan kwam hij heel langzaam achter mij.

Toen ik aan den voet der klip kwam, begreep ik wat Ja van plan was te doen, maar ik betwijfelde of dat zou lukken. Hij was tot twintig voet van de basis naar beneden gekomen; terwijl hij zich met zijn eene hand vasthield aan een smallen rand en met zijn voeten rustte op een paar struiken, die uit den rotswand groeiden, liet hij de punt van zijn lange speer zakken tot deze zes voet boven den grond hing.

Die dunne schacht in te klimmen zonder Ja naar beneden te trekken en hem neer te laten storten voor hetzelfde lot, waarvan hij mij trachtte te redden, leek mij totaal onmogelijk; en toen ik dicht bij de speer kwam, zeide ik dat tegen Ja en ook, dat ik zijn leven niet in gevaar kon brengen door een poging om het mijne te redden.

Maar hij hield vol, dat hij wist wat hij deed en zelf geen gevaar liep.

„Jij verkeert nog steeds in gevaar,” riep hij, „want als je je niet heel wat vlugger beweegt dan je nu doet, zal de *sithic* bij je zijn en je terugtrekken vóór je halverwege de speer bent – hij kan op zijn achterpooten staan en je met gemak overal beneden de plek, waar ik sta, bereiken.”

Enfin, dacht ik, Ja zal zelf het beste weten waartoe hij in staat is, en dus greep ik de speer en krom zoo vlug als ik kon naar den koperkleurigen man toe. Ik veronderstel, dat de langzaam denkende *sithic*, zooals Ja hem noemde, plotseling onze bedoelingen begreep, en ook dat hij waarschijnlijk zijn geheele maal verliezen zou in plaats van een dubbele portie te krijgen, zooals hij gehoopt had.

Toen hij mij de speer op zag klimmen, liet hij een gesis hooren, dat den grond deed schudden, en zette hij mij met een vervaarlijke vaart na. Inmiddels had ik zoo goed als het einde der speer bereikt; nog zes inches en ik zou Ja's hand kunnen grijpen, toen ik plotseling een ruk van achteren voelde en, angstig naar beneden kijkend, de machtige kaken van het monster om de scherpe punt van het wapen zag slaan.

Ik deed een wanhopige poging om bij Ja's hand te

komen; de sithic gaf een vreeselijken ruk, die Ja bijna van zijn steunpunt op den rotswand trok; de speer gleed uit zijn vingers en ik, die er me nog aan vastklampte, stortte halsoverkop naar mijn beul.

Op het oogenblik, dat het monster de speer uit Ja's hand los voelde komen, moet het zijn grooten bek geopend hebben, om mij te grijpen, want toen ik, nog steeds het wapen vasthoudend, beneden kwam, rustte de punt reeds in zijn muil met het resultaat, dat het scherpge maakte einde zijn onderkaak doorboorde.

Door de pijn deed hij zijn bek dicht. Ik viel op zijn snuit, liet de speer los, rolde over zijn kop en over zijn korten nek op zijn breeden rug en vandaar op den grond.

Nauwelijks had ik de aarde aangeraakt, of ik was weer op den been en vloog als een dolleman naar het pad, waarlangs ik in dit vreeselijke dal gekomen was. Een blik over mijn schouder liet mij zien, dat de sithic bezig was te klauwen aan de speer, die door zijn onderkaak stak; en zóó druk bleef hij daarmee bezig, dat ik ongedeerd de klip bereikt had vóór hij klaar was mij te gaan vervolgen. Toen hij me in het dal niet meer zag, verdween hij sissend in de weelderige vegetatie van het moeras.

HOOFDSTUK X.

PHUTRA WEER.

Ik haastte mij naar den rand der klip boven Ja en hielp hem naar boven. Hij wilde niet hooren van dank voor zijn poging om mij te redden.

„Ik had je als verloren beschouwd, toen je in den Mahar-tempel tuimelde,” zeide hij, „want zelfs ik zou je niet uit haar klauwen kunnen redden. Je kunt je dus voorstellen hoe groot mijn verbazing was, toen ik zag, dat een cano op het vasteland getrokken was, en ik in het zand daarnaast jouw voetafdrukken vond. Ik ging je onmiddellijk zoeken, daar ik wist, dat je geheel ongewapend en weerloos zijn moest tegen de vele gevaren, die op het vasteland zoowel in den vorm van wilde dieren en reptielen als dien van menschen dreigen. Het viel me niet moeilijk je tot dit punt te volgen. En het is maar goed, dat ik het gedaan heb.”

„Maar waarom heb je het gedaan?” vroeg ik, verbaasd over dit bewijs van vriendschap van een man uit een andere wereld en van een verschillend ras.

„Je hebt me het leven gered,” antwoordde hij, „en van dat oogenblik af was het mijn plicht je te beschermen en je vriend te zijn. Ik zou geen echte

Mezop geweest zijn, als ik mij aan mijn eenvoudigen plicht onttrokken had; maar in dit geval was het een genoegen, want ik mag je graag. Ik zou graag willen, dat je bij mij kwam wonen. Je zult een lid van mijn stam worden. Wij bezitten de beste jacht- en vischtereinen en je zal de mooiste meisjes uit Pellucidar hebben, om een vrouw voor je uit te kiezen. Ga je mede?"

Ik vertelde hem toen van Perry en Dian, de Schone, en dat ik het eerst aan hen denken moest. Later zou ik bij hem terugkomen – als ik tenminste zijn eiland vinden kon.

„O, dat is makkelijk genoeg, beste vriend,” zeide hij. „Je hoeft slechts naar den voet van de hoogste piek der Wolkbergen te gaan. Daar zal je een rivier vinden, die in de Lural Az stroomt. Direct tegenover den mond der rivier zal je drie groote eilanden in de verte zien, zóó ver, dat zij nauwelijks te onderscheiden zijn. Het meest linksche is Anoroc, waar ik over den stam der Anorocs regeer.”

„Maar hoe moet ik de Wolkbergen vinden?"

„Men zegt, dat zij van uit half Pellucidar zichtbaar zijn.”

„Hoe groot is Pellucidar?" vroeg ik, nieuwsgierig welke theorie deze primitieve menschen hadden omtrent den vorm van hun wereld.

„De Mahars zeggen, dat het rond is, precies als de binnenkant van een tolaschelp; maar dat is belachelijk, want, als dat waar was, zouden wij terugvallen, als we ver in één richting trokken, en zouden alle wateren van Pellucidar naar één plek stroomen en ons doen verdrinken. Neen, Pellucidar is heelemaal vlak en strekt zich, niemand weet hoe ver, in alle richtingen

uit. Bij de randen, zoo hebben mijn voorouders geleerd en mij oververteld, is een groote muur, die de aarde en het water belet te ontsnappen naar de brandende zee, waarop Pellucidar drijft; maar ik ben nooit zóó ver van Anoroc geweest, dat ik dien muur met mijn eigen oogen gezien heb. Maar het is heel goed aan te nemen, dat het zoo is, terwijl er voor het geloof van de Mahars niets te zeggen valt. Volgens hen loopen de Pellucidariërs, die aan den tegenovergestelden kant wonen, altijd met hun hoofden naar beneden!” En Ja begon alleen bij dat denkbeeld te schateren van het lachen.

Het was duidelijk te merken, dat het menschenras van deze binnenwereld het in wetenschap niet ver gebracht had, en de gedachte, dat de leelijke Mahars hen zoover vooruit waren, was zeer pathetisch. Ik vroeg mij af hoeveel eeuwen het duren zou deze menschen uit hun onwetendheid op te heffen, zelfs al zou het Perry en mij gegeven worden daartoe een poging te doen. Mogelijk zouden wij gedood worden voor onze moeiten, daar wij mannen waren van de buitenwereld, die het waagden de onwetendheid en het bijgeloof uit de jeugd der wereld te bestrijden. Maar de poging zou de moeite loonen, als de gelegenheid zich ooit voordeed.

En dan viel het me in, dat hier zich een gelegenheid aanbood, dat ik beginnen kon met Ja, die mijn vriend was, en op die wijze de uitwerking van mijn onderwijs op een Pellucidariër zien.

„Ja,” zeide ik, „wat zou je zeggen, als ik je vertelde, dat de theorie der Mahars, voor zoover zij den vorm van Pellucidar betreft, juist is?”

„Dan zou ik zeggen,” antwoordde hij, „dat

òf jij een gek bent, òf mij voor gek aanziet.”

„Maar Ja,” hield ik aan, „als hun theorie onjuist is, hoe verklaar je dan het feit, dat ik in staat was door de aarde van de buitenwereld naar Pellucidar te komen? Als jouw theorie juist is, dan is alles onder ons een vlammenzee, waarin geen volkeren zouden kunnen leven, en toch kom ik uit een groote wereld, die bedekt is met menselijke wezens en beesten en vogels en visschen en machtige oceanen.”

„Woon jij op den onderkant van Pellucidar en loop je altijd met je hoofd naar beneden?” hoonde hij. „Als ik dat geloofde, mijn vriend, zou ik inderdaad krankzinnig zijn.”

Ik trachtte hem de aantrekkingskracht uit te leggen en door middel van de gevallen vrucht te illustreeren hoe onmogelijk het zijn zou voor een lichaam om onder welke omstandigheden ook van de aarde te vallen. Hij luisterde zóó ingespannen, dat ik dacht indruk op hem gemaakt te hebben en begon met den gedachtengang, die hem tot een gedeeltelijk begrip der waarheid zou leiden. Maar ik vergiste me.

„Je eigen voorbeeld,” zeide hij ten slotte, „bewijst de onjuistheid van je theorie.” Hij liet een vrucht op den grond vallen. „Kijk,” zeide hij, „zonder steun valt zelfs deze kleine vrucht, tot zij op iets komt, dat haar tegenhoudt. Als Pellucidar niet steunde op de vlammenzee, zou het ook vallen, zooals de vrucht valt – je hebt het zelf bewezen!” Hij had mij ditmaal de loef afgestoken – je kon het in zijn oog zien.

Het scheen een hopelooze taak en ik gaf die op, voorloopig tenminste, want toen ik de noodzakelijke verklaring van ons zonnestelsel en het heelal overwoog, besepte ik hoe nutteloos het zijn zou aan Ja of een

anderen Pellucidariër een beeld te geven van de zon, de maan, de planeten en de talloze sterren. Zij, die in de binnenwereld geboren zijn, konden niet meer van deze dingen begrijpen dan wij ons een begrip vormen kunnen van ruimte en eeuwigheid.

„Enfin, Ja,” lachte ik, „of we nu met onze voeten naar omhoog of naar omlaag lopen, we zijn hier; en de vraag van het grootste belang is niet zoo zeer waar we vandaan kwamen als waar we nu heen gaan. Wat mij betreft, ik zou graag willen, dat je me naar Phutra kon brengen, waar ik me weer aan de Mahars zou overleveren om met mijn vrienden het ontvluchtingsplan uit te werken, waarin de Sagoths ons gestoord hebben, toen ze ons naar de arena joegen, om getuige te zijn van de bestraffing der slaven, die den bewaker gedood hadden. Ik zou willen, dat ik de arena niet verlaten had, want toen hadden mijn vrienden en ik goed kunnen ontvluchten, terwijl dit uitstel de schipbreuk van al onze plannen beteekenen kan, die, wat de uitvoering betreft, afhingen van den slaap der drie Mahars, die lagen in het gewelf onder het gebouw, waarin wij opgesloten waren.”

„Zou je in gevangenschap willen terugkeeren?” riep Ja uit.

„Mijn vrienden zijn daar,” antwoordde ik, „de eenige vrienden, behalve jij dan, die ik in Pellucidar heb. Wat anders kan ik onder deze omstandigheden doen?”

Een oogenblik dacht hij zwijgend na. Dan schudde hij droevig zijn hoofd.

„Het is wat een dapper man en een goed vriend doen moet,” zeide hij, „maar toch schijnt het dwaas, want de Mahars zullen je ongetwijfeld ter dood ver-

oordeelen, omdat je weggelopen bent, en dus zal je niets voor je vrienden kunnen doen door terug te gaan. Nooit in mijn leven heb ik gehoord, dat een gevangene uit vrijen wil naar de Mahars teruggegaan is. Er zijn er slechts weinigen, die aan haar ontkomen, maar er zijn er toch en die zouden liever sterven dan weer gevangen genomen worden.”

„Ik zie geen anderen weg, Ja, ofschoon ik je verzekeren kan, dat ik liever in de hel Perry ging zoeken dan in Phutra. Maar Perry is te vroom, dan dat het waarschijnlijk is, dat ik ooit geroepen zal worden, hem uit eerstgenoemde plaats te redden.”

Ja vroeg mij wat de hel was, en toen ik het hem zoo goed mogelijk uitgelegd had, zeide hij: „Je spreekt over Molop Az, de vlammeende zee, waarop Pellucidar drijft. Alle dooden, die in den grond begraven worden, gaan daarheen. Stuk voor stuk worden zij naar Molop gebracht door de kleine demonen, die daar wonen. We weten dat, omdat wij, wanneer graven geopend worden, zien, dat de lijken geheel of gedeeltelijk weggenomen zijn. Daarom leggen wij op Anoroc onze dooden in hooge boomen, waar de vogelen hen kunnen vinden en hen stukje voor stukje wegbrengen naar de Doodenwereld boven het Land van Vreeselijke Schaduw. Als wij een vijand dooden, leggen wij zijn lijk in den grond, opdat het naar Molop Az zal gaan.”

Al pratend hadden wij den cañon opgelopen, waaruit ik bij den grooten oceaen en den sithic gekomen was. Ja deed al zijn best om mij over te halen niet naar Phutra terug te gaan, maar toen hij zag, dat er aan mijn besluit niets te veranderen viel, stemde hij erin toe, mij naar een punt te brengen, vanwaar ik de vlakte kon zien, waarin de stad lag. Tot mijn verbazing was

het maar op korten afstand van de kust, waarop ik Ja voor de tweede maal had ontmoet. Het was duidelijk, dat ik veel tijd verspild had door de kronkelingen van den cañon te volgen, terwijl juist aan gene zijde van de kloof Phutra lag, waar ik verscheidene malen heel dicht bij geweest moet zijn.

Toen we de granieten torens zagen plekken in de bebloemde vlakte aan onze voeten, deed Ja een laatste poging, om mij over te halen van mijn dolzinnig plan af te zien en met hem naar Anoroc terug te gaan, maar ik bleef bij mijn besluit en ten slotte nam hij afscheid, voor zichzelf overtuigd, dat hij mij voor de laatste maal zag.

Het speet mij van Ja te moeten scheiden, want ik had inderdaad veel sympathie voor hem opgevat. Met zijn verborgen stad op het eiland Anoroc als basis, en zijn woeste krijgers als escorte zouden Perry en ik heel wat onderzoekingstochten kunnen doen, en ik hoopte, dat we, als onze poging om te ontvluchten slaagde, later naar Anoroc zouden kunnen teruggaan.

Maar in de eerste plaats was er echter één voornaam ding te doen – tenminste het was voor mij het voornaamste ding – het vinden van Dian, de Schoone. Ik wilde de belediging, die ik haar in mijn onwetendheid aangedaan had, goed maken en ik wilde – nu goed, ik wilde haar terugzien en bij haar zijn.

Ik daalde den heuvel af in het schitterende bloemenveld en dan over het golvende land naar de schaduwlooze zuilen, die de wegen naar het begraven Phutra bewaken. Op een kwart mijl van den dichtstbijzijnden ingang werd ik ontdekt door de Sagothwacht en een seconde later sprongen vier van de gorilla-menschen op mij af.

Ofschoon zij hun lange speren zwaaiden en als bezetenen gilden, nam ik niet de minste notitie van hen, maar liep kalm naar hen toe, alsof ik hun bestaan niet merkte. Mijn optreden had de uitwerking, die ik gehoopt had, en toen we vlak bij elkander waren, hielden zij met hun woest geschreeuw op. Het bleek duidelijk, dat zij verwacht hadden, dat ik, zodra ik hen zag, op de vlucht geslagen zou zijn en hun op die wijze gegeven zou hebben wat zij het liefst hadden: een bewegend menselijk doelwit, om hun speren op te werpen.

„Wat doe je hier?” riep er een, en dan, toen hij mij herkende: „O, het is de slaaf, die beweert uit een andere wereld te zijn; hij, die ontvlucht is, toen de thag amok maakte in het amphitheater. Maar waarom kom je terug, nu het je eenmaal gelukt is te ontvluchten?”

„Ik ben niet gevlucht,” antwoordde ik. „Ik ben slechts weggelopen om aan den thag te ontkomen, precies zoals alle anderen, en toen ben ik terechtgekomen in een lange gang en verdwaald geraakt in de heuvels aan gene zijde van Phutra. Eerst nu heb ik den terugweg gevonden.”

„En je komt vrijwillig naar Phutra terug!” riep een der bewakers uit.

„Waar anders zou ik heen moeten?” vroeg ik. „Ik ben een vreemdeling in Pellucidar en ken alleen Phutra. Waarom zou ik niet in Phutra willen zijn? Word ik niet goed gevoed en goed behandeld? Ben ik niet gelukkig? Welk beter lot zou een mensch kunnen wenschen?”

De Sagoths krabbelden op hun hoofd. Dit was iets nieuws voor hen en daar zij domme bruten waren,

brachten zij mij bij hun meesters, die, naar zij dachten, beter in staat zouden zijn het raadsel van mijn terugkeer op te lossen, want als een raadsel beschouwden zij het nog.

Ik had tot de Sagoths gesproken om hen het spoor bijster te doen worden van mijn voorgenomen poging tot ontvluchting. Als zij dachten, dat ik zóó tevreden was met mijn lot in Phutra, dat ik vrijwillig terugkeerde, zouden zij zich geen oogenblik kunnen voorstellen, dat ik onmiddellijk na mijn terugkeer in de stad, weer pogingen in het werk stelde voor een tweede ontvluchting.

Dus brachten zij mij naar een Mahar, die zich vasthield aan een gladde rots binnen het groote vertrek, dat het bureau van het dier was. Met zijn koude reptielen oogen scheen het beest door het dunne vernis van mijn misleiding te boren en mijn geheimste gedachten te lezen. Het luisterde naar het verhaal, dat de Sagoths van mijn terugkeer deden, door te kijken naar de lippen en de vingers der gorilla-menschen. Dan ondervroeg het mij door bemiddeling van een der Sagoths.

„Je zegt, dat je uit eigen beweging naar Phutra teruggekeerd bent, omdat je je hier gelukkiger voelt dan ergens anders – weet je niet, dat jij misschien de eerste zijn zult, die uitgekozen wordt om je leven te geven in het belang van de wonderbaarlijke wetenschappelijke onderzoeken, waarmede onze geleerden zich voortdurend bezig houdend”

Ik had nog nooit van iets dergelijks gehoord, maar ik achtte het niet geraden dat te bekennen.

„Ik zou hier niet in grooter gevaar kunnen zijn,” zeide ik, „dan naakt en ongewapend in de woeste

jungles of op de eenzame vlakten van Pellucidar. Ik was blij naar Phutra te kunnen terugkeeren. Ik ben den dood in de kaken van een grooten sithic nauwlijks ontkomen. Neen, ik weet zeker, dat ik veiliger ben in de handen van intelligente wezens als die, welke over Phutra regeeren. Tenminste dat zou het geval zijn in mijn eigen wereld, waar menschelijke wezens als ik de oppermacht hebben. Daar geven de hoogere rassen bescherming en gastvrijheid aan den vreemdeling in hun poorten, en daar ik hier een vreemdeling ben, heb ik natuurlijk aangenomen, dat mij een dergelijke behandeling ten deel vallen zou.”

Toen ik opgehouden had met spreken en de Sagoth mijn woorden voor zijn meesters vertaald had, keek de Mahar mij eenigen tijd zwijgend aan. Het dier scheen diep in gedachten verzonken. Dan gaf hij den Sagoth een boodschap. Deze laatste keerde zich om en gaf mij een wenk hem te volgen. Achter, en aan beide kanten van mij liep de rest der wacht.

„Wat gaan zij met mij doen?” vroeg ik den kerel rechts van mij.

„Je moet voor de geleerden verschijnen, die je zullen ondervragen over die vreemde wereld, waaruit je beweert te komen.”

Na een korte stilte wendde hij zich weer tot mij.

„Weet je,” vroeg hij, „wat de Mahars doen met slaven, die haar beliegen?”

„Neen,” antwoordde ik, „en het interesseert me niet ook, daar ik niet van plan ben de Mahars te beliegen.”

„Pas dan op, dat je dat onmogelijke verhaal niet herhaalt, dat je daarnet aan Sol-to-to verteld hebt – een andere wereld, waar menschelijke wezens regeeren!” besloot hij minachtend.

„Maar het is de waarheid,” hield ik vol. „Waarvandaan anders ben ik gekomen? Ik ben niet van Pellucidar. Iedereen, die niet blind is, kan dat zien. Maar wat zullen ze met me doen, als ze me niet gelooven willen?”

„Je kan tot de arena veroordeeld worden of naar de gewelven gaan, om door de geleerden voor onderzoekingswerk gebruikt te worden.”

„En wat zullen ze daar met mij doen?”

„Dat weet niemand behalve de Mahars en degenen, die met haar naar de gewelven gaan, maar daar die laatsten nooit terugkeeren, hebben zij heel weinig aan hun kennis. Men zegt, dat de geleerden hun slachtoffer open snijden, terwijl zij nog leven, en daardoor veel nuttige dingen te weten komen. Maar ik kan mij niet voorstellen, dat het nuttig zou blijken voor degenen, die opengesneden worden; doch dit is allemaal maar gissing. De kans is heel groot, dat je er heel gauw meer van weten zult dan ik.” En hij grinnikte, terwijl hij het zeide. De Sagoths hebben een sterk ontwikkeld gevoel voor humor.

„En stel, dat het de arena is,” vroeg ik verder, „wat dan?”

„Je hebt, toen je ontvluchtte, toch gezien hoe die twee slaven aangevallen werden door den tarag en den thag?”

„Ja.”

„Jouw einde in de arena zou hetzelfde zijn als dat, hetwelk voor hen bedoeld was,” zeide hij, „ofschoon natuurlijk misschien een ander soort dieren gebruikt zou worden.”

„Dus in beide gevallen een zekere dood?” vroeg ik.

„Wat er wordt van degenen, die met de geleerden

naar beneden gaan, weet ik niet,” antwoordde hij, „maar zij, die naar de arena gaan, kunnen er levend uit komen en op die wijze hun vrijheid terugkrijgen, zoals bijvoorbeeld de twee, die je gezien hebt.”

„Hebben zij hun vrijheid teruggekregen. En hoe?”

„Het is de gewoonte der Mahars hen in vrijheid te stellen, die levend in de arena blijven, nadat de dieren weggegaan of gedood zijn. Zoo is het gebeurd, dat verscheidene flinke krijgers uit heel ver verwijderde landen, die wij op onze slavenraids gevangen genomen hadden, gevochten hebben met de dieren, die op hun losgelaten werden en ze doodden, waardoor zij hun vrijheid terugkregen. In het geval, waarvan gij getuige geweest bent, doodden de dieren elkaar, maar het resultaat was hetzelfde – de man en de vrouw werden in vrijheid gesteld, kregen wapens en mochten naar hun eigen land teruggaan. Op beider linkerschouder werd een teeken gebrand – het teeken der Mahars – dat die twee voor altijd beschermen zal als slaaf gevangen genomen te worden.”

„Er is dus voor mij een geringe kans, als ik naar de arena gestuurd werd, en heelemaal geen, als de geleerden mij naar de gewelven brengen?”

„Je hebt volkomen gelijk,” antwoordde hij, „maar wensch je niet te gauw geluk, wanneer je naar de arena gestuurd wordt, want er is er nauwelijks een op de duizend, die er levend uit komt.”

Tot mijn verbazing brachten zij mij terug naar hetzelfde gebouw, waarin ik met Perry en Ghak vóór mijn ontvluchting opgesloten geweest was. Bij de ingang werd ik overgegeven aan de aldaar geposteerde wacht.

„Hij zal ongetwijfeld gauw voor de onderzoekers

geroepen worden,” zeide degene die mij teruggebracht had. „Zorg dus, dat hij klaar is.”

De bewakers, in wier macht ik thans was, voelden toen zij hoorden, dat ik uit eigen beweging naar Phutra teruggekomen was, blijkbaar, dat het veilig was mij binnen het gebouw vrijheid te laten, zooals dat vóór mijn ontvluchting de gewoonte geweest was, en dus zeiden zij, dat ik weer aan mijn oude werk moest gaan.

Mijn eerste werk was Perry op te zoeken, dien ik, zooals gewoonlijk, gebogen vond over de groote deelen, die hij feitelijk moest afstoffen en rangschikken op de planken.

Toen ik binnentrad, keek hij op en knikte hij blij tegen me, doch om dadelijk met zijn studie voort te gaan, alsof ik nooit weggeweest was. Ik was zoowel verbaasd als beleedigd door die onverschilligheid.

En te denken, dat ik den dood riskeerde door uit een gevoel van plicht en toegenegenheid naar hem terug te komen!

„Wat, Perry,” riep ik uit, „heb je geen woord voor mij na mijn lange afwezigheid?”

„Lange afwezigheid!” herhaalde hij blijkbaar verwonderd. „Wat bedoel je?”

„Ben je krankzinnig, Perry? Wil je zeggen, dat je me niet gemist hebt sinds den tijd, dat we door dien woesten thag in de arena gescheiden werden?”

„Dien tijd?” herhaalde hij. „Maar kerel, ik ben juist uit de arena terug! Je bent hier bijna even gauw als ik. Was je veel later geweest, dan zou ik me inderdaad ongerust gemaakt hebben, maar nu had ik je, zoodra ik klaar was met de vertaling van deze buiten-

gewoon interessante passage, willen vragen hoe je het dier ontsnapt ben.”

„Perry, je *bent* krankzinnig,” riep ik uit. „De hemel alleen weet hoe lang ik weg geweest ben. Ik ben in andere landen geweest, heb nieuwe rassen en Pellucidar ontdekt, de Mahars gezien in haar verborgen tempel, ben haar en een groot labyrinthodon nauwelijks ontsnapt. Ik moet maanden weg geweest zijn, Perry, en nu kijk je nauwelijks op van je werk, nu ik terugkom, en beweert je, dat wij maar een oogenblik gescheiden geweest zijn. Is dat een manier, om een vriend te behandelen? Ik begrijp niets van je, Perry, en als ik een oogenblik had kunnen denken, dat je niet meer om mij gaf, zou ik niet teruggekomen zijn, om de kans te lopen ter wille van jou door de Mahars gedood te worden.”

De oude man keek mij lang aan vóór hij sprak. Er was een verbaasde uitdrukking op zijn gerimpeld gezicht en een bedroefde blik in zijn oogen.

„David, mijn jongen,” zeide hij, „hoe heb je een oogenblik aan mijn liefde voor jou kunnen twijfelen? Er is iets vreemds hier, dat ik niet begrijpen kan. Ik weet, dat ik niet krankzinnig ben, en ik weet even zeker, dat jij het niet bent; maar hoe ter wereld moeten we de vreemde hallucinaties verklaren, die ons beiden schijnen te kwellen wat betreft het verlopen van den tijd sedert we elkaar het laatst gezien hebben. Jij bent er zeker van, dat er maanden verstreken zijn, terwijl het mij even zeker toeschijnt, dat ik nog geen uur geleden naast je in het amphitheater zat. Is het mogelijk, dat we beiden gelijk hebben en tezelfder tijd ongelijk? Zeg mij eerst wat tijd is, en dan kan ik dit probleem misschien oplossen. Begrijp je wat ik bedoel?”

„Zeker,” antwoordde ik.

„Ja,” ging de oude man voort, „we hebben allebei gelijk. Voor mij, gebogen over mijn boeken hier, is er geen tijd verstreken. Ik heb weinig of niets gedaan om mijn energie te verspillen, en daarom noch aan voedsel noch aan slaap behoefte gevoeld. Jij daarentegen hebt gezworven en gevochten en kracht verbruikt, die door rust en voedsel teruggegeven moest worden, en dus meet jij, daar je, sinds je me het laatst gezien hebt, verscheidene malen hebt gerust en geslapen, het verloop van tijd daarnaar af. Inderdaad kom ik tot de overtuiging, David, dat er niet zoo iets als tijd bestaat – en zeker kan er geen tijd zijn hier in Pellucidar, waar er geen middel is om tijd te meten. De Mahars zelfs houden zich niet op met tijd. Ik vind hier in al haar letterkundige werken slechts den tegenwoordigen tijd. Er schijnt voor haar geen verleden of toekomst te bestaan. Natuurlijk is het voor onze buitenwereldsche geesten moeilijk zoo'n toestand te begrijpen, maar onze jongste ervaringen schijnen het bestaan ervan aan te toonen.”

Het was een te zwaar onderwerp voor mij en ik zeide hem dat, maar Perry scheen niets prettiger te vinden dan daarover te peinzen en nadat hij met belangstelling geluisterd had naar mijn verhaal over de avonturen, die ik doorgemaakt had, kwam hij nogmaals op het onderwerp terug, waarover hij welsprekend uitweidde, toen hij gestoord werd door het binnenkomen van een Sagoth.

„Mee!” beval deze mij. „De onderzoekers willen met je spreken.”

„Vaarwel, Perry!” zeide ik, terwijl ik den ouden man de hand drukte. „Er mag dan niets zijn dan het

tegenwoordige en niet zoo iets als tijd, maar ik voel, dat ik op het punt sta een tocht te maken naar het hiernamaals, waarvan ik nooit terugkomen zal. Je moet me beloven, dat, mochten jij en Ghak erin slagen te ontkomen, jullie Dian, de Schoone, zult zoeken en haar zeggen, dat ik met mijn laatste woorden haar vergiffenis gevraagd heb voor de onopzettelijke belediging, die ik haar heb aangedaan, en dat het mijn eenige wensch was lang genoeg gespaard te blijven om het onrecht goed te maken.”

Tranen kwamen in Perry's oogen.

„Ik kan niet gelooven, dat je niet terug zult komen, David,” zeide hij. „Het zou vreeselijk zijn te moeten denken, dat ik mijn verdere leven zonder jou tusschen deze afschuwelijke en afstootelijke wezens moet leiden. Als jij van mij weggenomen wordt, zal ik nooit ontvluchten, want ik voel, dat ik het hier even goed heb als ik het elders in deze begraven wereld hebben zou. Vaarwel, mijn jongen, vaarwel!” En dan verstikten tranen zijn stem. Terwijl hij zijn gezicht met zijn handen bedekte, greep de Sagoth mij ruw bij mijn schouder en joeg mij uit het vertrek.

HOOFDSTUK XI.

VIER DOODE MAHARS.

Een oogenblik later stond ik voor een dozijn Mahars – de officieele rechters van instructie van Phutra. Door een Sagoth-tolk vroegen zij me vele dingen. Ik beantwoordde die alle naar waarheid. Zij schenen speciaal belang te stellen in mijn verhaal over de buitenwereld en het vreemde voertuig, dat Perry en mij naar Pellucidar gebracht had. Ik dacht, dat ik hen overtuigd had, en nadat zij een tijd lang zwijgend mijn uiteenzetting overpeinsd hadden, verwachtte ik, dat ik weer naar mijn kamer gestuurd worden zou.

Gedurende die schijnbare stilte beraadslaagden zij door middel van de vreemde, ongesproken taal over de merites van mijn verhaal. Eindelijk deelde de voorzitter der rechtbank het resultaat van haar overleg aan den commandant der wacht mede.

„Ga mee,” zeide hij tegen mij, „je bent veroordeeld tot de onderzoekingsgewelven, omdat je het gewaagd hebt het verstand der machtigen te beledigen door het belachelijke verhaal, dat je geprobeerd hebt haar wijs te maken.”

„Wil je daarmee zeggen, dat ze me niet gelooven?” vroeg ik heel verbaasd.

„Je gelooven!” lachte hij. „Wou je zeggen, dat je verwachtte, dat iemand zoo’n leugen geloofde?”

Het was hopeloos en dus liep ik zwijgend naast mijn bewaker door donkere gangen naar mijn vreeselijk lot. Op een laag niveau kwamen we bij een aantal verlichte kamers, waarin we vele Mahars met verschillende dingen bezig zagen. Naar een van die kamers bracht mijn bewaker mij en voordat hij wegging, werd ik aan een zijmuur geketend. Andere menselijke wezens waren op dergelijke wijze geketend. Op een lange tafel lag, juist toen ik binnengebracht werd, een slachtoffer. Verscheidene Mahars stonden om het arme wezen en hielden hem naar beneden, zoodat hij zich niet bewegen kon. Een andere, die met haar drieteenigen voorpoot een scherp mes greep, legde de borst en de buik van het slachtoffer open. Geen verdoovend middel was toegediend en het gegil van den gemartelden man was vreeselijk om aan te hooren. Dit inderdaad was vivisectie met een wraak. Het koude zweet brak mij uit, toen ik besepte, dat het weldra mijn beurt zijn zou. En te denken, dat, daar er niet zoo iets was als tijd, ik mij makkelijk zou kunnen verbeelden, dat mijn lijden maanden duurde vóór de dood mij ten slotte bevrijdde!

De Mahars hadden niet de minste notitie van mij genomen, toen ik binnengebracht werd. Zoo geheel gingen zij in haar werk op, dat ik er zeker van was, dat zij niet eens wisten, dat de Sagoths met mij binnengekomen waren. De deur was dichtbij. Kon ik die maar bereiken! Doch die zware ketenen beletten het. Ik keek rond naar een manier, om van mijn boeien te ontkomen. Op den grond lag tusschen mij en de Mahars een klein chirurgisch instrument, dat een

harer had moeten laten vallen. Het zag eruit als een knoophaak, maar was veel kleiner en had een scherpe punt. In mijn jeugd had ik honderdmaal sloten met een knoophaak open gestoken. Kon ik maar bij dat gepolijste stukje staal komen, dan had ik nog een kans om te ontsnappen.

Tot het einde van de ketting kruipend, zag ik, dat, door mijn eene hand zoo ver mogelijk uit te steken, mijn vingers nog een inch van het instrument af bleven. Het was tantaliseerend!

Ten slotte keerde ik mij om en stak mijn eenen voet naar het voorwerp uit. Mijn hart klopte in mijn keel! Ik kon het ding juist aanraken! Maar stel, dat ik het bij mijn poging het naar mij toe te trekken, ongelukkig nog verder wegschuiven zou, zoodat het totaal buiten mijn bereik kwam! Het koude zweet brak mij uit alle poriën. Langzaam en voorzichtig probeerde ik het. Mijn teenen kwamen neer op het koude metaal. Langzaam aan schoof ik het naar mij toe, tot ik voelde, dat het binnen het bereik van mijn hand was; een oogenblik later had ik mij omgekeerd en het kostbare ding opgeraapt.

Vlijtig ging ik nu aan het werk op het Mahar-slot, dat mijn ketting sloot. Het was jammerlijk eenvoudig. Een kind zou het hebben kunnen opensteken en even later was ik vrij. De Mahars waren blijkbaar aan het einde van haar werk op de snijtafel. Een had zich er reeds van verwijderd en bekeek andere slachtoffers met de duidelijke bedoeling het volgende te kiezen.

Die aan de tafel hadden haar rug naar mij toe. Zonder dat gedrocht, dat naar ons toe kwam, zou ik dat oogenblik hebben kunnen ontvluchten. Lang-

zaam naderde het mij, toen zijn aandacht getrokken werd door een zwaren slaaf, die enkele meters rechts van mij aan den muur geketend was. Bij hem bleef het reptiel staan en begon den armen kerel goed op te nemen. Terwijl het dat deed, keerde het even zijn rug naar mij toe en in dat oogenblik deed ik twee groote sprongen, die mij uit de kamer in de gang brachten, welke ik zoo hard als ik kon uitliep.

Waar ik was of waarheen ik ging, wist ik niet. Het eenige, waar ik aan dacht, was mij zoo ver mogelijk van die afschuwelijke martelkamer te verwijderen.

Maar toen ik even later begreep, dat het gevaar, om door hard te loopen in een nieuwe kritieke positie te komen, niet denkbeeldig was, ging ik wat langzamer en voorzichtiger loopen. Na korten tijd kwam ik in een gang, die mij op de een of andere mysterieuse wijze niet onbekend was, en toen ik een blik wierp in een kamer, welke in die gang uitkwam, zag ik drie Mahars op een bed van huiden in een diepe sluimering verzonken. Ik had het kunnen uitschreeuwen van vreugde en opluchting. Het was dezelfde gang en het waren dezelfde Mahars, die ik bij onze vlucht uit Phutra zulk een belangrijke rol had willen laten spelen. De Voorzienigheid was mij inderdaad goedgezind geweest, want de reptielen sliepen nog.

Het groote gevaar, dat er nu nog voor mij was, bestond in het teruggaan naar de bovenverdiepingen, om Perry en Ghak te zoeken, maar er bleef mij niets anders over; dus spoedde ik mij naar boven. Toen ik in de drukkere gedeelten van het gebouw kwam, vond ik in een hoek een grooten stapel huiden; deze laadde ik op mijn hoofd en droeg ze zoo, dat de uiteinden en de hoeken over mijn schouders vielen en

mijn gezicht geheel bedekten. Aldus vermomd, vond ik Perry en Ghak samen in de kamer, waarin wij altijd aten en sliepen.

Beiden waren blij mij te zien, dat spreekt van zelf, ofschoon zij natuurlijk niets wisten van het lot, waartoe mijn rechters mij veroordeeld hadden. We besloten onmiddellijk een poging tot ontvluchting te wagen, daar ik natuurlijk niet verwachten mocht lang voor de Sagoths verborgen te blijven en ook niet voortdurend dat pak huiden op mijn hoofd kon blijven dragen zonder achterdocht te verwekken. Toch scheen het waarschijnlijk, dat het mij nogmaals veilig door de drukke gangen en kamers van de bovenverdieping brengen zou, en dus ging ik met Perry en Ghak op weg, hoewel de stank der slecht gelooiden huiden mij bijna stikken deed.

Met elkaar gingen we naar de eerste reeks gangen onder de hoofdverdieping van het gebouw en daar bleven Perry en Ghak staan, om op mij te wachten.

De gebouwen zijn uitgehouwen uit de harde kalksteenformatie. Er is niets merkwaardigs aan de architectuur ervan. De kamers zijn òf rechthoekig òf rond òf ovaal. De gangen, die ze onderling verbinden, zijn smal en niet altijd recht. De kamers worden verlicht door verspreid zonlicht, dat weerkaatst wordt door kokers als die, waardoor de straten verlicht worden. Hoe lager de reeksen kamers, des te donkerder. De meeste gangen zijn heelemaal onverlicht. De Mahars kunnen in het halfdonker heel goed zien.

Naar de hoofdverdieping kwamen we veel Mahars, Sagoths en slaven tegen; maar er werd niet de minste notitie van ons genomen, daar wij een deel van het

huiselijk leven van het gebouw geworden waren. Er was slechts één enkele ingang, die naar buiten leidde, en deze werd goed bewaakt door de Sagoths – het was de eenige, dien wij niet passeeren mochten. Het is waar, dat men niet veronderstelt, dat wij de lager gelegen gangen en kamers betraden dan bij speciale gelegenheden, wanneer we opdracht daartoe hadden; doch daar wij beschouwd werden als wezens van een lagere orde zonder verstand, was er geen reden om bang te zijn, dat wij daardoor kwaad zouden kunnen aanrichten, zoodat wij geen moeite hadden om in de gang te komen, die naar beneden leidde.

Gewikkeld in een huid, droeg ik drie zwaarden en de twee bogen en de pijlen, die Perry en ik gemaakt hadden. Daar vele slaven in huiden gewikkelde lasten droegen, trok de mijne geen aandacht. Waar ik Perry en Ghak alleen liet, waren geen andere wezens te zien, waarom ik één zwaard uit het pak nam en de overige wapens aan de hoede van Perry overliet; dan ging ik alleen naar de lagere verdiepingen.

Toen ik bij het vertrek gekomen was, waarin de drie Mahars sliepen, ging ik op mijn teenen naar binnen, daar ik heelemaal vergat, dat de reptielen niet hooren konden. Met een vluggen stoot door het hart stelde ik de eerste buiten gevecht, maar mijn tweede stoot was niet zoo gelukkig, zoodat, vóór ik het volgende van mijn slachtoffers kon dooden, het zich tegen het derde geslingerd had, dat vlug opsprong en met wijd geopende kaken tegenover mij ging staan. Maar vechten is geen lievelingsbezigheid van het ras der Mahars en toen het reptiel zag, dat ik reeds twee van haar makkers gedood had en dat mijn zwaard rood was van haar bloed, sprong het weg,

om mij te ontvluchten. Maar ik was haar te vlug af en half springend, half vliegend vluchtte zij een andere gang in, terwijl ik haar dicht op de hielen was.

Haar ontvluchting beteekende de totale mislukking van ons plan en naar alle waarschijnlijkheid mijn onmiddellijken dood. Deze gedachte gaf vleugels aan mijn voeten; maar zelfs zoo kon ik nauwelijks op gelijken afstand van het gedrocht blijven.

Plotseling liep het een appartement rechts van de gang in en toen ik dat een oogenblik later binnenstormde, stond ik tegenover twee Mahars. Degene, die erin geweest was, toen wij binnenkwamen, was bezig geweest met een aantal metalen schalen, waarin poeders en vloeistoffen gedaan waren, te oordeelen naar de rij flesschen, welke op de bank stonden, waaraan het dier gewerkt had. Onmiddellijk begreep ik, waar ik terecht gekomen was. Het was de kamer, voor het vinden waarvan Perry mij duidelijke aanwijzingen gegeven had. Het was de geheime kamer, waarin het Groote Geheim van het ras der Mahars verborgen was. En op de bank, naast de flesschen, lag het in perkament gebonden boek, dat ik had moeten zoeken, na de drie Mahars gedood te hebben.

Er was geen andere uitgang uit het vertrek dan de drempel, waarop ik nu tegenover de twee gedrochtelijke reptielen stond. Ik wist, dat zij, in het nauw gebracht, zouden vechten als duivels en dat zij goed toegerust waren om te vechten, als er gevochten moest worden. Samen wierpen zij zich op mij en hoewel ik er een onmiddellijk een stoot door haar hart gaf, sloot de andere haar kaken om mijn rechterarm boven den elboog en begon dan met haar scherpe klauwen om mijn lichaam te wroeten, blijkbaar met de bedoeling

mijn ingewanden uit mijn rug te rukken. Ik zag, in, dat het nutteloos was te hopen, dat ik mijn arm zou kunnen bevrijden uit dien machtigen, schroefachtigen greep, die mijn arm van mijn lichaam scheen te scheiden. Ik voelde een intense pijn, doch deze diende slechts om mij aan te sporen tot grooter krachtsinspanning ten einde mijn tegenstander te overwinnen.

Een heftige strijd ontbrandde, waarin ik er ten slotte in slaagde mijn zwaard door het afzichtelijke lichaam van mijn vijandin te jagen.

Stil, zooals zij gevochten had, stierf zij, en hoewel zwak door pijn en bloedverlies stapte ik met een gevoel van triomphantelijken trots over haar krampachtig verstijvend lichaam om het grootste en machtigste geheim van een wereld weg te nemen. Eén enkele blik verzekerde mij, dat het datgene was, dat Perry mij beschreven had.

En toen ik het nam, dacht ik er toen aan wat het voor het menschelijk ras van Pellucidar beteekende – flitste toen door mijn brein de gedachte, dat talloze nog ongeboren geslachten van mijn soort reden zouden hebben om mij te aanbidden om wat ik voor hen gedaan had? Dacht ik daaraan? Neen! Ik dacht aan een mooi ovaal gelaat, starend uit heldere oogen door een golvende massa gitzwart haar. Ik dacht aan roode, roode lippen, door God gemaakt om ze te kussen. En plotseling, zonder eenige reden, besepte ik, daar alleen staande in de geheime kamer der Mahars van Pellucidar, dat ik Dian, de Schoone, liefhad.

HOOFDSTUK XII.

VERVOLGING.

Een oogenblik stond ik daar aan haar te denken en dan stak ik met een zucht het boek in de riem, die mijn lendendoek ophield, en keerde ik mij om, om het vertrek te verlaten. Aan het einde der gang, die van de lagere kamers naar boven leidt, floot ik, zooals afgesproken was, om Perry en Ghak te melden, dat ik geslaagd was. Een oogenblik later stonden zij naast mij en tot mijn verbazing zag ik, dat Hooja, de Sluwe, bij hen was.

„Hij heeft zich bij ons gevoegd,” legde Perry uit, „en wilde zich niet laten afwijzen. De kerel is een vos. Hij ruikt ontvluchting en liever dan ons in onze kans gedwarsboomd te zien, heb ik hem gezegd, dat ik hem bij je zou brengen, om jou te laten beslissen of hij met ons mede mag gaan.”

Ik had geen sympathie voor en geen vertrouwen in Hooja. Ik wist zeker, dat hij ons verraden zou, als hij daar voordeel bij had; maar ik zag geen anderen uitweg en het feit; dat ik vier in plaats van drie Mahars gedood had, maakte het mogelijk den kerel in ons ontvluchttingsplan op te nemen.

„Heel goed,” zeide ik, „je kan met ons meegaan,

Hooja, maar bij het eerste teken van verraad zal ik je met mijn zwaard doorsteken. Begrepen?

Hij zeide van ja.

Even later hadden we de huiden der vier Mahars gestroopt en waren wij er zoo goed in geslaagd daarin te kruipen, dat we een schitterende kans schenen te hebben, om ongemerkt uit Phutra te komen. Het gelukte ons onze koppen recht op te houden door onze zwaarden door de nekken te steken, en op diezelfde manier konden wij die op een natuurlijke manier bewegen. De meeste moeite hadden we met de zwempooten, maar ook dat probleem werd ten slotte opgelost, zoodat we, toen we ons bewogen, zulks heel natuurlijk deden. Kleine gaatjes, geprikt in de zakachtige strotten, waarin onze hoofden staken, stelden ons in staat goed genoeg te zien waar wij liepen.

Zoo gingen we naar de hoofdverdieping van het gebouw. Ghak opende de vreemde stoet, dan kwam Perry, gevolgd door Hooja, terwijl ik de achterhoede vormde, nadat ik Hooja gewaarschuwd had, dat ik mijn zwaard zoo hield, dat ik het door den kop van mijn vermomming in zijn ingewanden steken kon, als hij eenig teken van aarzeling gaf.

Toen het leven van zich voortspoedende voeten mij zeide, dat we de drukke gangen van de hoofdverdieping betraden, klopte mijn hart in mijn keel. Ik schaam me volstrekt niet te bekennen, dat ik bang was – nooit vroeger in mijn leven, en ook later niet, heb ik zoo'n ziels-angst uitgestaan, als zich toen van mij meester maakte. Als het mogelijk is bloed te zweeten, zweette ik het toen.

Langzaam, volgens de den Mahars eigen gewoonte om zich voort te bewegen, wanneer zij haar vleugels niet

gebruiken, slopen we door drommen slaven, Sagoths en Mahars. Na wat een eeuwigheid scheen kwamen we bij de buitendeur, die toegang geeft naar de hoofdstraat van Phutra. Vele Sagoths slenterden bij de opening. Zij keken naar Ghak, toen hij tusschen hen door waggelde. Dan kwam Perry en na hem Hooja. Thans was het mijn beurt en toen besepte ik tot mijn grooten schrik, dat het warme bloed uit mijn gewonden arm door den dooden poot van de Maharhuid druppelde en zijn verraderlijk spoor achterliet op het trottoir, want ik zag, dat een Sagoth er de aandacht van een zijner kameraden op vestigde.

De bewaker stapte voor mij, wees op mijn bloedenden voet en sprak tegen mij in de teekentaal, welke die twee rassen gebruiken om met elkaar te praten. Zelfs al had ik geweten wat hij zeide, dan nog zou ik met het doode ding, dat mij bedekte, niet hebben kunnen antwoorden. Eens had ik een groote Mahar een brutalen Sagoth met een blik zien verstijven. Het scheen mijn eenige hoop en dus probeerde ik het. Terwijl ik bleef staan, bewoog ik mijn zwaard zoo, dat het den dooden kop den schijn deed aannemen alsof het onderzoekende blikken op den gorilla-man wierp. Langen tijd stond ik volkomen roerloos den man met de roode oogen aan te kijken. Dan liet ik den kop zakken en liep langzaam verder. Een oogenblik verkeerde alles in het onzekere, maar de bewaker ging ter zijde en ik liep de straat in.

Verder liepen we de breede straat op, maar we waren nu veilig ondanks het groote aantal vijanden, die ons van alle kanten omgaven. Gelukkigerwijze begaven zich vele Mahars naar het ondiepe meer, dat ruim een mijl van de stad ligt.

Weldra waren we nu op de vlakte. Gedurende eenigen tijd bleef Ghak bij den stroom, die naar het meer ging, maar eindelijk hield hij bij het einde van een kleine geul halt en daar bleven we tot allen voorbij en wij alleen waren. Dan, nog steeds in onze vermomming, verwijderden we ons van Phutra.

De hitte der verticale zonnestralen maakte onze verschrikkelijke gevangenissen bijna ondragelijk, zoodat we tenslotte, toen we een lage waterscheiding overgetrokken en in een beschermend bosch gekomen waren, de Maharhuiden, die ons tot zoover in veiligheid gebracht hadden, uittrokken.

Ik zal u niet vermoeien met de bijzonderheden van die vlucht. Hoe we hard voortliepen tot we erbij neervielen. Hoe we aangevallen werden door vreemde en vreeselijke dieren. Hoe we nauwelijks ontkwamen aan de wreede muilen van leeuwen en tijgers, waarbij de grootste katachtige dieren der buitenwereld, wat grootte betreft, in het niet verzinken.

Verder en verder spoedden we ons, onze eenige gedachte was den afstand tusschen ons zelf en Phutra zoo groot mogelijk te maken. Ghak bracht ons naar zijn eigen land – het land der Sari's. Van achtervolging merkten we niets en toch wisten we zeker, dat ergens achter ons meedoogenlooze Sagoths ons nazetten. Ghak zeide, dat zij het nooit opgaven hun buit te achtervolgen, tot zij die gevangen genomen hadden of zelf door een hoogere macht op de vlucht gejaagd werden.

Onze eenige hoop, zeide hij, lag in het bereiken van zijn stam, die sterk genoeg was om in zijn bergen ieder aantal Sagoths te verslaan.

En eindelijk, na wat maanden schenen en, zooals

ik nu beseft, jaren geweest kunnen zijn, kwamen we in het gezicht van de donkerbruine steilte, die de heuvels van Sari beschermt. Op hetzelfde oogenblik zeide Hooja, die even veel achter als voor zich uitkeek, dat hij ver achter ons een groote menigte mannen zag. Dat was de lang verwachte achtervolging.

Ik vroeg Ghak of we vlug genoeg in Sari konden zijn om hun te ontkomen.

„Dat kunnen we,” antwoordde hij, „maar je zal zien, dat de Sagoths een ongelooflijke snelheid kunnen ontwikkelen en daar zij bijna niet te vermoeien zijn, zijn ze ongetwijfeld frisscher dan wij. Dus –” hij hield op en keek naar Perry.

Ik wist wat hij bedoelde. De oude man was bijna uitgeput. Gedurende het grootste gedeelte van onze vlucht hadden òf Ghak òf ik hem onder het loopen half gesteund. Met zulk een handicap zouden minder snelle vervolgers dan de Sagoths ons makkelijk kunnen inhalen vóór wij de geaccidenteerde hoogten, die voor ons lagen, beklimmen konden.

„Jij en Hooja gaan vooruit,” zeide ik. „Perry en ik zullen, als we kunnen, volgen. We kunnen ons niet zoo snel voortbewegen als jullie twee en er is geen enkele reden, waarom wij allen het leven moeten verliezen. Het kan niet anders – we hebben eenvoudig de feiten onder het oog te zien.”

„Ik laat een vriend niet in den steek,” luidde Ghak’s eenvoudig antwoord. Ik had niet geweten, dat deze groote, behaarde, primitieve man een dergelijken adel van karakter in zich had. Ik had altijd sympathie voor hem gehad, maar nu voegde zich bij die sympathie eerbied. Ja, en liefde.

Maar toch drong ik er bij hem op aan vooruit

te gaan, daar hij, als hij bij zijn volk komen kon, misschien in staat zou zijn een voldoende aantal krijgers terug te brengen, om de Sagoths weg te jagen en Perry en mij te redden.

Neen, hij wilde ons niet verlaten, daar viel niets aan te veranderen, maar hij offerde het denkbeeld, dat Hooja vooruit zou kunnen gaan, om den Sari's te melden in welk gevaar hun koning verkeerde. We behoeften Hooja niet tweemaal te vragen vooruit te gaan – het denkbeeld alleen was voldoende om hem naar de heuvels te doen springen, die we inmiddels bereikt hadden.

Perry beseftte, dat hij Ghak's leven en het mijne in gevaar bracht, en de oude man smeekte ons letterlijk zonder hem verder te gaan, ofschoon ik wist, dat hij rilde van angst bij de gedachte in de handen der Sagoths te vallen. Ghak loste ten slotte het probleem op door Perry in zijn sterke armen te nemen en hem te dragen. Hoewel dit feit Ghaks snelheid verminderde, kon hij op die wijze toch vlugger vooruitkomen dan wanneer hij den ouden man steunde.

HOOFDSTUK XIII.

DE SLUWE.

De Sagoths wonnen vlug terrein op ons, want toen zij ons eenmaal in het oog gekregen hadden, hadden zij hun snelheid vergroot. Verder en verder klauterden we den smallen cañon op, dien Ghak uitgekozen had, om op de hoogten van Sari te komen. Aan beide kanten rezen steile klippen van gedeeltelijk gekleurde rotssteen op, terwijl onder onze voeten een dik berggras een zacht en geruischloos tapijt vormde. Sinds we den cañon betreden hadden, hadden we niets van onze vervolgers gezien en ik begon te hopen, dat zij ons spoor verloren hadden en dat we de thans naderbij komende klippen tijdig genoeg bereiken zouden, om die, vóór we ingehaald werden, te beklimmen.

Voor ons zagen noch hoorden wij eenig teeken, dat het succes van Hooja's missie verried. Thans moest hij de voorposten der Sari's bereikt hebben en moesten wij tenminste de woeste kreten der stamgenooten hooren, terwijl zij te wapen liepen om aan het bevel van hun koning, hem te hulp te komen, te gehoorzamen. Het volgende oogenblik moesten de sombere klippen voor ons zwart zijn van primitieve krijgers.

Maar niets van dat alles gebeurde – inderdaad had de Sluwe ons verraden. Op het oogenblik, dat wij verwachtten Sarische krijgers ons te hulp zien snellen, sloop de verrader om het dichtstbijzijnde Sarische dorp heen, zoodat hij van den anderen kant zou kunnen komen, wanneer het te laat was ons te redden, en beweren kon, dat hij in de bergen verdwaald geraakt was.

Hooja koesterde nog wrok tegen mij ten gevolge van den slag, dien ik hem, om Dian te beschermen, gegeven had, en zijn boosaardige geest zag er niet tegen op ons allen op te offeren, als hij zich daardoor op mij wreken kon.

Toen we dichter bij de klippen kwamen en er geen spoor van te hulp komende Sari's te zien was, werd Ghak zoowel boos als ongerust, en toen weldra daarna het lawaai van een snel naderende achtervolging tot ons doordrong, riep hij mij over zijn schouder toe, dat wij verloren waren.

Een achterwaartsche blik deed mij den eersten der Sagoths aan het andere einde van een groot recht stuk cañon zien, dat wij juist door waren, en dan deed een plotselinge bocht mij het leelijke wezen uit het oog verliezen; maar het luide gehuil van triomphantelijke woede, dat achter ons oprees, was een duidelijk bewijs, dat de gorilla-man ons gezien had.

Weer draaide de cañon scherp naar links; maar naar rechts liep een tweede tak met een kleinere afwijking van de algemeene richting, zoodat deze meer de hoofdcañon scheen dan de linksche tak. De Sagoths waren nu niet meer dan tweehonderd vijftig yards achter ons en ik zag in, dat het voor ons hopeloos was, om te verwachten anders dan door een list

te kunnen ontsnappen. Er was een geringe kans Ghak en Perry te redden en toen ik bij de vertakking van den cañon kwam, greep ik die kans aan.

Daar staan blijvend, wachtte ik tot de voorste Sagoth in het zicht kwam. Ghak en Perry waren om een bocht in den linkercañon verdwenen en toen de woeste kreet van den Sagoth mij verried, dat hij mij gezien had, keerde ik mij om en vluchtte den rechtertak in. Mijn list slaagde en de geheele bende menschenjagers vloog mij na in den eenen cañon, terwijl Ghak Perry den anderen in droeg.

Hardloopen was nooit mijn fort geweest en thans, nu mijn leven zelf afhing van mijn vlugheid, kan ik niet zeggen, dat ik harder liep dan vroeger.

De Sagoths wonnen vlug terrein op mij. Een vooral, nog sneller dan de anderen, was gevaarlijk dicht bij. De cañon was een rotsachtige spleet geworden, die met een steilen hoek ruw oprees naar wat een pas tusschen twee vooruitspringende klippen scheen te zijn. Wat aan gene zijde daarvan lag, kon ik zelfs niet gissen – mogelijk een steile daling van honderden voeten in het corresponderend dal aan de andere zijde. Zou het mogelijk zijn, dat ik in een *cul-de-sac* terecht gekomen was?

Daar ik besepte, dat ik den top van den cañon niet voor de Sagoths zou kunnen bereiken, had ik besloten alles te wagen in een poging hen voor het oogenblik tegen te houden en met dat doel had ik mijn ruw gemaakte boog losgemaakt en een pijl genomen uit den van huiden vervaardigden koker, die achter mijn schouder hing. Terwijl ik de schacht met mijn rechterhand vastmaakte, bleef ik staan en keerde mij tegen den gorilla-man.

In mijn geboortewereld had ik nooit een pijl afgeschoten, maar sinds onze vlucht uit Phutra had ik in het onderhoud van ons allen voorzien door met mijn pijlen op klein wild te schieten, waardoor ik nu vrij goed schieten kon. Op onze vlucht uit Phutra had ik van een darm van een grooten tijger, dien Ghak en ik met pijlen, speer en zwaard hadden afgemaakt, een nieuwe pees gemaakt. Het harde hout der boog was buitengewoon taai en dat, gevoegd bij de kracht en de elasticiteit van mijn nieuwe pees, gaf mij een groot vertrouwen in mijn wapen.

Nooit had ik meer behoefte gehad aan stalen zenuwen dan op dat oogenblik – en nooit had ik mijn zenuwen en spieren beter onder bedwang. Ik mikte zoo zorgvuldig en kalm als had ik een schietschijf voor mij. De Sagoth had nooit pijl en boog gezien, maar plotseling moest het tot zijn begrip doorgedrongen zijn, dat het ding, dat ik op hem gericht hield, een soort vernielingswerktuig was, want ook hij bleef staan en slingerde tegelijkertijd zijn bijl voor een worp. Het is een der vele methoden, waarop zij dit wapen gebruiken, en de juistheid, waarmede zij zelfs onder de ongunstigste omstandigheden treffen, grenst bijna aan het wonderbaarlijke.

Mijn pijl was op de volle lengte teruggetrokken – mijn oog had haar scherpe punt op de linkerborst van mijn tegenstander gericht; en dan liet hij zijn bijl los en ik mijn pijl. Op het oogenblik, dat onze werptuigen wegvlogen, sprong ik terzijde, maar de Sagoth naar voren, om thans den aanval met zijn speer voort te zetten. Ik voelde het gesuis der bijl, toen zij mijn hoofd millimeterde, en op hetzelfde oogenblik drong mijn pijl in het woeste hart van

den Sagoth, die morsdood bijna voor mijn voeten neersloeg.

Vlak achter hem – vijftig yards misschien – waren twee anderen – maar die afstand gaf mij den tijd het schild van den doode op te rapen, want het feit, dat de bijl zoo vlak langs mijn hoofd gegaan was, deed mij inzien, dat ik het dringend noodig had.

Ik deed het schild om mijn linkerarm en schoot een tweede pijl af, die een tweeden Sagoth deed neertuimelen, en toen de bijl van zijn makker naar mij toe vloog, ving ik die op mijn schild op en legde ik een derde pijl op de boog voor hem; maar hij wachtte niet om die in ontvangst te nemen. Integendeel hij keerde zich om en trok zich terug naar den hoofdtroep der gorilla-mannen.

Weer vluchtte ik verder, maar thans schenen de Sagoths er niet meer zoo op uit, de vervolging van dichtbij voort te zetten. Ongedeerd bereikte ik den top van den cañon, waar ik een steile daling van twee of driehonderd voet tot den bodem van een rotsachtigen afgrond vond; maar naar links liep een smalle rand om den schouder van de overhangende klip. Dezen rand volgde ik en bij een plotselinge bocht verbreedde het pad zich en zag ik links van mij de ingang tot een groot hol. Daarvoor zette het pad zich voort tot het bij een tweede vooruitspringend punt van den berg uit het gezicht verdween.

Hier, zoo voelde ik, kon ik een leger tarten, want slechts een vijand tegelijk kon dicht bij mij komen en hij kon niet weten, dat ik hem afwachtte vóór hij mij om de bocht in het oog kreeg. Voor mij lagen steenen, die van de rots daarboven gevallen waren. Zij waren van verschillende grootten en vormen,

maar er waren er genoeg van handige afmetingen, om ze in plaats van mijn kostbare pijlen als munitie te gebruiken. Ik stapelde een aantal steenen naast den ingang op en wachtte op de nadering der Sagoths.

Terwijl ik daar stil en gespannen stond te luisteren naar het eerste zwakke geluid, dat de nadering van mijn vijanden zou verraden, trok een licht gedruis van uit de zwarte diepten van het hol mijn aandacht. Het kon veroorzaakt zijn door het bewegen van het groote lichaam van een reusachtig dier, dat van den rotsgrond van zijn leger opstond. Bijna op hetzelfde oogenblik dacht ik, dat ik het schuifelen hoorde van huden sandalen op het pad aan gene zijde van de bocht. De volgende seconden was mijn aandacht zeer verdeeld.

En dan zag ik van uit de inktachtige zwartheid rechts van mij twee vlamme oogen in de mijne staren. Zij waren op een niveau, dat meer dan twee voet boven mijn hoofd lag. Het is waar, dat het beest op een verhevenheid in het hol zitten kon of op zijn achterpooten stond; maar ik had genoeg van de monsters van Pellucidar gezien, om te weten, dat ik misschien tegenover een nieuwen en vreeselijken Titan staan kon, welks afmetingen en woestheid die van alle andere, welke ik vroeger gezien had, in de schaduw stelden.

Doch wat het ook was, het kwam langzaam naar den ingang van het hol en liet nu een diep, dof, onheilspellend gegrom hooren. Ik wachtte niet langer om het bezit van den rand te betwisten met het dier, dat zoo'n geluid voortbracht. Het geluid was niet hard geweest – ik betwijfel of de Sagoths het gehoord

hebben – maar ik kon er heel duidelijk uit opmaken, dat het van een gigantisch en woest beest komen moest.

Toen ik langs den rand verder liep, was ik weldra voorbij den ingang van het hol, waar ik die vreeselijke, vlamme oogen niet meer zien kon, maar een oogenblik later zag ik het demonische gezicht van een Sagoth, die zich voorzichtig aan de andere zijde van den ingang van het hol om den bocht van het pad vertoonde. Toen de kerel mij zag, sprong hij mij op den rand na en na hem kwamen zoovele makkers als zich in een rij op het pad konden bevinden. Terzelfdertijd kwam het beest uit het hol, zoodat dit en de Sagoths op den smallen rand tegenover elkander stonden.

Het dier was een reusachtige holenbeer, dat tot den schouder zeker acht voet hoog en van zijn neus tot het uiteinde van zijn staart minstens twaalf voet lang was. Toen hij de Sagoths zag, stiet hij een vreeselijk gebrul uit en viel met open bek op hen aan. Met een gil van schrik keerde de voorste gorilla-man zich om, om te vluchten, maar hij liep tegen zijn aanstormende makkers op.

De verschrikking der volgende seconden is niet te beschrijven. Toen de Sagoth, die het dichtst bij den holenbeer was, den weg tot ontvluchting versperd zag, keerde hij zich om en sprong op de ruwe rotsen driehonderd voet beneden zich, waar hij een vreeselijken dood vond. Dan grepen de reuzekaken den volgenden – een afschuwelijk lawaai van krakende beenderen – en het verminkte lijk werd over de rots geworpen. En weer viel het dier aan.

Gillende Sagoths sprongen nu dolzinnig over den

afgrond om hem te ontkomen, en het laatste wat ik van hem zag, was, dat hij de bocht omging, nog steeds het gedemoraliseerde overschot der menschenjagers vervolgend. Lang nog kon ik het vreeselijk gebrul van het dier, vermengd met het gegil en geschreeuw van zijn slachtoffers hooren, totdat eindelijk de afschuwelijke geluiden verzwakten en in de verte verdwenen.

Later hoorde ik van Ghak, die ten slotte bij zijn stamgenooten gekomen was en met een aantal krijgers teruggekeerd was, om mij te redden, dat de *ryth*, zooals het dier heet, de Sagoths vervolgd heeft, tot hij den geheelen troep gedood had. Ghak hield het natuurlijk voor uitgemaakt, dat ik ook de prooi van het monster geworden was, dat in Pellucidar de koning der dieren is.

Daar ik mij liever niet terug waagde in den cañon, waar ik de prooi van den holenbeer of de Sagoths zou kunnen worden, liep ik den rand verder af in de vaste overtuiging, dat ik door den berg om te trekken, het land der Sari uit een andere richting zou kunnen bereiken. Maar ik raakte blijkbaar verward door het draaien en kronkelen van cañons en geulen want ik kwam niet in het land der Sari, toen niet en ook nog lang daarna niet.

HOOFDSTUK XIV.

DE TUIN VAN EDEN.

Met geen hemellichaam als gids valt het niet te verwonderen, dat ik verward geraakte in den labyrinthachtigen doolhof van dezen machtigen heuvel. In werkelijkheid trok ik er geheel doorheen en kwam ik uit boven het dal van de andere zijde. Ik weet, dat ik langen tijd ronddwaalde vóórdat ik moe en hongerig bij een klein hol kwam in de helling van de kalksteenformatie, die de plaats had ingenomen van de granietformatie achter mij.

Het hol, dat mij zeer aantrok, lag halverwege de steile helling van een hooge klip. De weg daarheen was zóó, dat ik wist, dat geen buitengewoon groot dier dien veel gebruiken kon, en evenmin was het hol groot genoeg, dat het een comfortabele woonplaats aanbieden kon aan andere dan kleine zoogdieren of reptielen. Toch kroop ik met de uiterste omzichtigheid het donkere hol binnen.

Hier vond ik een vrij groote kamer, verlicht door een smalle spleet in de rots, waardoor het zonlicht in voldoende mate dringen kon, om de groote donkerte, die ik verwacht had, te verdrijven. Het hol was heelemaal leeg en ook waren er geen teekenen, dat het in

den laatsten tijd bewoond geweest was. De opening was betrekkelijk klein, zoodat ik na veel krachtsinspanning in staat was een rotsblok uit het dal beneden naar boven te sleepen, dat haar geheel bedekte.

Dan ging ik weer naar het dal terug om een armvol grassen te halen en op dien tocht had ik het geluk een *orthopi* te dooden, het miniatuurpaard van Pellucidar, een klein dier ter grootte van een fox terrier, dat in alle deelen der binnenwereld veel voorkomt. Zoo keerde ik met voedsel en een ligplaats naar mijn hol terug, waar ik na een maaltijd van rauw vleesch, waaraan ik nu heelemaal gewend geraakt was, het rotsblok voor den ingang trok en op het bed van grassen liggen ging – een naakte, primitieve holenman, even woest primitief als mijn vóórhistorische voorvaderen.

Uitgerust, maar hongerig werd ik wakker en het rotsblok op zijde schuivend, kroop ik naar de kleine rotsachtige punt, die mijn voorwaranda was. Voor mij strekte zich een klein, maar mooi dal uit, door het midden waarvan een heldere en glinsterende rivier haar weg kronkelde naar een binnensee, welker blauwe wateren juist nog even zichtbaar waren tusschen de twee bergketenen, die dit kleine paradijs omvatten. De hellingen der tegenoverliggende heuvels waren groen, want een groot bosch bedekte ze tot den voet van het rood en geel en kopergroen der hoge klippen, die hun top vormden. Het dal zelf was bekleed met een weelderig gras, terwijl hier en daar plekken met wilde bloemen schitterend afstaken tegen het overheerschende groen.

Over de oppervlakte van het dal verspreid plekten kleine groepjes palmachtige boomen – gewoonlijk

drie of vier bij elkaar. Onder deze stonden antilopen, terwijl andere in de open vlakte graasden of sierlijk naar een wadde liepen, om te drinken. Er waren verscheidene soorten van dit mooie dier. Zij hebben ongeveer de grootte van een stier, maar toch zijn zij bijzonder lenig en vlug.

Ik had besloten dit hol tot mijn hoofdkwartier te maken en daarmee als basis een systematisch onderzoek in te stellen naar het land der Sari's. Eerst at ik het overgebleven gedeelte van den orthopi, dien ik, vóór ik slapen ging, gedood had, op. Dan verborg ik het Groote Geheim in een diepe nis achter in mijn hol, rolde het rotsblok voor mijn voordeur en klauterde met boog, pijlen, zwaard en schild naar het vredige dal.

De grazende kudde bewogen zich naar één kant, toen ik erdoor kwam, waarbij de kleine orthopi's de grootste voorzichtigheid aan den dag legden en zoo ver mogelijk van mij weg galoppeerden. Alle dieren hielden met grazen op, wanneer ik dichterbij kwam, en nadat zij zich op een naar hun oordeel veiligen afstand verwijderd hadden, bleven zij met ernstige oogen en opgestoken ooren naar mij staan kijken. Eens liet een der oude mannetjes-antilopen zijn kop dreigend zakken en schreeuwde boos – ja, hij deed zelfs een paar stappen in mijn richting, zoodat ik dacht, dat hij van plan was mij aan te vallen; maar toen ik verder geloopt was, begon hij weer te grazen, alsof hij door niets gestoord was.

Bij het laagste einde van het dal kwam ik langs een aantal tapirs en over de rivier zag ik een grooten sadok, den reusachtigen, dubbelhoornigen voorvader

van den modernen rhinoceros. Bij het einde van het dal liepen aan de linkerzijde de klippen uit in de zee, zoodat het, om er omheen te komen, zooals ik dat wilde, noodzakelijk was ze over te klimmen op zoek naar een pad, waarlangs ik mijn tocht zou kunnen vervolgen. Vijftig voet van de basis kwam ik bij een vooruitstekend gedeelte, dat een natuurlijk pad over de helling der klip vormde, en dat volgde ik over de zee tot het einde der klip.

Hier boog het pad zich snel opwaarts naar den top der klippen. Terwijl ik voorzichtig naar boven klom, werd mijn aandacht plotseling getrokken door een vreemd sissend geluid en wat geleek op het geklapwiek van vleugels.

En bij den eersten blik zag ik tot mijn grooten schrik het vreeselijkste ding, zooals ik zelfs in Pellucidar niet aanschouwd had. Het was een reuzedraak, zooals die afgeschilderd wordt in de legenden en sprookjes van de aardmensen. Zijn reusachtig lichaam moet veertig voet in de lengte gemeten hebben, terwijl de vleermuisachtige vleugels, die hem midden in de lucht lieten zweven, een vlucht van ruim dertig voet hadden. Zijn gapende kaken waren gewapend met lange scherpe tanden en zijn klauwen voorzien met afschuwelijke nagels.

Het sissend geluid, dat het eerst mijn aandacht getrokken had, kwam voort uit zijn keel en scheen gericht te zijn tegen iets aan gene zijde van en onder mij, dat ik niet zien kon. Het pad, waarop ik stond, eindigde, enkele passen verder, plotseling en toen ik het einde ervan bereikt had, zag ik de oorzaak van de opwinding van het reptiel.

Eenmaal in verleden eeuwen had een aardbeving

op dat punt een afbreking gevormd, zoodat aan den anderen kant van de plek, waar ik stond, de straat een twintig voet weggezakt was. Het gevolg was, dat de voorzetting van mijn pad twintig voet beneden mij lag, waar het even plotseling eindigde als het gedeelte, waarop ik stond.

En hier, blijkbaar staande gehouden in de vlucht door die onbeklimbare afbreking stond het voorwerp, waarop het gedrocht aanviel – een jong meisje, neerhurkend op het smalle platform, haar gelaat verborgen in haar armen, als om het gezicht van den vreeselijken dood, die vlak boven haar zweefde, uit te sluiten.

De draak cirkelde lager en scheen op het punt op zijn prooi neer te schieten. Er was geen tijd te verliezen, nauwelijks een oogenblik, om daarin de mogelijke kansen, die ik tegen dat vreeselijk gewapende creatuur had, te overwegen; maar de aanblik van dat angstige meisje onder mij deed een beroep op het beste, dat in mij was, en het instinct tot bescherming van de andere sekse, dat het instinct tot zelfbehoud in den primitieven mensch bijna geëvenaard moet hebben, trok mij als een onweerstaanbare magneet naar het jonge meisje toe.

Bijna zonder te denken aan de gevolgen, sprong ik van het einde van den rand, waarop ik stond, naar het smalle pad twintig voet lager. Op hetzelfde oogenblik schoot de draak op het meisje neer, maar mijn plotselinge verschijning op het tooneel moet hem aan het schrikken gebracht hebben, want hij week naar een kant af en steeg dan weer omhoog.

Het leven, dat ik maakte, toen ik naast haar terecht kwam, gaf het jonge meisje de overtuiging, dat haar

einde gekomen was, want zij dacht, dat ik de draak was; maar toen geen wreede klauwen zich om haar sloten, sloeg zij verbaasd haar oogen op. Toen zij op mij vielen, was de uitdrukking, die erin kwam, moeilijk te beschrijven; maar haar gevoelens konden moeilijker gecompliceerder geweest zijn dan de mijne – want de groote oogen, welke in de mijne keken, waren die van Dian, de Schoone.

„Dian!” riep ik uit. „Dian! Den hemel zij dank, dat ik op tijd gekomen ben.”

„Jij?” fluisterde zij en dan verborg zij haar gezicht weer in haar handen; en ik kon niet zeggen of zij blij of boos was, dat ik gekomen was.

Nogmaals zweefde de draak op ons af en zóó vlug, dat ik geen tijd had om mijn boog los te maken. Alles, wat ik doen kon, was een rotsblok oprapen en dat naar het boosaardige gezicht van het dier te slingeren. Weer had ik goed gemikt en met een gesis van pijn en woede keerde het reptiel zich nogmaals om en zweefde naar boven.

Vlug legde ik nu een pijl op de pees, opdat ik bij den volgenden aanval gereed zou zijn, en terwijl ik dat deed, keek ik neer op het jonge meisje, zoodat ik er haar op betrapte, dat zij tersluiks een blik op mij wierp; maar onmiddellijk daarna bedekte zij haar gezicht weer met haar handen.

„Kijk naar mij, Dian,” smeekte ik. „Ben je niet blij mij te zien?”

Zij keek mij recht in mijn oogen.

„Ik haat je,” zeide zij en dan, toen ik op het punt stond haar te vragen naar mij te luisteren, wees zij over mijn schouder. „De thipdar komt,” zeide zij

en ik keerde mij weer om, om den aanval van het reptiel af te weren.

Dit was dus een thipdar. Ik had het kunnen weten. De wreede vervolger der Mahars. De lang uitgestorven pterodactyl der buitenwereld. Maar ditmaal weerde ik hem af met een wapen, dat hij nooit te voren aanschouwd had. Ik had mijn langste pijl gekozen en met al mijn kracht de boog gespannen tot de punt van de pijl op de duim van mijn linkerhand rustte, en dan, toen het groote dier op ons afschoot, joeg ik die recht in de taaie borst.

Sissend als de uitlaatklep van een stoommachine, draaide en cirkelde het groote dier in de zee beneden ons met de pijl geheel ingeboord in zijn lichaam. Ik wendde mij tot het meisje. Zij keek langs mij heen. Het was duidelijk, dat zij den thipdar had zien sterven.

„Dian,” zeide ik, „wil je me niet zeggen, dat je het niet naar vindt, dat ik je gevonden heb?”

„Ik haat je,” was haar eenig antwoord; maar ik verbeeldde mij, dat er minder heftigheid in klonk dan te voren – maar toch kan het alleen verbeelding geweest zijn.

„Waarom haat je me, Dian?” vroeg ik, maar zij gaf mij geen antwoord.

„Wat doe je hier?” vroeg ik, „en wat is er met je gebeurd, sinds Hooja, de Sluwe, je van de Sagoths bevrijd heeft?”

Eerst dacht ik, dat zij van plan was mij totaal te negeren, maar dan antwoordde zij:

„Ik liep weer weg voor Jubal, den Leelijke. Nadat ik den Sagoths ontvlucht was, ben ik alleen teruggegaan naar mijn eigen land; maar om Jubal durfde ik

niet in de dorpen binnegaan of mijn vrienden laten weten, dat ik terug was, uit vrees, dat Jubal het zou hooren. Door een tijd lang goed uit te kijken wist ik, dat mijn broeder nog niet teruggekomen was, en daarom bleef ik wonen in een hol naast een dal, waar mijn ras zelden komt, en wachtte ik den tijd af, dat hij terugkomen en mij van Jubal bevrijden zou.

„Maar eindelijk zag een van Jubal's jagers mij, toen ik naar het hol van mijn vader kroop, om te zien of mijn broer nog niet terug was; hij bracht het bericht aan Jubal, die mij dadelijk achtervolgde. Hij heeft mij door vele landen nagejaagd. Thans kan hij niet ver achter mij zijn. Wanneer hij komt, zal hij jou dooden en mij terugvoeren naar zijn hol. Hij is een vreeselijke kerel. Ik ben zoover gegaan als ik gaan kon en ontvluchten is niet mogelijk.” En zij keek wanhopig naar de voortzetting van het pad twintig voet boven ons.

„Maar hij zal mij niet krijgen,” riep zij plotseling met groote heftigheid. „De zee is daar” – zij wees naar den rand der klip – „en de zee zal mij eerder hebben dan Jubal.”

„Maar ik heb je nu, Dian,” riep ik uit, „en noch Jubal noch een ander zal je hebben, want je bent de mijne.” En ik greep haar hand, maar ik hief die niet boven haar hoofd en liet die niet vallen ten teken van bevrijding.

Zij was opgestaan en keek mij recht in mijn oogen.

„Ik geloof je niet,” zeide zij, „want als je dit eerlijk meende, zou je het gedaan hebben toen de anderen erbij waren, om er getuigen van te zijn – dan zou ik in waarheid je vrouw geweest zijn; nu is er niemand om te zien, dat je het doet, want je weet, dat zonder

getuigen je handeling je niet aan mij bindt.” En zij trok haar hand uit de mijne terug en wendde zich af.

Ik trachtte haar te overtuigen, dat ik het eerlijk meende, maar zij kon eenvoudig de vernedering, welke ik haar bij die andere gelegenheid aangedaan had, niet vergeten.

„Als je alles, wat je zegt, eerlijk meent, zal je ruimschoots gelegenheid krijgen het te bewijzen,” zeide zij, „als Jubal je niet gevangen neemt en doodt. Ik ben in je macht en de wijze, waarop je me behandelt, zal het beste bewijs zijn van je bedoelingen ten opzichte van mij. Ik ben je vrouw niet en nogmaals zeg ik je, dat ik je haat en dat ik blij zou zijn, als ik je nooit meer zag.”

Dian was oprecht. Daar was niets tegen in te brengen. In werkelijkheid heb ik bemerkt, dat oprechtheid en recht-op-den-man-af-heid frappeerende karaktertrekken van de holbewoners zijn. Ten slotte opperde ik het denkbeeld, dat we een poging zouden wagen in mijn hol te komen, waar wij den vervolgenden Jubal zouden kunnen ontvluchten, want ik beken eerlijk, dat ik geen bijzondere lust gevoelde om het geweldige en woeste wezen te ontmoeten, van welks dapperheid Dian, toen ik haar het eerst ontmoette, mij het noodige verteld had. Hij was het, die, gewapend met een klein mes, een holenbeer in een strijd van man tegen man gedood had. Hij kon op vijftig pas afstand zijn speer heelemaal door het gepanserde lichaam van een sadok werpen. Hij had den schedel van een aanstormenden dyryth met één enkelen slag van zijn oorlogsknods verpletterd. Neen, ik verlangde er heelemaal niet naar Jubal, den Leelijke, te ontmoeten – en het was zeker, dat ik hem niet opzoeken zou, maar

de zaak liep heel anders uit dan ik gewild had en ik ontmoette Jubal, den Leelijke, van aangezicht tot aangezicht.

Dit geschiedde op de volgende wijze. Ik had Dian teruggeleid langs het pad, dat zij gekomen was, en zocht naar een weg, die ons naar den top der klip brengen zou, want ik wist, dat wij dan naar den rand van mijn eigen klein dal zouden kunnen gaan, waar ik zeker een middel vinden zou om van den top der klip binnen te komen. Toen wij het pad afgingen, gaf ik Dian nauwkeurige aanwijzingen om mijn hol te vinden voor het geval, dat mij iets zou overkomen. Ik wist, dat zij volkomen veilig voor vervolging zou zijn, wanneer zij eenmaal de schuilplaats van mijn hol gevonden had en dat het dal haar voldoende voedsel zou opleveren om zich in het leven te houden.

Ik was ook zeer gepikeerd door de wijze, waarop zij mij behandelde. Mijn hart was droef te moede en zwaar en ik wilde maken, dat zij zich slecht vond door het denkbeeld te opperen, dat mij iets vreeselijks zou kunnen overkomen – ja, dat ik gedood zou kunnen worden. Maar het werkte niets uit, tenminste voor zoover ik merken kon. Dian haalde slechts haar mooie schouders op en prevelde zoo iets, dat iemand niet zoo makkelijk van moeite bevrijd werd.

Een poosje bleef ik zwijgen. Ik beteekende totaal niets voor haar. En te denken, dat ik haar tweemaal voor een aanval beschermd had – de laatste maal mijn leven gewaagd had om het hare te redden. Het was ongelooflijk, dat zelfs een dochter van het Steenen Tijdvak zoo ondankbaar zijn kon – zoo harteloos, maar misschien had haar hart de eigenschappen van haar tijdperk.

Weldra vonden we een spleet in de klip, die verwijd en uitgebreid was door de werking van het water, dat er van het plateau boven door sijpelde. Het gaf ons een ruwe klimpartij naar den top, maar ten slotte stonden we op het vlakke plateau, dat zich verscheidene mijlen naar den hoofdketen uitstreckte. Achter ons lag de groote binnenzee, die zich opwaarts boog in de horizontlooze verte om over te gaan in het blauw van den hemel, zoodat het voor iedereen leek alsof de zee terugspoelde, om zich geheel over ons te welven en te verdwijnen aan gene zijde van de verre bergen achter ons – het lugubere en sinistere uitzicht der zeelandschappen van Pellucidar tart iedere beschrijving.

Rechts van ons lag een dicht bosch, maar links was het land open tot den anderen rand van het plateau. In die richting leidde onze weg en we hadden ons omgekeerd, om onzen tocht voort te zetten, toen Dian me op mijn arm tikte. Ik wendde mij tot haar in de meening, dat zij vredesonderhandelingen wilde beginnen; doch ik vergiste me.

„Jubal,” zeide zij en zij knikte in de richting van het bosch.

Ik keek en daar kwam uit een dicht woud een „boom” van een kerel te voorschijn. Hij moet zeven voet lang geweest zijn en was verder naar evenredigheid geproportionneerd. Hij was nog te ver weg om zijn gelaatstrekken te onderscheiden.

„Loop hard,” zeide ik tegen Dian. „Ik kan hem ophouden tot jij een goed eind vooruit bent. Misschien kan ik hem tegenhouden tot je heelemaal weg bent.” En zonder achter me te kijken, ging ik Jubal, den Leelijke, tegemoet. Ik had gehoopt, dat Dian

mij een vriendelijk woord toegevoegd zou hebben vóór zij ging, want zij moet geweten hebben, dat ik ter wille van haar mijn leven waagde; doch zij zeide mij zelfs niet goeden dag en met een zwaar hart schreed ik door het met bloemen besterde gras mijn verdoemenis tegemoet.

Toen ik dicht genoeg bij Jubal gekomen was, om zijn gelaatstrekken te onderscheiden, begreep ik hoe hij aan den bijnaam: de Leelijke gekomen was. Blijkbaar had het een of andere wilde dier een geheel kant van zijn gezicht weggereten. Het oog was weg, de neus en al het vleesch, zoodat zijn kaken en zijn tanden bloot lagen en door het vreeselijke litteeken grijnsden.

Vroeger kan hij misschien even knap geweest zijn als de anderen van zijn mooi ras en het is mogelijk, dat het vreeselijk resultaat van dit gevecht ertoe bijgedragen heeft zijn reeds ruw en bruto karakter nog meer te verzuren. Doch hoe dit alles ook zij, zeker is het, dat hij nu foei-leelijk was, en nu zijn gelaatstrekken, of wat daarvan over was, in woede vertrokken werden bij het zien van Dian met een anderen man, was hij inderdaad angstaanjagend om te zien – en nog angstaanjagender om hem te ontmoeten.

Hij was nu hard gaan loopen en toen hij dicht bij kwam, hief hij zijn zware speer op, terwijl ik staan bleef, een pijl op mijn boog legde en zoo scherp als ik kon mikte. Ik had daar langer tijd voor noodig dan gewoonlijk, want ik moet eerlijk bekennen, dat het zien van dien vreeselijken man zóó op mijn zenuwen gewerkt had, dat ik allesbehalve vast op mijn beenen stond. Welk een kans had ik tegen dezen machtigen krijger, voor wien zelfs de woestste holenbeer geen

verschrikkingen had. Kon ik hopen iemand te overwinnen, die met zijn hand den sadok en den dyryth gedood had? Ik huiverde; maar, eerlijk gezegd, was ik banger voor Dian dan voor mijn eigen lot.

En toen wierp de groote kerel zijn massieve speer met de steenen punt en ik hief mijn schild op om de kracht van de verschrikkelijke vaart te breken. De schok deed mij op mijn knieën vallen, maar het schild had het werptuig een andere richting gegeven en ik was ongedeerd. Jubal stormde nu op mij af met het eenige wapen, dat hij nog over had – een moorddadig uitzierend mes. Hij was te dicht bij om scherp op hem te mikken, maar ik schoot toch zonder aan te leggen. Mijn pijl doorboorde het vleezige gedeelte van zijn dij en bracht hem een pijnlijke wonde toe, die hem echter niet buiten gevecht stelde. En dan was hij bij mij.

Mijn behendigheid redde mij voor het oogenblik. Ik dook onder zijn opgeheven arm door en toen hij zich omkeerde, om mij weer aan te vallen, vond hij de punt van een zwaard in zijn gezicht. En een oogenblik later voelde hij een paar inches daarvan in de spieren van den arm, waarmede hij zijn mes zwaaide, zoodat hij daarna wat voorzichtiger werd.

Het was nu een duel van strategie – de groote, behaarde man, manoeuvreerend, om dicht bij mij te komen, ten einde gebruik te kunnen maken van zijn krachtige spieren, ik alles in het werk stellend om hem op een armlengte afstands van mij te houden. Driemaal stormde hij op mij aan, driemaal ving ik zijn messtoot op mijn schild op. Telkens vond mijn zwaard zijn lichaam – eenmaal doordringend tot zijn long. Inmiddels was hij bedekt met bloed en de

inwendige bloeditstorting veroorzaakte hevige hoestbuien, die den rooden stroom door den afzichtelijken mond en neus deden vloeien en zijn gelaat en zijn borst met bloederig schuim bedekten. Het was een afstootende aanblik, doch hij was alles behalve dood.

Toen het duel voortduurde, begon ik vertrouwen te krijgen, want eerlijk gezegd, ik had niet verwacht den eersten aanval van dit monsterachtig werktuig van onbeheerschte woede en haat te zullen overleven. En ik geloof, dat Jubal, die eerst een diepe minachting voor mij gekoesterd had, thans een gevoel van eerbied voor mij begon te krijgen, en dan rees in zijn primitieven geest blijkbaar de gedachte op, dat hij zijn meester gevonden had en den dood nabij was.

In ieder geval kan ik slechts op grond van die veronderstelling zijn volgende handeling verklaren, welke in haar aard iets had van een daad van wanhoop, die slechts ontstaan kon zijn uit het geloof, dat, als hij mij niet vlug doodde, ik hem doden zou. Het was bij zijn vierde aanval op mij, dat hij, in plaats van met zijn mes naar mij te steken, dat wapen liet vallen, mijn zwaard in zijn beide handen greep en het mij even makkelijk ontrukte als was ik een baby.

Het ver weg slingerend bleef hij mij een oogenblik roerloos aan staan staren met een zóó gemeenen blik van boosaardigen triomf, dat hij mij bijna krachteloos maakte – dan sprong hij ongewapend op mij af. Doch het was Jubal's dag om nieuwe vechtmethoden te leeren. Voor de eerste maal had hij pijl en boog gezien, nooit vóór dit duel had hij een zwaard aanschouwd en thans leerde hij wat een man, die kalm blijft en zijn verstand gebruikt, met zijn bloote vuisten doen kan.

Toen hij als een groote beer op mij afstormde, dook ik weer onder zijn uitgestreken arm en gaf hem, nadat ik mij weer opgericht had, een kaakslag, zooals er zelden een gegeven is. De groote berg vleesch plofte neer op den grond. Hij was zóó verbaasd en verdoofd, dat hij verscheidene seconden liggen bleef alvorens hij een poging deed om op te staan, terwijl ik over hem heen stond om hem een nieuwen slag toe te brengen, zoodra hij weer op zijn knieën zijn zou.

Eindelijk trachtte hij zich, bijna brullend van pijn en woede, op te richten; maar hij kwam niet op – ik gaf hem een „linksche” op de punt van zijn kaak, die hem weer achterover deed tuimelen. Inmiddels was Jubal, geloof ik, dol van woede geworden, want geen man zou zoo dikwijls als hij dat deed, zijn pogingen herhaald hebben om nog meer slagen in ontvangst te nemen. Telkens en telkens weer sloeg ik hem even vlug neer als hij zich eenigszins oprichten kon, totdat hij ten slotte langer tusschen de slagen in op den grond bleef en iederen keer met meer moeite opkwam.

Hij bloedde nu vreeselijk uit de wond in zijn longen en dan deed een zware slag op zijn hart hem zwaar op den grond neerploffen, waar hij heel stil liggen bleef, en op de een of andere wijze wist ik dadelijk, dat Jubal, de Leelijke, nooit meer opstaan zou. Maar zelfs terwijl ik naar dat groote doode lichaam keek, kon ik niet gelooven, dat ik alleen dezen dooder van de gevaarlijkste dieren – dezen gigantischen weerwolf van het Steenen Tijdperk – overwonnen had.

Ik raapte mijn zwaard op en leunde erop, terwijl ik neerzag op het lijk van mijn vijand, en terwijl ik

dacht aan den strijd, dien ik daareven gestreden en gewonnen had, flitste een grootsch denkbeeld door mijn brein – het resultaat van dit en de idee, die Perry in de stad Phutra geopperd had. Als bedrevenheid en wetenschap een betrekkelijken dwerg dezen sterken bruut konden doen bedwingen, wat zouden dan de krijgsmakkers van dien bruut niet kunnen volbrengen met dezelfde bedrevenheid en wetenschap? O, heel Pellucidar zou aan hun voeten liggen – en ik zou hun koning en Dian hun koningin zijn.

Dian! Een twijfel maakte zich van mij meester. Het was heelemaal niet onmogelijk, dat Dian nog met minachting op mij zou neerzien, zelfs al was ik koning. Zij was de meest superieure persoonlijkheid, die ik ooit ontmoet had – en bezat een heel duidelijke manier om je aan je verstand te brengen, dat zij superieur was. Enfin, ik kon naar het hol gaan en haar zeggen, dat ik Jubal gedood had, en dan zou zij mij vriendschappelijker gezind zijn, daar ik haar van haar beul bevrijd had. Ik hoopte, dat zij het hol makkelijk gevonden zou hebben – het zou vreeselijk zijn, als ik haar weer verloren had. Ik keerde mij om, om mijn schild en mijn boog op te rapen en haar na te loopen, toen ik haar tot mijn groote verbazing nog geen tien pas achter mij staan zag.

„Meisje,” riep ik, „wat doe je hier! Ik dacht, dat je naar het hol gegaan was, zooals ik je gezegd had te doen.”

Op ging haar hoofd en de blik, dien zij op mij wierp, nam al het majestueuze uit mij en gaf mij het gevoel van een paleisdeurwachter.

„Zooals je mij gezegd hebt te doen,” riep zij, stampend met haar kleine voetje, uit. „Ik doe waar

ik zin in heb. Ik ben een koningsdochter en, bovendien, ik haat je.”

Ik was verbijsterd – dat was mijn dank, dat ik haar van Jubal gered had! Ik keerde mij om en keek naar het lijk. „Misschien heb ik je voor een erger lot behoed, oude,” zeide ik, maar ik vermoed, dat de hatelijkheid niet tot Dian doordrong, want zij nam er in het geheel geen notitie van.

„Laten we naar mijn hol gaan,” zeide ik. „Ik ben moe en heb honger.”

Zij volgde een pas achter mij; geen van ons beiden zeide iets. Ik was te boos en zij praatte blijkbaar liever niet met wezens van een lagere orde. Ik was heelemaal krankzinnig, daar ik het als zeker beschouwd had, dat een woord van dank tenminste mijn belooning geweest zou zijn, want ik wist, dat ik zelfs volgens haar oordeel een buitengewoon iets gedaan had, door den geweldigen Jubal in een gevecht van man tegen man gedood te hebben.

Het kostte ons geen moeite mijn hol te vinden, en toen ging ik naar het dal en doodde een kleine antilope, die ik de steile helling opsleepte tot den rand voor de deur. Hier aten we zwijgend. Nu en dan keek ik naar haar, terwijl ik dacht, dat het zien, hoe zij als het een of ander wilde dier met haar handen en tanden aan het rauwe vleesch rukte, een ommekeer in mijn gevoelens teweegbrengen zou, – maar tot mijn verbazing zag ik, dat zij even netjes at als de beschaafde vrouw, die ik kende, en tenslotte betrapte ik er mij op, dat ik in dwaze verrukking keek naar de schoonheid van haar sterke, witte tanden. Zoo is de liefde.

Na ons maal gingen we samen naar de rivier en

waschten onze handen en gezichten; dan dronken wij naar hartelust en gingen terug naar het hol. Zonder een woord te zeggen, kroop ik in den versten hoek en lag weldra in een diepen slaap verzonken.

Toen ik wakker werd, zat Dian op den drempel over het dal te staren. Toen ik naar buiten kwam, ging zij iets ter zijde, om mij te laten passeeren, maar zij zeide geen woord tegen mij. Ik had haar willen haten, maar ik kon niet. Telkens als ik naar haar keek, kwam er iets als een brok in mijn keel, zoodat ik bijna stikte. Vroeger was ik nooit verliefd geweest, maar ik had geen hulp noodig, om een diagnose van mijn geval te stellen – ik had het „te pakken” en „leelijk” ook. Lieve hemel; wat had ik dat mooie, minachtende, tantaliseerende, voorhistorische meisje lief.

Nadat we weer gegeten hadden, vroeg ik aan Dian of zij van plan was naar haar stam terug te gaan, nu Jubal dood was, maar zij schudde droevig haar hoofd en zeide, dat zij niet durfde, want dat zij nog rekening moest houden met Jubal's broeder – zijn oudsten broeder.

„Wat heeft hij ermede te maken?” vroeg ik. „Wil hij je ook hebben of is de optie op jou een erfdeel geworden, dat van geslacht op geslacht overgaat?”

Zij begreep niet precies wat ik bedoelde.

„Het is waarschijnlijk,” zeide zij, „dat zij allen den dood van Jubal zullen willen wreken – zij zijn met hun zevenen – zeven verschrikkelijke kerels. Iemand zal ze allen moeten dooden, wil ik naar mijn dorp kunnen terugkeeren.”

Het begon ernaar uit te zien alsof ik een verplichting

had aangegaan, die veel te zwaar voor mij was – zevenmaal te zwaar ongeveer.

„Heeft Jubal neven?” vroeg ik. Het was het beste dadelijk het ergste te weten.

„Ja,” antwoordde Dian, „maar zij tellen niet mede – zij hebben allen vrouwen. Jubal’s broers hebben die niet, omdat Jubal er geen voor zichzelf krijgen kon. Hij was zóó leelijk, dat vrouwen voor hem wegliepen – sommigen hebben zich zelfs van de klippen van Amoz in de Darel Az geworpen liever dan samen te leven met Jubal, den Leelijke.”

„Maar wat heeft dat met zijn broers te maken?” vroeg ik.

„Ik vergeet, dat je niet uit Pellucidar bent,” zeide Dian medelijdend en minachtend tegelijk. „Kijk eens, een jongere broer mag geen vrouw nemen vóór al zijn oudere broeders dat gedaan hebben, tenzij de oudere broeder afstand doet van zijn voorrecht, wat Jubal niet wilde doen, daar hij wist, dat zij, zoolang hij ze ongetrouwd liet, er te meer op uit zouden zijn om hem te helpen een vrouw te krijgen.”

Daar ik merkte, dat Dian mededeelzamer werd, begon ik hoop te koesteren, dat zij een eenigszins warmer gevoel voor mij begon te krijgen, ofschoon ik weldra ontdekte aan welke dunne draden ik mijn verwachtingen gespannen had.

„Wat moet er, nu je niet naar Amoz terug durft te gaan, van je worden,” waagde ik te vragen, „daar je hier niet gelukkig met mij zijn kunt, omdat je me zoo haat?”

„Ik zal je hier dienen te dulden,” antwoordde zij koud, „tot het je gepast oordeelt ergens anders heen

te gaan en mij met rust te laten; dan zal ik het hier alleen best uithouden.”

Ik keek haar stom verbaasd aan. Het scheen ongelooflijk, dat zelfs een voorhistorische vrouw zoo koud en harteloos en ondankbaar zijn kon. Dan stond ik op.

„Ik zal je op staanden voet verlaten,” zeide ik hooghartig. „Ik heb meer dan genoeg van je ondankbaarheid en je beledigingen.” En dan keerde ik mij om en liep majestueus naar het dal. Ik was een honderd stappen weg, toen Dian sprak.

„Ik haat je!” en haar stem stakte – van woede, dacht ik.

Ik voelde mij diep ongelukkig, maar ik was nog niet ver weg, toen ik begon te beseffen, dat ik haar niet onbeschermd daar alleen achterlaten kon, om te midden van de gevaren van die woeste wereld voor haar eigen voedsel te jagen. Zij mocht mij haten en vernederen en de eene belediging stapelen op de andere, tot ik haar ook gehaat zou hebben; maar het treurige feit bleef bestaan, dat ik haar liefhad en dat ik haar daar niet alleen laten kon.

Hoe meer ik erover nadacht, des te doller werd ik; toen ik in het dal kwam, was ik woedend met het resultaat, dat ik rechtsomkeert maakte en de klip tweemaal zoo vlug op ging als ik naar beneden gegaan was. Ik zag, dat Dian den rotswand verlaten had en in het hol gegaan was, maar ik volgde haar. Zij lag met haar gezicht op den bundel gras, dien ik voor haar als bed geplukt had. Toen zij mij hoorde binnenkomen, sprong zij op als een tijgerin.

„Ik haat je!” riep zij.

Uit het schitterend daglicht in de halve donkerte

van het hol komend, kon ik haar gelaatstrekken niet zien, en ik was daar blij om, want ik vond het vreeselijk te denken aan den haat, dien ik daarin gelezen zou hebben.

In den beginne zeide ik niets tegen haar. Ik liep het hol door en greep haar bij haar polsen en toen zij zich verzette, sloeg ik mijn arm om haar heen ten einde haar handen tegen haar zijden vast te drukken. Zij vocht als een tijgerin, maar ik gebruikte mijn vrije hand en duwde haar hoofd terug – ik geloof, dat ik plotseling een brutoot geworden was, dat ik een duizend miljoen jaren teruggegaan was en weer een holenman was, die zijn vrouw met geweld nam – en dan kuste ik dien mooien mond telkens en telkens weer.

„Dian,” riep ik, terwijl ik haar ruw door elkaar schudde, „ik heb je lief. Kan je niet begrijpen, dat ik je liefheb? Dat ik meer van je houd dan van al het andere in deze en mijn eigen wereld? Dat ik je hebben moet? Dat een liefde als de mijne niet af te wijzen is?”

Ik merkte, dat zij nu heel stil in mijn armen lag, en toen mijn oogen gewend waren aan het licht, zag ik, dat zij glimlachte – een heel tevreden, gelukkigen glimlach. Ik was als door den donder getroffen. Dan besefte ik, dat zij heel zacht trachtte haar armen vrij te maken en ik liet ze in zooverre los, dat zij zulks doen kon. Langzaam kwamen zij omhoog en sloten zich om mijn hals, en dan trok zij mijn lippen naar de hare en hield ze daar een tijd lang op gedrukt.

„Waarom heb je dat niet dadelijk gedaan, David? Ik heb er zoo lang op gewacht.”

„Wat!” riep ik uit. „En je zeide, dat je me haatte!”

„Hadt je dan verwacht, dat ik in je armen vallen en je zeggen zou, dat ik je liefhad vóór ik wist, dat jij mij liefhadt?” vroeg zij.

„Maar ik heb je toch dikwijls genoeg gezegd, dat ik je liefheb?” zeide ik.

„Liefde spreekt in daden,” antwoordde zij. „Je hebt je mond kunnen laten zeggen wat je wilde, dat hij zeide; maar toen je daarnet binnenkwam en me in je armen nam, sprak je hart tot het mijne in de taal, die een vrouwenhart verstaat. Wat een dwaze man ben je, David!”

„Dus dan heb je me heelemaal niet gehaat, Dian?” vroeg ik.

„Ik heb je altijd liefgehad,” fluisterde zij, „vanaf het eerste oogenblik, dat ik je gezien heb, ofschoon ik het niet wist vóór dat je Hooja, den Sluwe, neersloeg en mij verachtte.”

„Maar ik heb je niet veracht, liefste,” riep ik uit. „Ik kende jullie gewoonten niet – ik betwijfel zelfs, of ik die nu ken. Het lijkt ongelooflijk, dat je me zoo hebt kunnen vernederen, en toch heb je mij altijd liefgehad.”

„Je hadt kunnen weten, dat het niet haat was, die mij aan je bond, toen ik niet van je wegliep. Terwijl je met Jubal vocht, had ik naar den rand van het bosch kunnen loopen, en toen ik den uitslag van het gevecht wist, zou het heel makkelijk voor mij geweest zijn je te ontvluchten en naar mijn eigen volk terug te gaan.”

„Maar Jubal's broers – en neven –” herinnerde ik haar. „Hoe moet het met hen?”

Zij glimlachte en legde haar gezicht tegen mijn schouder.

„Ik moest je toch *iets* zeggen,” fluisterde zij. „Ik moest toch een voorwendsel hebben om bij je te blijven.”

„Jij, kleine zondares!” riep ik uit. „En al dien angst heb je me voor niets laten uitstaan!”

„Ik heb zelfs nog meer geleden,” antwoordde zij eenvoudig, „want ik dacht, dat je mij niet liefhadt en *ik* was machteloos. Ik kon niet naar je toe komen, om je te vragen mijn liefde te beantwoorden. Toen jij daareven wegging, ging al mijn hoop met jou. Ik was ongelukkig, bang, ellendig en mijn hart brak. Ik huilde en dat heb ik sedert den dood van mijn moeder niet gedaan.” En nu zag ik, dat haar oogen vochtig waren. En het scheelde maar heel weinig of het had mij ook aan het huilen gebracht, toen ik dacht aan alles, wat dat arme kind doorgemaakt had. Moederloos en onbeschermd; nagejaagd over een woeste, primitieve wereld door dien leelijken bruit van een kerel; blootgesteld aan de aanvallen van de talloze vreeselijke bewoners van haar bergen, vlakten en jungles – het was een wonder, dat zij dit alles overleefd had.

Voor mij was het een openbaring van de dingen, die mijn vroegste voorvaders moeten hebben doorstaan, waardoor het menscheijk ras der buitenwereld heeft kunnen blijven voortbestaan. Het maakte mij heel trotsch te kunnen denken, dat ik de liefde van zulk een vrouw gewonnen had. Natuurlijk kon zij niet lezen of schrijven; zij had niets beschaafds en verfijnds aan zich; maar zij was de essentie van het allerbeste, dat in een vrouw is, want zij was goed en dapper

en edelmoedig en deugdzaam. En zij was al die dingen ondanks het feit, dat het in acht nemen daarvan lijden en gevaren, ja misschien den dood met zich bracht.

Hoeveel makkelijker zou het in de eerste plaats geweest zijn, als zij naar Jubal gegaan was. Zij zou zijn wettige vrouw geweest zijn. Zij zou koningin geweest zijn in haar eigen land – en het beteekent voor de hollenbewoner van het Steenen Tijdperk even veel om koningin te zijn als voor de hedendaagsche vrouw; het is alles lichamelijke glorie, van welken kant gij het ook beschouwt, en als er thans slechts half naakte wilden in de buitenwereld waren, zoudt gij zien, dat het een groote glorie zijn zou zich de vrouw van een Dahowey opperhoofd te noemen.

Ja, ik was heel trotsch op Dian.

Na eenigen tijd besloten wij naar Sari te trekken, daar ik er vurig naar verlangde Perry te zien en te weten, dat alles goed met hem was. Ik had Dian op de hoogte gebracht van ons plan om het menschenras van Pellucidar te emancipeeren, en zij was daarover in den zevenden hemel. Zij zeide, dat Dacon, haar broer, als hij maar terugkwam, makkelijk koning van Amoz kon worden en dat hij en Ghak een bondgenootschap sluiten konden. Dit zou een prachtig leger zijn, want de Sariërs en Amozieten waren beiden machtige stammen. Vroeger waren zij gewapend geweest met zwaarden en bogen en pijlen, en getraind in het gebruik daarvan vertrouwden wij, dat zij iederen stam zouden kunnen overwinnen, die weinig neiging toonde zich aan te sluiten bij het groote leger der vereenigde staten, waarmede wij van plan waren tegen de Mahars op te trekken.

Ik legde verschillende vernietigende oorlogswerktuigen uit, die Perry en ik na een paar kleine proefnemingen zouden kunnen vervaardigen – kruit, geweren, kanonnen en dergelijke, en Dian placht dan in haar kleine handjes te klappen en haar armen om mijn hals te slaan en mij te zeggen wat een „kraan” ik was. Zij begon te denken, dat ik almachtig was, hoewel ik niets anders gedaan had dan praten – maar zoo gaat het met vrouwen, die liefhebben. Perry placht te zeggen, dat als een man een tiende gedeelte zoo flink was als zijn vrouw of zijn moeder hem waanden, hij de heele wereld zou kunnen veroveren.

Toen we de eerste maal naar Sari gingen, trapte ik, vóór we het dal bereikten in een addernest. Een der jongen beet mij in mijn enkel en Dian liet mij naar het hol teruggaan. Zij zeide, dat ik mij niet mocht bewegen, anders zou het slecht afloopen – als het een volwassen adder geweest was, die mij gebeten had, zeide zij, zou ik mij geen stap van het nest verwijderd hebben – maar op de plaats zelf dood gebleven zijn, zoo virulent is het gif. Doch hoe dit zij, ik moest geruimen tijd blijven liggen, hoewel Dian’s pappen van kruiden en bladeren ten slotte het opzwellen tegenhielden en het gif uittrokken.

Dit intermezzo bleek echter ook zijn zeer goede zijde te hebben, daar het mij op een denkbeeld bracht dat de waarde van mijn pijlen als aanvals- en verdedigingswapenen zeer verhoogde. Zoodra ik weer in staat was wat rond te loopen, zocht ik enkele volwassen adders van het soort, dat mij gebeten had. Ik doodde ze, extraheerde hun gif en smeerde dat op de punten van verscheidene pijlen. Later schoot ik met een daarvan een hyaenodon en hoewel mijn

pijl slechts een oppervlakkige vleeschwond veroorzaakte, stierf het beest bijna onmiddellijk nadat het getroffen was.

We gingen nu nogmaals op weg naar het land der Sariërs en met gevoelens van echte spijt namen wij afscheid van onzen mooien Tuin van Eden, in de betrekkelijke rust en harmonie waarvan wij de gelukkigste oogenblikken van ons leven doorleefd hadden. Hoe lang we er geweest waren, weet ik niet, want, zooals ik u reeds gezegd heb, de tijd had voor mij onder die eeuwige middagzon opgehouden te bestaan – het kan een uur geweest zijn en een maand, gemeten naar aardschen tijd; ik weet het niet.

HOOFDSTUK XV.

TERUG NAAR DE AARDE.

We staken de rivier over en trokken door de bergen aan gene zijde daarvan en kwamen ten slotte op een groote vlakte, die zich uitstreckte voor zoover het oog reiken kon. Ik kan u niet zeggen in welke richting zij zich uitstreckte, zelfs al zoudt gij dat gaarne willen weten, want al den tijd, dat ik in Pellucidar geweest ben, heb ik nooit andere dan plaatselijke methodes, om de richting aan te geven, gevonden – er is geen Noorden, geen Zuiden, geen Oosten, geen Westen. *Op* is ongeveer de eenige richting, die goed gedefinieerd is, en dat is natuurlijk *neer* voor u van de buitenwereld. Daar de zon op- noch ondergaat, bestaat er geen methode om de richting aan te geven dan zichtbare voorwerpen, zooals hooge bergen, wouden, meren en zeeën.

De vlakte, welke ligt aan gene zijde van de witte klippen, die de Darel Az op de kust het dichtst bij de Wolkenbergen flankeren, is ongeveer de manier, waarop alle Pellucidariërs een richting aangeven. Indien gij toevallig niet van de Darel Az of de witte klippen of de Wolkenbergen gehoord hebt, voelt gij, dat er iets aan mankeert, en verlangt gij terug naar

het goede, oude, begrijpelijke Noordoosten of Zuidwesten van de buitenwereld.

We hadden nauwelijks de vlakte betreden of we zagen twee groote dieren, die van heel uit de verte op ons toekwamen. Zóó ver waren zij weg, dat wij niet onderscheiden konden wat voor soort dieren het mochten zijn, maar toen zij dichterbij kwamen, zag ik, dat het reusachtige viervoetige dieren waren, tachtig à honderd voet lang, met kleine koppen, die boven aan heel lange nekken zaten. Hun koppen waren zeker veertig voet van den grond. De beesten bewogen zich heel langzaam – dat wil zeggen hun gang was langzaam – maar hun passen besloegen zoo'n grooten afstand, dat zij in werkelijkheid veel vlugger gingen dan een mensch loopt.

Toen zij nog dichterbij kwamen, zagen we dat op den rug van ieder der dieren een menschelijk wezen zat. Toen wist Dian wie het waren, ofschoon zij er vroeger nooit een gezien had.

„Het zijn lidi's uit het land der Thoriërs,” riep zij. „Thoria ligt aan den buitenrand van het Land van Angstaanjagende Schaduw. Van alle rassen van Pellucidar rijden alleen de Thoriërs op de lidi's, want zij worden nergens anders dan in het donkere land gevonden.”

„Wat is het Land van Angstaanjagende Schaduw?” vroeg ik.

„Dat is het land, dat onder de Doodenwereld ligt,” antwoordde Dian, „de Doodenwereld, die eeuwig hangt tusschen de zon en Pellucidar boven het Land van Angstaanjagende Schaduw. Het is de Doodenwereld, die de groote schaduw op dat deel van Pellucidar werpt.”

Ik begreep niet ten volle wat zij bedoelde en ik weet niet zeker of ik het nu wel begrijp, want ik ben nooit in dat deel van Pellucidar geweest, vanwaaruit de Doodenwereld zichtbaar is; maar Perry zegt, dat het de maan van Pellucidar is – en dat deze coïncident met de aarde om de aardas draait en zodoende steeds boven dezelfde plek in Pellucidar staat.

Ik herinner me, dat Perry heel opgewonden was, toen ik hem over die Doodenwereld vertelde, want hij scheen te denken, dat deze de tot dusverre onverklaarbare verschijnselen van mutatie en precessie van dag- en nachtseveningen verklaarde.

Toen de twee op de lidi's dicht bij ons gekomen waren, zagen we, dat het een man en een vrouw waren. De eerste had ten teken van vrede zijn twee handen, met de palmen naar ons toe, opgestoken en ik had hem op dezelfde wijze geantwoord, toen hij plotseling een kreet van verbazing liet hooren, zich van zijn reusachtig dier af liet glijden, naar Dian snelde en zijn armen om haar heen sloeg.

Onmiddellijk was ik doodsbleek van jalouzie, doch slechts voor één oogenblik, daar Dian vlug den man naar mij toe trok en hem zeide, dat ik haar echtgenoot was.

„En dit is mijn broeder, Dacor, de Sterke, David,” zeide zij tegen mij.

Het scheen, dat de vrouw Dacor's echtgenoot was. Hij had onder de Sari niemand naar zijn zin gevonden en ook verder niet, tot hij in het land der Thoriërs gekomen was; daar had hij deze Thorische maagd, die hij nu naar zijn eigen volk bracht, gevonden en in een strijd gewonnen.

Toen zij ons verhaal en onze plannen gehoord

hadden, besloten zij met ons mede te gaan naar Sari, opdat Dacor en Ghak tot overeenstemming zouden kunnen komen omtrent een verdrag, daar Dacor even geestdriftig was wat betreft de voorgenomen uitroeiing der Mahars en Sagoths als Dian en ik.

Na een tocht, die voor Pellucidar arm aan voorvallen was, kwamen we bij het eerste der Sarische dorpen, dat uit een à tweehonderd kunstmatige holen bestaat, uitgegraven in de helling van een groote kalkrots. Hier vonden we, tot onze groote blijdschap, zoowel Perry als Ghak. De oude man geraakte geheel van streek, toen hij mij zag, want hij had me reeds lang als dood opgegeven.

Toen ik hem Dian als mijn vrouw voorstelde, wist hij niet precies wat hij zeggen moest, maar later zeide hij, dat ik geen betere keuze had kunnen doen.

Ghak en Dacor kwamen tot een zeer vriendschappelijke overeenkomst en in een krijgsraad van de hoofdmannen der verschillende stammen van de Sari werd de eventueele regeeringsvorm, bij wijze van proef goedgekeurd. Deze kwam in ruwe trekken hierop neer, dat de verschillende koninkrijken inderdaad onafhankelijk zouden blijven, doch dat er één groote opperheer of keizer zijn zou. Er werd besloten, dat ik de eerste van de dynastie der keizers van Pellucidar zou zijn.

We begonnen den vrouwen te leeren hoe zij pijlen en bogen en vergiftige punten moesten maken. De jonge mannen maakten jacht op de slangen, die het gif leverden, en ook zij dolven het ijzererts en maakten onder Perry's leiding zwaarden. Vlug verspreidde zich de koorts van den eenen stam op den anderen,

totdat er afgezanten van zóó veraf wonende naties, dat de Sariërs er nooit van gehoord hadden, kwamen, om den eed van trouw af te leggen, dien wij eischten, en de kunst te leeren, om de nieuwe wapens te maken en te hanteeren.

We zonden onze jonge mannen uit als instructeurs, en de beweging had reeds een reusachtigen omvang bereikt, vóór de Mahars die ontdekten. De eerste aanwijzing, die zij kregen, was, toen drie van haar groote slavenkaravanen in snelle opeenvolging vernietigd werden. Zij konden niet begrijpen, dat de lagere orde plotseling een kracht ontwikkeld had, die haar tot een te vreezen vijand maakte.

In een der schermutselingen met slavenkaravanen, namen sommigen van onze Sariërs een aantal Sagoths gevangen en onder dezen waren er twee, die behoord hadden tot de wacht in het gebouw, waarin wij te Phutra opgesloten waren. Zij vertelden ons, dat de Mahars dol van woede waren, toen zij ontdekten wat er in de kelders van het gebouw plaats gegrepen had. De Sagoths wisten, dat hun meesteressen iets vreeselijks overkomen was, maar de Mahars hadden er zeer goed voor gezorgd, dat er niets van de ware natuur van haar doodelijken slag buiten haar eigen ras doordrong. Hoe lang het duren zou voor het ras uitgestorven zou zijn, was onmogelijk te gissen; maar dat dit ten slotte gebeuren moest was onvermijdelijk.

De Mahars hadden fabelachtige belooningen uitgelooft voor dengene, die een onzer levend gevangen nemen zou, en tegelijkertijd hem, die ons iets kwaads doen zou, met de zwaarste straffen bedreigd. De Sagoths konden deze schijnbaar paradoxale instructies

niet begrijpen, hoewel de bedoeling ervan voor mij heel duidelijk was. De Mahars wilden het Grootte Geheim hebben en wisten, dat wij alleen dit haar geven konden.

Perry's proefnemingen voor het maken van kruit en geweren vorderden niet zoo snel als wij gehoopt hadden – er was heel wat van deze twee kunsten, dat Perry niet wist. We waren beiden overtuigd, dat de oplossing van deze problemen de zaak der beschaving in Pellucidar met één slag duizenden jaren vooruit helpen zou. Verder waren er verscheidene andere kunsten en wetenschappen, die wij wilden invoeren, maar deze gecombineerde kennis daarvan omvatte niet de mechanische bijzonderheden, die ze alleen van praktische waarde maken kon.

„David,” zeide Perry onmiddellijk na zijn laatste proefneming om kruit te maken, „een van ons beiden moet naar de buitenwereld terug, om inlichtingen, die we noodig hebben, te gaan halen. Hier hebben we al de werkkrachten en materialen om alles, dat boven ooit gemaakt is, ook hier te maken – wat wij missen is de noodige vakkennis. Laten we teruggaan en die kennis in den vorm van boeken halen – dan zal deze wereld inderdaad aan onze voeten liggen.”

En dus werd besloten, dat ik terugkeeren zou in den prospector, die nog op den rand van het bosch lag op het punt, waar wij het eerst tot de oppervlakte der binnenwereld doorgedrongen waren. Dian wilde van geen regeling hooren, waarbij zij niet met mij mede zou gaan, en ik vond het heel aangenaam, dat zij mede wilde, want ik zou haar graag mijn wereld laten zien.

Met een groote troepenmacht trokken we naar de

„ijzeren mol”, die Perry weldra in de goede positie, met de neus wijzend naar de buitenwereld, gebracht had. Hij onderzocht de geheele machinerie zorgvuldig. Hij vulde de luchttanks weer en maakte olie voor den motor. Eindelijk was alles gereed en stonden we op het punt te vertrekken, toen onze wachtposten, die te allen tijde het kamp omgeven hadden, rapporteerden, dat een groote troep Sagoths en Mahars uit de richting van Phutra naderde.

Dian en ik waren gereed om in te stappen, maar ik wilde van de eerste ontmoeting tusschen de twee groote legers van de tegenover elkaar staande rassen van Pellucidar getuige zijn. Ik begreep, dat dit het historische begin moest aangeven van een geweldigden strijd om het bezit van een wereld, en als de eerste keizer van Pellucidar voelde ik, dat het niet alleen mijn plicht, maar mijn recht was, in het midden van dien gewichtigen strijd te zijn.

Toen het vijandelijke leger naderde, zagen we dat er vele Mahars bij de Sagoth-troepen waren – een aanwijzing van het groote gewicht, dat het domineerende ras aan den uitslag van den veldtocht hechtte, want het was haar gewoonte niet een actieve rol te spelen in de raids, welke haar handlangers op slaven maakten.

Ghak en Dacor waren beiden bij ons, daar zij graag den prospector wilden zien. Ik plaatste Ghak met een deel van zijn Sariërs op den rechtervleugel van onze slaglinie. Dacor voerde den linkervleugel en ik het centrum aan. Achter ons had ik een voldoende reserve onder een van Ghak's hoofdmannen opgesteld. De Sagoths naderden gestadig met dreigende speren en ik liet hen, voor ik het bevel tot schieten gaf,

zóó dicht bij komen, dat zij makkelijk binnen het bereik der pijlen waren.

Na het eerste „salvo” van de pijlen met haar vergiftige punten sloegen de eerste rijen der Sagoths tegen den grond; maar die achter hen vielen over de lichamen van hun makkers met hun speren op ons aan. Een tweede „salvo” hield hen een oogenblik staande, en dan sprong door de openingen mijn reserve in de vuurline om hen aan te vallen, met zwaard en schild.

De onhandige speren der Sagoths waren geen partij voor de zwaarden der Sariërs en Amozieten, die de werptuigen afweerden met hun schilden en met hun lichtere en handige wapens op den vijand instormden.

Ghak bracht zijn boogschutters langs de flank van den vijand en terwijl de zwaardvechters hem in het front aanvielen, schoot hij salvo op salvo op de onbeschermden linkerflank. De Mahars vochten feitelijk niet mede, zij liepen eigenlijk meer in den weg, ofschoon nu en dan een harer kaken zich om den arm of het been van een Sariër sloot.

De strijd duurde niet lang, want toen Dacor en ik onze mannen met ontbloote zwaarden op den rechtervleugel van de Sagoths voerden, waren zij reeds zóó gedemoraliseerd, dat zij zich omkeerden en voor ons op de vlucht sloegen. We achtervolgden hen eenigen tijd, maakten vele gevangenen en bevrijdden bijna een honderd slaven, waaronder Hooja, de Sluwe.

Hij vertelde mij, dat hij op weg naar zijn eigen land gevangen genomen was, maar dat zijn leven gespaard was in de hoop, dat door middel van hem de Mahars

te weten zouden komen waar het Grootte Geheim zich bevond.

Ghak en ik hielden over tot de meening, dat de Sluwe de expeditie naar het land der Sariërs geleid had, waar hij dacht, dat het boek in Perry's bezit gevonden zou worden; maar wij hadden daar geen bewijs voor en dus namen we hem mede en behandelden hem als een der onzen, hoewel niemand sympathie voor hem voelde. En hoe hij mijn edelmoedigheid beloonde, zult gij dadelijk hooren.

Er was een aantal Mahars onder onze gevangenen en zóó bang waren onze eigen mannen voor haar, dat zij niet dicht bij haar durfden komen dan geheel bedekt met een stuk huid, zoodat de reptielen hen niet konden zien. Zelfs Dian deelde het volksbijgeloof ten opzichte van de kwade gevolgen om blootgesteld te zijn aan de oogen van booze Mahars, en hoewel ik lachte om haar angst, wilde ik met het grootste genoegen haar haar zin geven, als zulks haar vrees zou verminderen, en dus ging zij ver van den prospector, waarbij de Mahars vastgeketend waren, zitten, terwijl Perry en ik nogmaals ieder onderdeel van het mechanisme nakeken.

Eindelijk nam ik mijn plaats in en riep ik een der mannen buiten toe Dian te halen. Toevallig stond Hooja heel dicht bij den ingang van den prospector zoodat hij, zonder dat ik het wist, haar halen ging; maar hoe hij erin slaagde de duivelsche daad, die hij bedreef, uit te voeren, kan ik niet gissen, tenzij er anderen in het complot waren, om hem te helpen. En dat kan ik niet gelooven, daar al mijn mannen mij trouw waren en korte metten met Hooja gemaakt zouden hebben, als hij het hartelooze plan geopperd

had, aangenomen, dat hij tijd had gehad er anderen toe over te halen. Alles was zóó vlug in zijn werk gegaan, dat ik alleen gelooven kan, dat het het resultaat van een plotselingen impuls was, geholpen door een aantal voor Hooja gelukkige omstandigheden, die precies op het goede oogenblik voorvielen.

Alles, wat ik wist, was, dat Hooja Dian naar den prospector bracht, zij was nog van het hoofd tot de voeten gewikkeld in de huid van een reusachtigen leeuw, die haar bedekt had sedert de Mahars als gevangenen in het kamp gebracht waren. Hij legde zijn last op de bank naast mij. Ik was geheel klaar om te vertrekken. Afscheid was genomen. Perry had mij een warmen handdruk gegeven. Ik sloot en grendelde de buiten- en binnendeuren, ging weer zitten bij de stuurinrichting en trok den hefboom over.

Evenals vroeger op dien ver achter ons liggenden avond, die getuige geweest was van onze eerste proefneming met het ijzeren monster, klonk er een vreeselijk gedreun onder ons – het reusachtige mechanisme trilde en schudde – weer schoot het ding weg.

Maar op het oogenblik van vertrek werd ik bijna van mijn bank geworpen door het plotseling overhellen van den prospector. In den beginne begreep ik niet wat er gebeurd was, maar weldra drong het tot mij door, dat wij in plaats van verticaal met een anderen hoek in den grond doordrongen. Waar de prospector ons op de buitenwereld brengen zou, kon ik zelfs niet gissen. En dan keerde ik mij om, om de uitwerking van deze vreemde ervaring op Dian te zien. Zij zat nog in de groote huid gewikkeld.

„Kom,” riep ik lachend, „kom uit je schulp. Geen Mahar-oogen kunnen je hier bereiken.” En ik boog me voorover en rukte de leeuwenhuid van haar af. En dan viel ik met den grootsten schrik op mijn plaats terug.

Het ding onder de huid was niet Dian – het was een afzichtelijke Mahar. Onmiddellijk begreep ik de poets, die Hooja mij gebakken had, en de bedoeling daarvan. Bevrijd van mij, voor altijd, zooals hij ongetwijfeld dacht, zou Dian aan zijn genade overgeleverd zijn. Zenuwachtig trok ik aan het stuurrad, om den prospector weer naar Pellucidar terug te brengen; maar evenals bij de vorige gelegenheid kon ik hem geen haarbreedte verplaatsen.

Het is noodeloos de verschrikkingen of de eentonigheid van dien tocht over te vertellen. Hij verschilde slechts weinig van den eerste, die ons van de buiten- naar de binnenwereld gebracht had. Door den hoek, waaronder we den grond binnengedrongen waren, vereischte de tocht bijna een dag langer en bracht mij hier op de zandvlakten der Sahara in plaats van in de Vereenigde Staten, zooals ik gehoopt had.

Maanden lang heb ik hier gewacht tot er een blanke komen zou. Ik durfde den prospector niet verlaten uit vrees, dat ik niet in staat zou zijn dien terug te vinden – het stuifzand der woestijn zou hem gauw bedekken en dan zou mijn eenige hoop om naar mijn Dian en haar Pellucidar terug te keeren, voor eeuwig weg zijn.

Dat ik haar terug zien zal, schijnt mij maar heel weinig mogelijk, want hoe kan ik weten in welk deel van Pellucidar mijn terugreis eindigen zal – en

hoe kan ik, zonder een Noorden of een Zuiden, of een Oosten of een Westen, hopen mijn weg te vinden over die uitgestrekte wereld naar het kleine plekje, waar mijn verloren geliefde om mij ligt te treuren?

Dit is het verhaal, zooals David Innes het mij verteld heeft in de tent op den rand der groote Sahara-woestijn. Den volgenden dag nam hij mij mede, om den prospector te zien – hij was precies zooals hij dien beschreven had. Zóó groot was hij, dat hij door geen transportmiddel, dat daar bestond, naar dit ontoegankelijke deel der wereld gebracht had kunnen zijn – hij kon er alleen gekomen zijn op de manier, waarop David gezegd had, dat hij er kwam – door de korst der aarde uit de binnenwereld van Pellucidar.

Ik bleef een week bij hem, liet dan mijn leeuwjacht in den steek, keerde regelrecht naar de kust terug en haastte mij naar Londen, waar ik een groote hoeveelheid dingen, die hij naar Pellucidar wilde meenemen, kocht. Dat waren boeken, geweren, revolvers, munitie, camera's, chemicaliën, telephonen, telegraphische instrumenten, staaldraad, gereedschappen en nog meer boeken – boeken over ieder onderwerp onder de zon. Hij zeide, dat hij een bibliotheek noodig had, waarmede zij de wonderen der twintigste eeuw in het Steenen Tijdvak zouden kunnen reproduceeren; en als de quantiteit medetelt, dan heb ik alles voor hem gekregen.

Ik bracht zelf de dingen naar Algiers en ging ermede tot het einde van den spoorweg; maar van-

daar werd ik voor belangrijke zaken naar Amerika teruggeroepen. Toch was ik in staat, een betrouwbaar iemand de zorg voor den karavaan op te dragen: denzelfden gids, die mij op mijn vorigen tocht naar de Sahara had vergezeld – en nadat ik een langen brief aan Innes geschreven had, waarin ik hem mijn Amerikaansch adres gaf, zag ik de expeditie naar het Zuiden trekken.

Bij de dingen, die ik hem zond, was meer dan vijfhonderd mijl geïsoleerd draad van een zeer fijn maaksel. Ik had die op zijn voorstel op een speciale klos laten winden, daar het zijn voornemen was een telegraphische verbinding tusschen de binnen- en buitenwereld tot stand te brengen. In mijn brief schreef ik hem, dat hij ervoor zorgen moest het uiteinde van de lijn heel duidelijk aan te geven door een grooten steenhoop, voor het geval ik niet in staat zou zijn hem te bereiken vóór hij vertrok, zoodat ik die makkelijk zou kunnen vinden en met hem in verbinding komen, als hij zoo gelukkig was om Pellucidar te bereiken.

Na mijn terugkeer naar Amerika kreeg ik verscheidene brieven van hem – hij maakte van iederen naar het Noorden trekkenden karavaan gebruik, om iets van zich te laten hooren. Zijn laatste brief was geschreven op den dag vóór hij van plan was te vertrekken.

Hij luidde:

„Waarde vriend,

„Morgen zal ik vertrekken om Pellucidar en Dian te zoeken. Dat wil zeggen, als de Arabieren mij niet gevangen nemen. Zij zijn den laatsten tijd erg lastig geweest. Ik weet de reden niet, maar bij twee gelegen-

heden hebben zij mijn leven reeds bedreigd. Een, vriendschappelijker gezind dan de rest, heeft mij verteld, dat zij van plan waren mij vannacht aan te vallen. Het zou jammer zijn, als er iets van dien aard gebeurde, nu ik alles gereed heb voor het vertrek.

„Maar misschien zal het beter zoo zijn, want hoe meer het uur nadert, des te kleiner lijken mij de kansen op succes.

„Daar is de vriendelijke Arabier, die dezen brief voor mij mede zal nemen naar het Noorden; vaarwel dus en God zegene je voor je vriendelijkheid voor mij.

„De Arabier zegt dat ik mij moet haasten, want hij ziet een zandwolk in het Zuiden – hij denkt, dat het de bende is, die mij komt vermoorden, en wil niet bij mij gevonden worden. Nogmaals vaarwel.

Je toegenegen

„David Innes”.

Een paar jaar later was ik weer aan het einde van den spoorweg, op weg naar de plek, waar ik Innes verlaten had. Mijn eerste teleurstelling was, dat ik ontdekte, dat mijn oude gids een paar weken vóór mijn terugkomst gestorven was, en evenmin kon ik een ander lid van mijn vroeger gezelschap vinden, om mij naar dezelfde plek te brengen.

Maanden lang doorzocht ik dat schroeiende land, ondervroeg ik talloze sheiks in de hoop, dat ik er ten slotte een vinden zou, die van Innes en zijn ijzeren mol gehoord had. Voortdurend zochten mijn oogen in de verblindende zandwoestijn naar den steenhoop, waaronder ik de draden vinden moest, die naar Pellucidar leidden – maar steeds zonder succes.

En altijd kwellen mij deze vreeselijke vragen, wanneer ik denk aan David Innes en zijn vreemde avonturen.

Hebben de Arabieren hem per slot van rekening op den vooravond van zijn vertrek gedood? Of heeft hij de neus van zijn ijzeren monster weer naar de binnenwereld gekeerd? Heeft hij die bereikt of ligt hij ergens begraven in het hart van de groote aardkorst? En als hij weer in Pellucidar gekomen is, is hij dan gekomen op een plek ver van het land van zijns harten begeerte?

Ligt het antwoord ergens op den boezem van de uitgestrekte Sahara, aan het einde van twee kleine draden, verborgen onder een eenzamen steenhoop?

EINDE.